

Daniel Roth

Inkluderingsarbeid i møte med idrettskulturen

En kvalitativ studie om hvordan idrettslag påvirkes av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter

Masteroppgave i Idrettsvitenskap

Veileder: Jan Erik Ingebrigtsen

Mai 2024

Daniel Roth

Inkluderingsarbeid i møte med idrettskulturen

En kvalitativ studie om hvordan idrettslag påvirkes av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter

Masteroppgave i Idrettsvitenskap
Veileder: Jan Erik Ingebrigtsen
Mai 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne studien har som formål å undersøke betydningen av idrettsråd for inkluderingsarbeid i idrettslag. For å undersøke hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter har det blitt gjennomført ti dybdeintervjuer. To av intervjuene er gjennomført med informanter fra et idrettsråd og åtte av intervjuene er gjennomført med informanter fra fem ulike idrettslag tilknyttet Idrettsrådet. For en bred metodisk inngang har jeg, i tillegg til å gjennomføre intervjuer, deltatt på ulike møter, slik som Idrettstinget, inkluderingsseminar og årsmøter.

Studien analyserer og diskuterer hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter med bakgrunn i idrettens indre logikk (Bourdieu, 1993; Christensen et al., 2021; Tangen, 2004), eksterne omgivelser (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977) og supplerende litteratur.

Studien viser at det er ulike forståelser av inkluderingsarbeid. Idrettsrådet sine spisse målsetninger om inkludering av etniske minoriteter blir i stor grad oversatt til mer generelle målsetninger om å inkludere alle blant informantene i idrettslagene. Informantene fra både Idrettsrådet og idrettslagene påpeker at inkluderingsarbeid er krevende, ettersom idrettsfeltet har en indre logikk preget av et ferdighets- og konkurransefokus. Inkluderingsarbeid kan på sin side forstås som noe som faller utenfor idrettsfeltets kjerne.

Til tross for at inkluderingsarbeid er krevende i en kultur preget av et ferdighets- og konkurransefokus, argumenteres det for at Idrettsrådet, deres midler og tiltak, er av betydning. Dette fordrer dog at tiltakene møtes av kulturer hvor inkludering prioriteres, og der tiltakene ikke faller utenfor idrettslagenes ordinære virksomhet, men heller virker forsterkende. Slik kan for eksempel tiltak som klubbambassadører og aktivitetsguide, gjennom gjensidig tilpasning, bidra til å styrke inkludering av etniske minoriteter i idrettslagene. Motsatt argumenteres det for at Idrettsrådet er av liten betydning når det gjelder å styrke inkluderingsarbeid i idrettslag med en kultur hvor ferdighets- og konkurransefokus er dominerende på feltet. Her kan inkluderingsarbeidet imidlertid forstås som noe idrettslag gjennomfører for å ikke miste legitimitet blant omgivelsene.

Abstract

The purpose of this study is to examine the importance of sports councils for inclusion work in sports clubs. To investigate how sports clubs are influenced by the goals and strategy about inclusion of ethnic minorities in the Sports council, it has been conducted ten in-depth interviews. Two of the interviews were conducted with informants from a sport council and eight of the interviews were conducted with informants from five different sport clubs who are connected to the Sports council. In addition to conducting interviews, I have participated in different meetings, like the Sports Congress, conferences, and annual meetings.

This study analyzes and discusses how sports clubs are affected by the goals and strategy of the Sport council about inclusion of ethnic minorities, on the basis of the internal logic of sports (Bourdieu, 1993; Christensen et al., 2021; Tangen, 2004), external environment (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977) and supplementary literature.

The study shows that there are different understandings about inclusion work. The specific goals about inclusion of ethnic minorities in the Sport council are largely translated into general goals about inclusion by the informants in the clubs. Informants in the Sport council and the clubs highlight that inclusion work are challenging because the field of sports got an inner logic characterized by skills, abilities, and competition. Therefore, inclusion work can be understood as something that falls outside the core of sports.

Despite the challenge of promoting inclusion in a culture characterized by skills, abilities, and competition, it is argued that initiatives by the Sports council are significant. However, this requires that the initiatives are met by cultures prioritizing inclusion and align with the core business of the clubs. In this way, initiatives like club ambassadors and activity guides, through mutual adaption, can contribute to the inclusion of ethnic minorities. In contrast, it is argued that the Sports council has little impact on strengthening inclusion work in cultures where abilities, skills and competition dominate. In such cultures inclusion work can be understood as something clubs need to conduct to not lose their legitimacy with their environments.

Forord

Innleveringen av denne masteroppgaven symboliserer slutten ved mine studier i idrettsvitenskap ved NTNU. Studiene i Trondheim er noe jeg kommer til å se tilbake på med et smil om munnen. I den forbindelse er det mange som fortjener en stor takk.

Først ønsker jeg å rette en takk til de engasjerte informantene som gjennom faglige og konstruktive samtaler har bidratt til å forme dette prosjektet. Takk for at dere tok dere tid til å delta, i en allerede travel hverdag.

Videre ønsker jeg å takke min veileder, Jan Erik Ingebrigtsen. Du har gjennom engasjerende samtaler og veiledning bidratt med perspektiver som har opprettholdt engasjementet for oppgaven hele veien inn. Takk for at du alltid har kontordøren på gløtt, og at du alltid tar deg tid.

Jeg kommer heller ikke utenom kompisgjengen på Dragvoll. Gjennom fem år har vi delt pauser, faglige diskusjoner og ikke fullt så faglige diskusjoner. Jeg er takknemlig for å ha delt studiehverdagen med hver og en av dere – det har vært en fornøyelse.

Til slutt ønsker jeg å takke Lea, mamma og pappa for støttende og oppløftende ord gjennom prosessen.

Trondheim, mai 2024

Daniel Roth

Innholdsfortegnelse

1. Idrettens rolle som inkluderingsaktør	1
2. Idrettsrådets og idrettslagets rolle i den norske idrettsmodellen	3
3. Inkluderingsarbeid i idretten	6
3.1 Forståelser av inkludering.....	6
3.2 Inkluderende praksiser	7
3.3 Fra ambisjon til praksis.....	9
3.4 Forventninger til det frivillige aktivitetsfeltet.....	11
4. Idrettens indre logikk og eksterne omgivelser	13
4.1 Idrettens indre logikk.....	13
4.2 Idrettens eksterne omgivelser	15
5. Metodisk tilnærming	18
5.1 Vitenskapsteoretisk grunnlag og valg av forskningsdesign	18
5.2 Utvikling av intervjuguide	19
5.3 Tilgang til felt og utvalg	21
5.4 Gjennomføring av intervju.....	24
5.5 Analyse av datamaterialet	26
5.6 Metodiske kvalitetsvurderinger.....	30
6. Fra Idrettsrådet til idrettslaget?	34
6.1 Mål og strategier om inkludering i idretten.....	34
6.1.1 Idrettslagenes inkluderingsforståelse.....	35
6.1.2 Idrettsrådets inkluderingsforståelse	39
6.2 Møtet mellom Idrettsrådet og idrettslagene.....	43
6.2.1 Tiltak fra Idrettsrådet i idrettslagenes praksis	43
6.2.2 Idrettsrådets inkluderingsstrategi i møte med oppfatninger i idrettslagene	49
6.2.3 Idrettsrådets opplevelse av møtet med Idrettslagene	56
6.3 Inkluderingsarbeid i møte med idrettskulturen.....	61
6.3.1 Inkluderingsarbeid med ulike forståelser.....	62
6.3.2 Idrettsrådets betydning for idrettslagenes inkluderingsarbeid	64
7. Veien videre	68
Litteraturliste	70
Vedlegg	75

1. Idrettens rolle som inkluderingsaktør

Det er et overordnet mål i regjeringens idrettspolitik å skape idrett og fysisk aktivitet for alle. Derfor skal alle som ønsker det, få muligheten til å delta i idrett (Meld. St. 26 2011-2012). For å lykkes med målsetningene, er Norges Idrettsforbund (NIF) tildelt en viktig rolle som inkluderingsaktør. I stortingsmeldingen om idrett står det blant annet at: «*NIF er Norges største fritidsorganisasjon. Dette alene gjør idretten til en svært godt egnet arena for inkludering*» (Meld. St. 26 2011-2012, s. 25). I forlengelsen av dette omtaler NIF seg som en hensiktsmessig aktør for å drive inkluderingsarbeid. Dette kommer for eksempel til uttrykk i NIF sin langtidspan for norsk idrett – *Idretten vil*. Her beskriver NIF blant annet at de er en viktig aktør og bidragsyter for inkludering av forskjellige befolkningsgrupper (NIF, 2023a). Dessuten skal NIF være en organisasjon som skal se alle, skape trygghet og ta vare på alle. Idrettsfellesskapet skal være åpent, inkluderende og gi tilhørighet. Slik skal idretten ha respekt for alle, og inkludere alle uavhengig av for eksempel bakgrunn (NIF, 2023a).

Til tross for store ambisjoner om idrettens evner som inkluderingsaktør, er etniske minoriteter underrepresentert i idretten (Bakken, 2019; Jacobsen et al., 2021). For å lykkes med idrettspolitiske mål, er idretten avhengig av praksiser på lokalt nivå som legger til rette for inkludering (Doidge et al., 2020; Dowling, 2020; Flensner et al., 2021; Zacheus, 2010; Østerlund & Seippel, 2013). Det kan imidlertid argumenteres for at det er langt fra inkluderende ambisjoner til inkluderende praksiser. Målsetninger og ambisjoner som ilegges idretten blir imidlertid ofte oversatt til praksiser som ikke er i tråd med intensjonene, blant annet på grunn av ulike forståelser (Nesse & Hovden, 2023; Skille, 2009). Med bakgrunn i forståelsene vil enkelte ledere og trenere for eksempel arbeide for at idretten, gjennom sosiale relasjoner, dyrker inkludering (Doidge et al., 2020). Andre vil på sin side ha en forståelse der idretten først og fremst er en arena hvor et ferdighets- og konkurransefokus er i sentrum (Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021).

Som idrettspolitisk ledd i den norske idrettsmodellen skal idrettsråd ivareta det allidrettslige og politiske arbeidet (Bergsgard & Nødland, 2009; Sisjord et al., 2011). Derfor skal Idrettsrådet blant annet arbeide for en mer inkluderende idrett, i tråd med de politiske intensjonene (Nødland & Vassenden, 2011; Skutlaberg et al., 2020). I forlengelsen av dette forvalter de største idrettsrådene i Norge midler og tiltak med formål om å styrke inkluderingsarbeid i idrettslag (Idrettsrådet, 2023; IMDi, u.å; NIF, 2023b). Formålet med midlene og tiltakene er blant annet å styrke inkludering av barn og ungdom med

innvandrerbakgrunn, der minoritetsjenter er en særlig prioritert (Idrettsrådet, 2023; IMDi, u.å; Skutlaberg et al., 2020).

Selv om det foreligger midler og ulike inkluderings tiltak, peker litteraturen på at kunnskapsdeling og samarbeid på tvers av idrettsråd og idrettslag er essensielt når inkluderingsarbeid i idretten diskuteres (Sisjord et al., 2011; Skutlaberg et al., 2020). Slik kan inkluderingsarbeid, som ofte er preget av en manglende rød tråd, oversettes til praksis som er i tråd med intensjonene (Nesse & Hovden, 2023; Skille, 2009). Til tross at samarbeid anses som viktig, handler mye av forskningen på feltet om forståelser og praksiser lokalt i idrettslagene (Agergaard & Sørensen, 2010; Doidge et al., 2020; Dowling, 2020; Flensner et al., 2021; Hertting & Karlefors, 2021). Dermed er det relevant å studere forholdet mellom idrettslag og idrettsråd ved gjennomføring av inkluderingsarbeid. Enkelte deler av inkluderingsarbeidet som ulike idrettsråd gjennomfører har blitt evaluert tidligere (Nødland & Vassenden, 2011; Skille, 2006; Skutlaberg et al., 2020). Evalueringene er imidlertid generelle, og de favner bredt. Derfor er det hensiktsmessig med dypere analyser av hvordan idrettslag påvirkes av et bestemt Idrettsråds mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter.

Idrettsrådet i denne studien er lokalisert i en stor norsk bykommune, og tydeliggjør at inkludering er et prioritert satsingsområde (Idrettsrådet, 2023, u.å-a). Med bakgrunn i satsingsområdet, forvalter Idrettsrådet midler og tiltak som kan forstås som en sentral del av Idrettsrådets inkluderingsstrategi. Formålet med strategien er å senke de økonomiske og kulturelle barrierene, for slik å sikre økt inkludering av etniske minoriteter (Idrettsrådet, 2023, u.å-a; IMDi, u.å; Skutlaberg et al., 2020). Med utgangspunkt i Idrettsrådet er det derfor relevant å undersøke hvordan inkluderingsarbeid i idrettslag påvirkes av Idrettsrådet. Formålet med studien er derfor å skape innsikt i forståelser og opplevelser knyttet til Idrettsrådets betydning lokalt i idretten. I forlengelsen av dette skal jeg med bakgrunn i tidligere forskning og perspektiver om idrettens indre logikk og eksterne omgivelser, analysere og diskutere hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter. Til tross for at blant annet Bakken (2019) benytter begreper som *innvandrerbakgrunn* vil jeg, i tråd med det jeg oppfatter som diskursen hos det aktuelle Idrettsrådet, benytte begrepet om *etnisk minoritet* for å beskrive mennesker med en opprinnelse eller kulturell bakgrunn som skiller seg fra majoritetsbefolkningen (Bufdir, u.å; Idrettsrådet, 2023, u.å-b). Med dette som bakteppe stilles følgende problemstilling:

Hvordan blir idrettslag påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter?

2. Idrettsrådets og idrettslagets rolle i den norske idrettsmodellen

Norges idrettsforbund er bygget opp av flere organisasjonsledd. Idrettsstyret er øverst i hierarkiet, og velges på Idrettstinget som avholdes hvert andre år. Idrettstinget fungerer som NIF sitt øverste organ. Mellom idrettstingene er det imidlertid idrettsstyret som er NIF's øverste myndighet. NIF kan følgelig deles inn i to linjer. NIF-linjen består av NIF sentralt, idrettskretsene regionalt og idrettsrådene lokalt. Særforbundslinjen består på sin side av særforbundene og særkretsene (Bergsgard & Nødland, 2009; NIF, u.å-d; Sisjord et al., 2011). Der særforbundslinjen er tuftet på det olympiske ideal med vekt på idrettens egenverdi og prestasjoner, tar NIF-linjen et mer overordnet samfunnsperspektiv med formål og visjoner om å oppnå idrett for alle (Bergsgard & Nødland, 2009; Sisjord et al., 2011).

Lokalt i NIF-linjen befinner idrettsråd seg (Bergsgard & Nødland, 2009; Sisjord et al., 2011). I kommuner med flere enn tre idrettslag, skal idrettslagene, ifølge NIFs lovverk, være tilknyttet et idrettsråd (NIF, 2024). Idrettsrådet skal arbeide for best mulig forhold for idretten i kommunen. Følgelig skal idrettsråd fungere som en samarbeidsarena for de idrettslagene som er tilknyttet dem. Samtidig skal Idrettsrådet fungere som en kobling mellom de kommunale myndighetene, idrettslagene og idrettskretsen (NIF, u.å-c). Ettersom det foreligger en stor politisk tro på idrettens rolle som inkluderingsaktør, mottar idretten midler fra blant annet staten for å drive inkluderingsarbeid (Kulturdepartementet, 2021b; Meld. St. 26 2011-2012). Med formål om økt inkludering, forvalter derfor idrettsråd midler fra stat og kommune (Sisjord et al., 2011). Idrettsrådet kan derfor anses som en sentral aktør for å nå de idrettspolitiske målsetningene (Idrettsrådet, 2023; Kulturdepartementet, 2021b; Skutlaberg et al., 2020).

Idrettslag i NIF har idrettspolitiske koblinger til NIF-linjen, så vel som sportslige koblinger til særforbundslinjen (NIF, u.å-d). Dette vil si at ethvert idrettslag både forholder seg til føringer fra både NIF-linjen og særforbundslinjen. Til tross for at idrettslagene er del av en større organisasjon baseres norsk idrett generelt, og idrettslag spesielt på frivillighet (NIF, 2023a). Denne frivilligheten gjør at idrettslagene skal møtes med begrensede krav og forventninger (Kulturdepartementet, 2021b; Skutlaberg et al., 2020). Med bakgrunn i denne logikken skal norsk idrett møtes med en tillit hvor det er opp til mottakere av tilskudd å skape mangfold og inkludering (Kulturdepartementet, 2021b). Idrettslagene kan derfor forstås som autonome enheter hvor det i stor grad er opp til hvert enkelt idrettslag hvordan dem ønsker å oversette idrettspolitiske mål og strategier med formål om økt inkludering i egen praksis.

Følgelig gjør denne autonomien idrettslagene ulike ut ifra hva de praktiserer, det være seg et inkluderingsfokus eller et ferdighets- og konkurransefokus (Skille, 2009).

Idrettspolitiske målsetninger som faller utenfor idrettens kjerneaktivitet, kommer også til uttrykk hos det aktuelle Idrettsrådet som er inkludert i dette prosjektet. I Idrettsrådet, som er lokalisert i en stor norsk bykommune, foreligger det en prioritert satsing på inkludering, og Idrettsrådet hevder at de aktivt arbeider for å bekjempe kulturelle og økonomiske barrierer, slik at ingen ekskluderes fra idrettsdeltakelse (Idrettsrådet, u.å-b). På Idrettsrådets hjemmesider, vises det i tråd med Bakken (2019) særlig til at barn og ungdom med minoritetsbakgrunn, der spesielt jenter med minoritetsbakgrunn, i mindre grad deltar i idretten enn det majoritetsbefolkningen gjør (Idrettsrådet, u.å-b). For at alle skal ha mulighet til å bli inkludert i idretten, har Idrettsrådet iverksatt det som kan forstås som en inkluderingsstrategi bestående av ulike tiltak og midler som har som formål å blant annet inkludere mennesker med etnisk minoritet (Idrettsrådet, u.å-b). Tiltakene og midlene omtales som *inkludering i idrettslag, lav betalingsevne, klubbambassadør og aktivitetsguide*. Idrettslag som søker økonomisk støtte gjennom inkludering i idrettslag, lav betalingsevne og klubbambassadør er på sin side forpliktet til å møte på Idrettsrådet sine halvårslige inkluderingsseminar, hver vår og høst (Idrettsrådet, u.å-b). Seminarene kan på sin side forstås som en arena der Idrettsrådet, gjennom rådgivning, kan påvirke idrettslagenes arbeid.

Tilskuddsordningen inkludering i idrettslag er det første tiltaket som er beskrevet hos Idrettsrådet (Idrettsrådet, 2023, u.å-b). Som nevnt er inkludering av barn og ungdom med minoritetsbakgrunn og særlig minoritetsjenter, en prioritet i inkluderingsarbeidet (Idrettsrådet, u.å-b). Dette understrekes i tilskuddsordningen, hvor målgruppen er barn og ungdom med innvandrerbakgrunn, og særlig minoritetsjenter, samt ungdom fra familier med lav betalingsevne. Formålet med ordningen er å inkludere barn og ungdom i målgruppen inn i idrettslagenes ordinære aktivitetstilbud (Skutlaberg et al., 2020). På Idrettsrådets hjemmesider, virker ikke det økonomiske aspektet knyttet til lav betalingsevne å være like tydelig som det Skutlaberg et al. (2020) presenterer. På hjemmesidene til Idrettsrådet understrekes det imidlertid at målgruppen for ordningen er barn, ungdom og unge voksne med minoritetsbakgrunn (Idrettsrådet, u.å-b). Og det uttrykkes et særlig ønske om å få med flere minoritetsjenter, og å engasjere minoritetsforeldre. Denne tilskuddsordningen er fleksibel, og det gis økonomisk støtte til ulike tiltak initiert av idrettslagene selv (NIF, 2023b; Skutlaberg et al., 2020). Dette kan eksempelvis dreie seg om tiltak som åpen hall, kveldsmat, friplasser på større arrangement og åpne aktivitetsdager (Idrettsrådet, u.å-b).

Lav betalingsevne er et tiltak som har som formål å hindre at økonomiske barrierer blir et hinder for barn og unges idrettsdeltakelse (Idrettsrådet, 2023, u.å-b). Dette vil si at personlig økonomi ikke skal være et hinder for at barn og unge starter, eller fortsetter med sin idrettsdeltakelse. Ordningen er ment å dekke personutgifter, slik som treningsavgift, utstyr og konkurranser. Idrettslag som søker om støtte for å dekke personutgifter, er ansvarlig for å bruke midlene slik de er forespeilet til Idrettsrådet. Likevel er den aktuelle tilskuddsordningen i stor grad basert på tillit (Idrettsrådet, 2023, u.å-b).

Klubbambassadør er et inkluderingstiltak som har som formål at alle klubber skal kunne tilrettelegge for at idrettstilbudet skal være åpent for alle og gi alle deltakerne like muligheter. Klubbambassadørens rolle i tiltaket er å være idrettslagets ansikt utad. Videre skal klubbambassadøren gjøre det enklere for barn, unge og foresatte å delta i idrettslaget. Samtidig skal ambassadøren være synlig i miljøet, og opprette kontakt med familier som har behov for ekstra oppfølging, slik som for eksempel en del etniske minoriteter (Idrettsrådet, u.å-b). Ifølge hjemmesidene til det aktuelle Idrettsrådet kan det være hensiktsmessig med egne klubbambassadører, da inkludering gjerne krever ekstra ressurser. Etersom klubbambassadøren er ment å gjøre en ekstra innsats for å styrke inkludering i klubben, kompenseres hver klubbambassadør med 10.000 kroner i året (Idrettsrådet, 2023, u.å-b).

Det siste tiltaket Idrettsrådet har for å styrke inkludering i idrettslagene er Aktivitetsguide. Dette er et tiltak som skal fungere som et bindeledd mellom offentlige instanser, idrett og familier. Derfor skal aktivitetsguider, gjennom veiledning, sørge for at familier får tilstrekkelig med informasjon om hvordan den norske idretten fungerer, slik at alle kan få et inkluderende tilbud i et idrettslag. Aktivitetsguidene bidrar slik sett blant annet til at idrettslag, utøver og utøverens familie bedre kan kommunisere og forstå hverandre, og slik også styrke inkluderingen av etniske minoriteter (Aktivitetsguiden, u.å; IMDi, u.å; Kulturdepartementet, 2021b).

3. Inkluderingsarbeid i idretten

Som beskrevet innledningsvis, foreligger det en stor tro på idrettens evner som inkluderingsaktør (Meld. St. 26 2011-2012; NIF, 2023a). Narrativet om idrettens evner som inkluderings- og integreringsaktør blir imidlertid utfordret i forskningslitteraturen. Litteraturen viser, i motsetning til stortingsmeldingen, at idrett i seg selv ikke er en god arena for inkludering og integrering. Det er imidlertid praksisene på lokalt nivå som avgjør hvorvidt idretten lykkes i sitt inkluderingsarbeid eller ikke (Doidge et al., 2020; Dowling, 2020; Flensner et al., 2021; Zacheus, 2010; Østerlund & Seippel, 2013).

I dette kapittelet skal jeg vise hvordan inkluderingsarbeid i idrett kommer til uttrykk i tidligere forskningslitteratur. Her vil jeg først redegjøre for forståelser knyttet til inkluderingsbegrepet. Deretter skal jeg beskrive det som kan forstås som inkluderende praksiser i forskningslitteraturen. Til sist vil jeg med bakgrunn i disse praksisene problematisere hvordan inkluderingsarbeid kan forstås i lys av et spenningsforhold mellom ambisjon og praksis, samt forventninger til det frivillige aktivitetsfeltet.

3.1 Forståelser av inkludering

NIF beskriver på deres hjemmesider at begrepet *inkludering* handler om å tilpasse miljøet til mangfoldet, og om å gi alle reell mulighet til å delta i fellesskapet. I et inkluderende miljø, hevder NIF at alle har sin naturlige tilhørighet, og at ingen betegnes som inkluderte. Videre beskriver NIF at de har valgt å benytte inkluderingsbegrepet for å vise at idretten ikke bare fysisk må legge til rette for at alle kan delta, men også faglig, sosialt og kulturelt. Idretten skal derfor strekke seg mot å tilpasse seg alle og gi et tilfredsstillende idrettstilbud hvor ingen opplever å bli ekskludert (NIF, u.å-b).

Inkludering handler, ifølge NIF (u.å-b), om å tilpasse miljøet til mangfoldet og slik legge til rette for at mennesker uavhengig av blant annet faglig, sosial og kulturell bakgrunn får delta. Motsatt viser *ekskluderingsbegrepet* til at mennesker holdes utenfor deltakelse i et bestemt miljø som følger av mangel på faglige, sosiale og kulturelle ressurser (Elling & Claringbould, 2005). Videre hevder Elling og Claringbould (2005) at ekskluderingsbegrepet står i opposisjon til blant annet *integreringsbegrepet*. Integreringsbegrepet kan på sin side forstås som en prosess der minoritetsbefolkningen, på tross av bakgrunn og ressurser interagerer med majoritetsbefolkningen. I en slik forståelse av integrering, foreligger det en toveisprosess der ulike grupper tilpasser seg hverandre. I en slik prosess må derfor ikke minoritetene gi opp sin kulturelle bakgrunn for å delta i miljøet (Doidge et al., 2020; Flensner

et al., 2021; Nesse & Hovden, 2023). Agergaard, 2018 i Flensner et al. (2021) argumenterer for at integrering imidlertid har blitt et paraplybegrep som også innebærer andre konsepter og strategier, slik som *assimilering*. Der integrering viser til gjensidig tilpasning, henviser assimileringbegrepet til en enveisprosess der minoriteter må tilpasse seg, og adoptere kulturelle forhold og kjennetegn hos majoritetsbefolkningen, uten at majoritetsbefolkningen tilpasser seg minoritetsbefolkningen (Dowling, 2020; Flensner et al., 2021).

Nesse (2023) peker på at inkludering og integrering er to begreper som har likhetstrekk, og derfor kan virke overlappende. Som en konsekvens av likhetstrekkene opptrer de to begrepene ofte sammen når inkludering i norsk idrett diskuteres (Nødland & Vassenden, 2011; Skutlaberg et al., 2020). Likevel kan begrepene ifølge Nesse (2023) skilles. Der integrering, gjennom gjensidig tilpasning, kan anses for å være en strategi for å få mennesker til å tilegne seg ferdigheter og kunnskap til å delta på ulike samfunnsarenaer, handler inkludering mer generelt om at alle skal ha mulighet til å delta (Flensner et al., 2021; Nesse, 2023). NIFs visjon om «idretts glede for alle» (NIF, 2023a), kan slik forstås som et uttrykk for inkluderingsfokus. På tross av ulikhetene mellom begrepene, kan det, med bakgrunn i begrepsavklaringene, argumenteres for at integrering kan forstås som en form for inkludering. Her kan altså integreringsbegrepet relateres til det mer generelle inkluderingsbegrepet (Elling & Claringbould, 2005; Flensner et al., 2021).

Etttersom idretten i stor grad benytter inkluderingsbegrepet heller enn integreringsbegrepet (NIF, u.å-b), vil også denne studien ta utgangspunkt i inkluderingsbegrepet. Til tross for at en del av litteraturen i utgangspunktet benytter integreringsbegrepet, vil jeg argumentere for at prosessene som beskrives også kan overføres til en inkluderingskontekst, nettopp fordi integrering kan relateres til det mer generelle inkluderingsbegrepet.

3.2 Inkluderende praksiser

I følgende underkapittel vil jeg beskrive praksiser som med bakgrunn i forskningen kan forstås som inkluderende og ekskluderende. Praksisene omtales i denne delen som: *Idrettens konkurransefokus versus hensynet til sosiale relasjoner, og gjensidig eller ensidig tilpasning?*

Idrettens konkurransefokus versus hensynet til sosiale relasjoner

Idretten baserer seg i stor grad på et konkurransefokus (Dowling, 2020; Nesse, 2023; Skille, 2006; Tangen, 2004). Derfor argumenterer flere av de svenske klubbene i Hertting og

Karlefors (2021) for at idrett er ekskluderende av natur. Konkurransfokus fører videre til at idrett fungerer som et assimilende og ekskluderende verktøy, der kun de med gode ferdigheter inkluderes til deltakelse (Hertting & Karlefors, 2021). På liknende måte viser Agergaard og Sørensen (2010) til hvordan trenere i den danske konteksten gjennomfører assimilende praksiser, der ledere, med bakgrunn i rollen, anser seg selv for å være ledere av tradisjonell idrettsaktivitet, heller enn at de skal involvere seg i ulike velferdsoppgaver, slik som for eksempel inkluderingsarbeid. Buser et al. (2022) argumenterer for at tradisjonell idrettsaktivitet som baserer seg på et konkurransfokus kan være hensiktsmessig. Dette er fordi fokuset tas vekk fra de etniske minoritetene, og heller plasseres på individenes ferdigheter. En slik type konkurranseorientering fører altså til at etnisitet har mindre betydning dersom vedkommende besitter gode idrettsferdigheter (Buser et al., 2022). Motsatt kan det tenkes at en slik konkurranseorientering bidrar til å ekskludere dem med svakere ferdigheter (Hertting & Karlefors, 2021).

Ettersom konkurransfokus kan forstås som et hinder for inkludering, trekker flere studier frem viktigheten av relasjonsbyggende og sosiale fellesskap utenfor selve aktiviteten (Doidge et al., 2020; Flensner et al., 2021; Taylor & Toohey, 1998). Et fokus hvor de sosiale aspektene vektlegges kommer blant annet til uttrykk i studien til Flensner et al. (2021). Her understreker informantene i den svenske klubben viktigheten av relasjonsbygging, og trygge miljø som relasjonsbyggingen kan finne sted i (Flensner et al., 2021). Lederne i den britiske bordtennisklubben, som det henvises til i Doidge et al. (2020), påpeker at folk flest ikke har som mål å bli olympiske mestre. Derfor bør praksisen, ifølge lederne i bordtennisklubben, sentrere rundt de sosiale aspektene i idretten, heller enn at praksisen sentrerer rundt et konkurransfokus. På liknende vis som i Flensner et al. (2021), understreker derfor lederne i bordtennisklubben til viktigheten av å ha et sted å høre til (Doidge et al., 2020). I den aktuelle bordtennisklubben var det, med bakgrunn i de sosiale aspektene, etablert en sofakrok med muligheter for å prate, spise og drikke. Dette tilbudet gjorde følgelig at utøverne kunne sosialisere og bygge relasjoner før, under og etter trening (Doidge et al., 2020).

Gjensidig eller ensidig tilpasning?

En idrettsarena der minoriteter og majoriteter deltar i fellesskap, kan føre til at minoriteten lærer av majoriteten og at majoriteten lærer av minoriteten (Zacheus, 2010). Slik kan idrettsarenaen forstås som et felt der det er mulig å drive inkludering gjennom gjensidig tilpasning. Idretten som arena for gjensidig tilpasning blir imidlertid utfordret i Smith et al. (2019). Her påpekes det at idretten, istedenfor å være preget av gjensidig tilpasning, ofte har

en assimilerende praksis der etniske minoriteter, gjennom enveisprosesser, må tilpasse seg idrettens eksisterende kultur, som ofte ikke møter minoritetenes egne behov. Dette er praksiser som også kommer til uttrykk i litteraturen ellers (Agergaard, 2011; Agergaard & Sørensen, 2010; Allison, 1982; Dee, 2012; Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021; Ricatti et al., 2022).

Dowling (2020) viste hvordan assimilerende praksiser også kommer til uttrykk i den norske konteksten. Her hevder forfatteren at norske klubber har en praksis der fokuset er på å lære vekk riktige holdninger og verdier. Dette er holdninger og verdier som mennesker som ønsker å delta, er nødt til å adoptere. Minoriteter som ikke evner å tilpasse seg den eksisterende idrettskulturen, vil på sin side ekskluderes fra idrettsdeltakelse (Dowling, 2020). Dette kom også til uttrykk i Sisjord et al. (2011) sin studie om inkludering av minoritetsungdom i NIF-organisert idrett. Her ble det påpekt hvordan den organiserte idretten best passer for dem som opptrer i tråd med de forventninger som stilles, det være seg ressurser, atferd eller ferdighets- og konkurransfokus. Liknende funn ble gjort i Ricatti et al. (2022). Studien viste hvordan ulikhet ble forstått som et hinder for inkludering. For å styrke inkluderingen ble det imidlertid ansett som nødvendig at minoritetsbefolkningen adopterte normer hos majoritetsbefolkningen for slik å passe inn og oppnå aksept på lik linje med resten (Ricatti et al., 2022).

Fra politisk hold ble det i studien til Chatzopoulos (2022) ansett som viktig at idretten fokuserer på hvordan man skal legge til rette for at alle skal kunne delta i idretten, heller enn at man er redd for å miste deler av egen kultur. Informanter i studien til Hertting og Karlefors (2021) påpekte at idretten bar preg av en lite endringsvillig og rigid praksis. For at alle skal få delta ble det ansett som viktig at idretten i større grad måtte være åpen for endringer dersom man skulle lykkes med økt idrettsdeltakelse (Hertting & Karlefors, 2021). En slik form for gjensidig tilpasning kommer til uttrykk i Flensner et al. (2021) hvor ledere i idretten tilpasset seg etniske minoriteter ved å lære seg ord og fraser på minoritetenes språk.

3.3 Fra ambisjon til praksis

Tidligere forskning viser til en stor samfunnsmessig og politisk tro på idrettens evner som integrerings- og inkluderingsaktør (Agergaard, 2011; Doidge et al., 2020; Dowling, 2020; Nesse & Hovden, 2023; Sisjord et al., 2011; Walseth, 2016). Den store troen på idrettens evner fører ifølge Agergaard (2011) til ulike tiltak fra politisk hold med formål om å styrke arbeidet i idretten. Økonomiske støtteordninger, slik som tilskuddsordningen *inkludering i*

idrettslag, kan ses på som et uttrykk for den samfunnsmessige og politiske troen på idrettens evner (DFØ, 2023; Kulturdepartementet, 2021a). Til tross for den politiske troen på idrettens evner som inkluderingsaktør, kan det se ut til at det er langt fra store politiske ambisjoner til praksiser på klubbnivå, som er i tråd med ambisjonene (Hertting & Karlefors, 2021; Nesse & Hovden, 2023; Sisjord et al., 2011; Skille, 2009).

Hertting og Karlefors (2021) viste i deres studie av svenske klubber hvordan klubbene blir stående som rådville grunnet manglende kunnskap, og med frykt for å gjøre feil valg. Nesse og Hovden (2023) viste med bakgrunn i norske fotballklubber hvordan klubbene i stor grad motsetter seg målsetninger det politiske Norge har for idretten. Integrering og inkludering er imidlertid forhold som faller utenfor det idretten selv hevder er deres kjerneaktivitet – konkurranseaktiviteten (Agergaard & Sørensen, 2010; Hertting & Karlefors, 2021; Nesse & Hovden, 2023; Skille, 2006). De som evner å tilpasse seg den eksisterende konkurransekulturen, og dens normer, vil følgelig være inkludert. De som imidlertid ikke opptrer i tråd med eksisterende konkurransekultur, vil på sin side ekskluderes fra idrettsaktiviteten (Agergaard, 2011; Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021; Ricatti et al., 2022). For etniske minoriteter vil dette innebære at minoritetene inkluderes dersom minoritetene besitter gode ferdigheter, og særlig dersom de aktuelle minoritetene i tillegg evner å tilpasse seg idrettens øvrige normer. Motsatt vil de etniske minoritetene som ikke er i besittelse av gode ferdigheter og som heller ikke evner å tilpasse seg den øvrige kulturen, bli ekskludert fra idrettsdeltakelse (Elling & Claringbould, 2005).

Ettersom idretten sentrerer rundt et ferdighets- og konkurransefokus, kan det argumenteres for at veien er lang fra målsetninger om inkludering til inkluderende praksiser (Nesse & Hovden, 2023; Skille, 2006). Der det arbeides godt med inkludering er man, ifølge forskningslitteraturen, avhengig av enkeltinitiativ som blant annet legger til rette for elementer utenfor selve konkurranseaktiviteten, slik som sosiale møteplasser (Doidge et al., 2020; Hertting & Karlefors, 2021; Nesse, 2023). Liknende forståelser kommer også til uttrykk i NIF (u.å-b). Her kan det argumenteres for at mye av ansvaret for inkluderingsarbeid plasseres på det enkelte idrettslag, der det i stor grad blir opp til idrettslaget å arbeide med elementer som tilpassning og tilgjengeliggjøring. I lys av denne ansvarsfordelingen og enkeltinitiativene kan det med bakgrunn i Dowling (2020) stilles spørsmål ved om inkludering egentlig er noe det satses på. Dersom inkludering er noe det faktisk satses på, vil det være hensiktsmessig om organisasjonsledd på lokalt nivå, deres ledere og trenere, i større grad følges opp av overordnede organisasjonsledd (Flensner et al., 2021; Hertting &

Karlefors, 2021). Slik kan det følgelig tenkes at man ikke får sprikende praksiser der det er tilfeldig om man lykkes med inkluderingsarbeidet.

Det er i tråd med Smith et al. (2019) viktig å understreke at forskningsfeltet er komplekst, og at ulike praksiser tenkelig vil treffe ulikt. Derfor kan det argumenteres for at involvering fra overordnede organ ikke vil være hensiktsmessig, nettopp fordi det er ledere og trenere lokalt i den enkelte klubb som kjenner sin egen situasjon best. Dette fordrer dog at den enkelte leder og trener er villig til å fokusere på inkluderende praksiser. Dette krever, som forskningslitteraturen antyder, et fokus utenfor idrettens kjerneaktivitet, og heller et fokus som blant annet involverer gjensidig tilpasning.

3.4 Forventninger til det frivillige aktivitetsfeltet

Idretten består i stor grad av frivillige aktører (Nagel et al., 2020). Frivilligheten er noe som særlig kommer til uttrykk i de nordiske idrettsmodellene. Her består idretten i hovedsak av frivillige idrettslag drevet av frivillige ledere og trenere (Agergaard, 2011; Norberg, 1997). Fra politisk hold omtales frivilligheten som en forutsetning for drift og aktivitet av norske idrettslag. Den norske idretten er med andre ord helt avhengig av frivilligheten, der de fleste klubbene nesten utelukkende drives av frivillig arbeid (Meld. St. 26 2011-2012).

Til tross for at idretten i stor grad baserer seg på frivillighet, møtes den av forventninger fra flere hold. Doidge et al. (2020) viste for eksempel hvordan idretten i større grad burde fokusere på å legge til rette for sosiale relasjoner, heller enn å ha et stort konkurransefokus. På liknende vis hevder idretten selv at mindre alvor og mer lek bør prege idrettsaktiviteten (NIF, 2023a). I regjeringens strategidokument *Sterkere tilbake – en mer inkluderende idrett* understrekes det, ved flere anledninger, forutsetninger om at mottakere av statlige tilskudd kontinuerlig arbeider med å realisere mangfoldig og inkluderende deltakelse (Kulturdepartementet, 2021b).

Det kan diskuteres hvorvidt man kan forvente mer inkluderende praksiser av det frivillige aktivitetsfeltet. Bjerregaard et al. (2009) viste i sin studie av danske trenere hvordan de anså sin rolle i idretten som ledere av konkurranseaktivitet, og at de ønsket å opptre med bakgrunn i et konkurransefokus. Trenerne ønsket derfor ikke å gå politikernes ærend, der idretten ble ansett som et verktøy for å blant annet styrke inkluderingen. Liknende funn kom til uttrykk i Skille (2009). Her ble det beskrevet at frivillig drevne idrettslag ikke ønsket å drive sin virksomhet med bakgrunn i sentral idrettspolitik. Idrettslagene hadde nok med interne, sportslige anliggender.

Idretten bør derfor møtes med begrensede forventninger knyttet til deres rolle som blant annet inkluderingsaktør (Elling & Claringbould, 2005). Dette kommer også til uttrykk i stortingsmeldingen om den norske idrettsmodellen. Stortingsmeldingen understreker at det ikke skal forventes eller kreves for mye av idretten knyttet til samfunnsansvar, slik som inkludering, da dette faller utenfor idrettens primæroppgaver (Meld. St. 26 2011-2012). Til tross for at mottakere av statlige tilskudd skal prioritere mangfold og inkludering, legger ikke idrettspolitikken detaljerte føringer for hvordan deres brede økonomiske tilskudd skal benyttes. Det beskrives imidlertid at tilskuddene bygger på tillit, der mottakerne selv vet best hvordan de skal arbeide for mangfold og inkludering (Kulturdepartementet, 2021b).

4. Idrettens indre logikk og eksterne omgivelser

For å analysere hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådet, skal jeg, i tillegg til tidligere forskning, ta utgangspunkt i perspektiver som bidrar til å forstå idrettens indre logikk og eksterne omgivelser (Christensen et al., 2021). Dette fordi inkluderingsarbeid i idretten kan forstås i lys av interne og eksterne forhold. Der idrettens interne forhold viser hvordan institusjonaliserte normer internt i idretten påvirker inkluderingsarbeid, viser eksterne forhold til hvordan idretten er nødt til å forholde seg til institusjonelt press fra omgivelsene (Christensen et al., 2021). Skille (2009) viser derfor, på liknende måte, at idrettslag har en egen logikk, samtidig som dem er nødt til å tilpasse seg krav fra omgivelsene. I det følgende skal jeg redegjøre for idrettens indre logikk og eksterne omgivelser, før jeg i analysen vil anvende perspektivene for å forstå hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter.

4.1 Idrettens indre logikk

Christensen et al. (2021) viser hvordan en del organisasjoner har normer og verdier som er institusjonalisert. Institusjonaliserte normer og verdier bidrar følgelig til en tydelig indre logikk og organisasjonskultur (Christensen et al., 2021). I idretten kan slike normer og verdier eksempelvis være gode ferdigheter, store prestasjoner og et konkurransefokus. Med bakgrunn i Tangen (2004) kan det argumenteres for at dette er verdier som verdsettes høyt i idretten. Videre omtaler Tangen (2004) seieren som idrettens medium. Dette betyr at seieren er noe som dyrkes på idrettsfeltet, og at idrettens identitet og eksistens er et resultat av denne grunnleggende verdien. Dette kommer også til uttrykk i Dowling (2020), som hevder at verdier som det å vinne, koste hva det koste vil, er en grunnleggende holdning generelt i idretten. Slik kan ferdigheter og prestasjoner anses for å være inkluderings- og ekskluderingsmekanismer i idretten. Her vil idretten opprettholde sin indre logikk ved å inkludere dem med gode ferdigheter, og motsatt ekskludere dem som ikke opptrer i tråd med denne logikken (Tangen, 2004). Hertting og Karlefors (2021) viser i forlengelsen av dette til at idretten kan forstås som ekskluderende av natur, da den ekskluderer dem med manglende ferdigheter, og motsatt kun inkluderer dem som opptrer i tråd med idrettens krav til ferdigheter.

For å forstå idrettens indre logikk, er begreper hos sosiologen Pierre Bourdieu relevant (Bourdieu, 1993). Dette fordi Bourdieu (1993) viser at samfunnet er bygget opp av relativt autonome sosialt felt med sin egen iboende logikk. Idrettsfeltet kan forstås som et sosialt felt

som er preget av en rekke grunnleggende holdninger og normer som oppfattes naturlig, og som det ikke blir stilt spørsmål ved (Bourdieu, 1993). Disse grunnleggende holdningene og verdiene utgjør feltets doxa (Bourdieu, 1993; Aakvaag, 2008). Med bakgrunn i Tangen (2004) kan elementer som ferdigheter, prestasjoner og konkurranse anses som grunnleggende verdier som sammen utgjør idrettsfeltets doxa. Mennesker som opptrer i tråd med idrettsfeltets doxa, opptrer derfor med bakgrunn i normer og verdier som gir anerkjennelse på idrettsfeltet – slik som gode ferdigheter. De aktørene som for eksempel besitter ferdigheter vil videre være i besittelse av det som har verdi på idrettsfeltet, og derfor ha feltspesifikk kapital (Aakvaag, 2008). Mennesker som er i besittelse av den feltspesifikke kapitalen får derfor anerkjennelse på feltet, noe som gjør inkluderingen enklere (Bourdieu, 1993). Disse menneskene vil følgelig ha makt og innflytelse på feltet, nettopp fordi de opptrer i tråd med det idrettsfeltet krever. Mennesker som ikke besitter den feltspesifikke kapital, vil motsatt ha vanskeligheter med å oppnå aksept og makt på feltet. De er imidlertid nødt til å tilpasse seg feltets doxa for å inkluderes (Aakvaag, 2008).

En organisasjonskultur som baserer seg på tydelige normer og verdier, slik som et sterkt ferdighets- og konkurransefokus gjør organisasjonen mindre tilpasningsdyktig til krav fra omgivelsene (Christensen et al., 2021). Nye krav, tanker og ideer i organisasjoner med en tydelig satt kultur, kan derfor anses som en trussel mot den allerede etablerte organisasjonskulturen. Organisasjoner med en tydelig etablert organisasjonskultur vil derfor kunne ha problemer med å implementere krav, tanker og ideer, som ikke er i tråd med den eksisterende kulturen, men som imidlertid danner en trussel mot organisasjonen (Christensen et al., 2021; Meyer & Rowan, 1977). Organisasjoner foretar derfor valg som er i tråd med organisasjonens eksisterende kultur (Christensen et al., 2021). I slike tilfeller vil organisasjonskulturen kunne forstås som en bremsekloss for implementering av nye elementer i organisasjonen. I forlengelsen av dette vil en idrettsorganisasjon med et tydelig fokus på idrettens kjerne, der feltets doxa preges av å dyrke ferdigheter og prestasjoner, ha vanskeligheter med å involvere seg i oppgaver som faller utenfor idrettsorganisasjonens kjernevirksomhet, slik som inkluderingsarbeid (Agergaard, 2011; Christensen et al., 2021). En tydelig etablert organisasjonskultur vil følgelig påvirke hvilke handlingsmuligheter for eksempel ledelsen i en organisasjon har (Meyer & Rowan, 1977). En tydelig organisasjonskultur vil derfor føre til at endringsprosesser, som ikke er i tråd med den eksisterende kulturen, vanskelig lar seg gjennomføre i tråd med det som er intensjonen (Christensen et al., 2021; Nesse & Hovden, 2023).

Med bakgrunn i det som er beskrevet, vil organisasjoner med en tydelig organisasjonskultur ha sterke institusjonelle trekk som gjør dem rigide, innadvendte og lite åpne for impulser fra omgivelsene. En idrettsorganisasjon med en tydelig organisasjonskultur, og som har manglende evner til å tilpasse seg omgivelsene, eksisterer derfor for seg selv og ikke for organisasjonens omgivelser (Christensen et al., 2021). Slik kan idrettsorganisasjonen forstås som et autonomt felt, uavhengig fra omgivelsene. Her er det idrettens interne normer og regler som definerer hva idrettsfeltet skal være (Bourdieu, 1993; Aakvaag, 2008). Til tross for dette påpeker Christensen et al. (2021) hvordan organisasjonen ikke ene og alene er et resultat av sine interne normer og verdier. Organisasjonens eksterne omgivelser spiller også en vesentlig rolle.

4.2 Idrettens eksterne omgivelser

I tillegg til idrettens indre logikk, påvirkes også idretten av omgivelsene. Dette kan for eksempel være gjennom lover, normer og andre organisasjoner (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Elementer som omgivelsene anser som viktig, er nødt til å bli implementert av organisasjonen dersom organisasjonen skal oppfattes som legitime blant omgivelsene. Implementering av normer og verdier fra organisasjonens omgivelser bidrar følgelig til at organisasjonens omdømme ivaretas (Meyer & Rowan, 1977). Eksempelvis kan et tydelig inkluderingsfokus i idretten forstås som et viktig legitimeringsgrunnlag, som styrker idrettens omdømme i omgivelsene (Skutlaberg et al., 2020). Dersom idretten motsatt ikke hadde satt søkelys på inkludering, ville den potensielt mistet legitimitet, og fått et svakere omdømme. Idretten kan derfor ikke alene fokusere på den indre logikken. Den er imidlertid nødt til å forholde seg til andre elementer for å oppfattes som legitim i omgivelsene (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977).

Som følger av at organisasjoner er nødt til å forholde seg til sine omgivelser for å opprettholde sin legitimitet, viser DiMaggio og Powell (1983) til hvordan organisasjoner adopterer tanker og ideer fra sine omgivelser. Adopsjonen av tanker og ideer fra organisasjonens omgivelser omtales som isomorfi, og viser dessuten til hvordan organisasjoner blir mer og mer homogene (DiMaggio & Powell, 1983). DiMaggio og Powell (1983) beskriver tre former for isomorfi – tvungen, mimetisk og normativ. Her anser jeg det som hensiktsmessig med en redegjørelse for tvungen og mimetisk isomorfi, da dette kommer til uttrykk i den senere analysen.

Tvungen isomorfi handler om at organisasjoner er nødt til å forholde seg til gjeldende regler og lovverk. I slike tilfeller er organisasjoner tvunget til å følge det som for eksempel loven pålegger dem (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983). Eksempelvis kan fritidserklæringen forstås som en form for tvungen isomorfi. Dette er en erklæring skapt av regjeringen som baserer seg på artikkel 31 i FN's barnekonvensjon om at alle barn skal ha rett til fritid (Regjeringen, 2022). Gjennom erklæringen har NIF forpliktet seg til å blant annet arbeide for at alle barn skal få delta i minimum én organisert fritidsaktivitet sammen med andre (Regjeringen, 2022). Mimetisk isomorfi handler på sin side om hvordan organisasjoner, med bakgrunn i egen usikkerhet, etterligner andre organisasjoner som dem oppfatter som vellykkede og suksessrike (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983). I NIF kan dette for eksempel handle om hvordan særforbund, krets, idrettsråd og idrettslag ser til andre likende enheter, for så å adoptere eksempelet i egen praksis.

Organisasjoner bør av hensyn til omgivelsene, gjennom de ulike formene for isomorfi, adoptere elementer som omgivelsene ønsker at organisasjonen skal fokusere på (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Derfor vil ikke organisasjoner ene og alene kunne fokusere på kjerneaktiviteten, men den må balansere internt og eksternt press (Meyer & Rowan, 1977). Til tross for at idretten sin indre logikk er preget av et ferdighets- og konkurransefokus bør idrettsorganisasjonen, med bakgrunn i press fra omgivelsene, samtidig fokusere på forhold som faller utenfor kjerneaktiviteten (Meyer & Rowan, 1977). Selv om idrettsorganisasjonen utsettes for institusjonelt press fra omgivelsene, kan dette føre til ulike praksiser i idrettsorganisasjonen. Der organisasjonskulturen tillater det, kan organisasjoner på en planmessig og rasjonell måte raskt implementere ideer og tanker fra omgivelsene inn i praksiser i organisasjonen. Andre ganger vil ideene frastøtes fordi ideene for eksempel ikke passer inn i den eksisterende organisasjonskulturen (Christensen et al., 2021). Meyer og Rowan (1977) beskriver på sin side det de omtaler som dekobling. Dette kan forstås som en mellomvei mellom faktisk implementering og frastøting. Dette fordi dekobling viser hvordan organisasjoner adopterer ideer fra omgivelsene, uten at det påvirker kjerneaktiviteten. DiMaggio og Powell (1983) påpeker derfor at det kan foreligge et skille mellom legitime praksiser som kommuniseres til omgivelsene, og interne praksiser i organisasjoner. Dette kan eksempelvis føre til at idrettslag gjennom symboler, visjoner og målsetninger har et uttalt fokus om inkludering, men uten at det egentlig påvirker organisasjonskulturen eller endrer idrettslagets arbeid (Meyer & Rowan, 1977). Christensen et al. (2021) understreker likevel at adopteringsprosesser vanligvis er noe som har lang tidshorisont. Et uttalt fokus på det de institusjonelle omgivelsene bryr seg om vil over tid potensielt kunne påvirke organisasjonens

kultur og praksiser. Slik vil for eksempel et uttalt fokus om inkludering, kunne påvirke kultur og praksis til å bli mer inkluderende.

5. Metodisk tilnærming

I denne oppgaven undersøker jeg Idrettsrådets betydning for praksis i idrettslag. Med bakgrunn i problemstillingen skal jeg i dette kapittelet derfor redegjøre for de metodiske valgene som er foretatt. Her vil jeg først presentere vitenskapsteori som datagrunnlaget er tuftet på, før jeg videre går inn på forberedelser, gjennomføring og etterarbeid knyttet til datainnsamlingen. Til slutt vil jeg diskutere de metodiske valgene som er foretatt.

5.1 Vitenskapsteoretisk grunnlag og valg av forskningsdesign

Innen vitenskapsfilosofi eksisterer det et skille mellom det positivistiske paradigmet og det interpretative paradigmet (Rubin & Rubin, 2005; Wahyuni, 2012). Det positivistiske paradigmet kan forstås som et grunnlag for å gjennomføre kvantitative studier hvor tydelig målbare enheter undersøkes (Hammersley & Atkinson, 1996; Rubin & Rubin, 2005; Wahyuni, 2012). Det interpretative paradigmet viser på sin side til hvordan aktører skaper mening. Det interpretative paradigmet skiller seg fra det positivistiske paradigmet fordi det har til hensikt å undersøke dybde i aktørenes forståelse (Rubin & Rubin, 2005). De to paradigmene fungerer derfor til ulike formål (Rubin & Rubin, 2005; Wahyuni, 2012). Ettersom studien har til hensikt å avdekke opplevelser og forståelser hos de involverte aktørene, kan det derfor argumenteres for at studien baserer seg på et vitenskapsfilosofisk interpretativt paradigme (Rubin & Rubin, 2005; Wahyuni, 2012).

For å besvare problemstillingen, er jeg avhengig av et forskningsdesign som er i tråd med problemstillingen (Lindseth & Norberg, 2004; Wahyuni, 2012). Ettersom dette prosjektet studerer erfaringer og opplevelser knyttet til inkluderingsarbeid i idrettsråd og klubber tilknyttet idrettsråd, vil jeg argumentere for at datainnsamlingen er i tråd med et fenomenologisk vitenskapsteoretisk grunnlag. Fenomenologien har, som beskrevet av Kvale og Brinkmann (2015), til hensikt å forstå sosiale fenomener ut fra aktørens egne perspektiver og forståelser. Slik ønskes det gjennom fenomenologien å fange informantens livsverden (Allen-Collinson, 2009; Kvale & Brinkmann, 2015). Ettersom det fenomenologiske perspektivet har til formål å forstå sosiale fenomener, ut fra aktørenes egne perspektiver og forståelser, kan perspektivet forstås i sammenheng med det interpretative paradigmet (Wahyuni, 2012). Til tross for at jeg har en fenomenologisk inngang til datainnsamlingen, vil jeg argumentere for at forskningsdesignet også baserer seg på hermeneutiske perspektiver. Dette fordi hermeneutikken handler om fortolkning av mening (Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2018). En slik meningsfortolkning kommer til uttrykk ved at sitater fra informanter

fortolkes ved bruk av blant annet teoretiske perspektiver og tidligere forskning (Thagaard, 2018). Intensjonen med hermeneutikken er altså å komme bak fortellingene til informantene, og slik, gjennom fortolkning, forstå erfaringer og forståelser (Lindseth & Norberg, 2004). I min analyse vil derfor fenomenologiske og hermeneutiske perspektiver kombineres. Dette for å tydeliggjøre informantenes forståelser, men samtidig drive en aktiv meningsfortolkning gjennom analysen.

Ettersom formålet med studien er å undersøke opplevelser og forståelser av inkluderingsarbeid i idrettslag og idrettsråd argumenteres det for at fenomenologiske og hermeneutiske perspektiver er passende vitenskapsteoretiske perspektiver å legge til grunn. I forlengelsen av dette ble det funnet passende å benytte dybdeintervju for å generere data. Det sentrale formålet i et dybdeintervju er i tråd med det interpretative paradigmet, hvor meninger, erfaringer og oppfatninger står i sentrum (Kvale & Brinkmann, 2015; Rubin & Rubin, 2005; Wahyuni, 2012). Selv om datagrunnlaget baserer seg på dybdeintervjuer, ble det funnet hensiktsmessig å delta på ulike møter, som samlet sett kunne bidra til et større helhetlig bilde, slik også Doidge et al. (2020) påpeker. Derfor har jeg i tillegg til dybdeintervjuene deltatt på Idrettstinget til NIF, inkluderingsseminar i Idrettsrådet, temasamling om inkludering i regi av NIF og årsmøter i flere av klubbene. Likevel er det viktig å understreke at det er data fra dybdeintervjuene som danner selve datagrunnlaget.

Kontakten med Idrettsrådet som er inkludert i denne studien, kom som et resultat av deltakelse på Idrettstinget til NIF i juni 2023. Der hadde jeg en uformell prat med styreleder i Idrettsrådet. På spørsmål om relevant tematikk å skrive min masteroppgave om, adresserte vedkommende inkludering som et viktig og utfordrende tema. Som en konsekvens av møtet på Idrettstinget, hadde jeg høsten 2023 flere møter med ansatte og styremedlemmer i det aktuelle Idrettsrådet. Møtene bidro med klarhet når det kom til valg av tema for oppgaven. Samtidig påvirket det mine metodiske valg som jeg i det følgende vil redegjøre videre for.

5.2 Utvikling av intervjuguide

Formålet med å gjennomføre dybdeintervju var, i tråd med det vitenskapsteoretiske grunnlaget, å undersøke forståelser og oppfatninger knyttet til inkluderingsarbeid i Idrettsrådet og i klubber tilknyttet Idrettsrådet. I denne forbindelse var det passende å lage to intervjuguider som kunne fange ulike, men dype forståelser og oppfatninger knyttet til inkluderingsarbeidet i både Idrettsrådet og i idrettslagene (se vedlegg 3). I tråd med Rubin og Rubin (2005) utviklet jeg derfor to intervjuguider som sentrerte rundt prosjektets tematikk

om hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter. Bruk av intervjuguider ble videre vurdert som gunstig fordi jeg som intervjuer kunne bruke guidene som en form for manuskript gjennom intervjusituasjonen. Dette gjorde det dessuten enklere for meg å strukturere intervjuet i tråd med spørsmål jeg ønsket svar på (Kvale & Brinkmann, 2015). Samtidig var spørsmålene i intervjuguidene åpent formulert. Dette ble, i tråd med problemstillingen og det vitenskapsteoretiske grunnlaget, gjort fordi informantene da kunne fokusere på egenopplevde erfaringer og opplevelser (Rubin & Rubin, 2005).

Det ble benyttet semistrukturerte intervjuguider i mitt prosjekt. Intervjuguidene bidro slik til et visst sammenligningsgrunnlag mellom opplevelser av inkluderingsarbeid innad i Idrettsrådet og idrettslagene, men også mellom Idrettsrådet og idrettslagene. Dette fordi det i utgangspunktet var utformet like spørsmål for dem som hadde roller i Idrettsråd, og like spørsmål for dem som hadde roller i idrettslagene. Med bakgrunn i det vitenskapsteoretiske grunnlaget, ble det likevel ansett som viktig at intervjuguidene ikke ble et hinder for dypere forståelser og meninger (Rubin & Rubin, 2005). Derfor la intervjuguidene, på grunn av åpne spørsmålsformuleringer, til rette for at informantene kunne redegjøre for unike erfaringer og opplevelser (Kvale & Brinkmann, 2015; Rubin & Rubin, 2005). Mine tydelige, men åpne spørsmål i intervjuguidene ble supplert med oppfølgingsspørsmål underveis. Dette var et virkemiddel som gjorde at intervjuguidene i stor grad ble et utgangspunkt for intervjuene, men uten at den hindret informantene fra å kunne gå i dybden på egne forståelser og oppfatninger. Derfor kan det argumenteres for at prosjektets fenomenologiske utgangspunktet, slik Kvale og Brinkmann (2015) beskriver, ble ivaretatt.

Intervjuguidene ble, i tråd med Tjora (2017), utviklet med en åpningsdel, en hoveddel og en avsluttende del. Innledningsvis i intervjuguidene ga jeg meg selv en påminner om å kort repetere formaliteter ved prosjektet, prosjektets formål, og intervjuets videre gang (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012). I starten av intervjuet var jeg interessert i om den aktuelle informanten kunne fortelle om eget arbeid i idretten. Et slikt åpningsspørsmål var tiltenkt å gjøre informanten komfortabel med det den formelle intervjusituasjonen, men uten at krevde stor grad av refleksjon (Kvale & Brinkmann, 2015). Samtidig ble et slikt spørsmål ansett som et godt utgangspunkt for det videre intervjuet, da jeg allerede fra start kunne sette meg inn i informantens forståelser og oppfatninger (Rubin & Rubin, 2005).

I intervjuguidenes hoveddel kom prosjektets formål om inkluderingsarbeid i idrettsråd og klubb tydelig til uttrykk. I intervjuguiden for Idrettsrådet ble denne delen delt inn i kategoriene: «*Målrealisering*», «*tiltak for økt målrealisering*», «*påvirkningsmuligheter og*

kommunikasjon til klubb» og «hvorfor inkluderingsarbeid?». Kategoriene som inngikk i intervjuguiden for klubb var i tråd med kategoriene i intervjuguiden hos Idrettsrådet, men med noen mindre endringer: «*Målrealisering*», «*tiltak for inkludering*», «*kjennskap og dialog med Idrettsrådet*» og «*hvorfor inkluderingsarbeid?*». Kategoriene var her utformet med bakgrunn i det jeg oppfatter som sentrale elementer i den tidligere forskningen på feltet. Dette kommer for eksempel til uttrykk gjennom tidligere forskning som illustrerer et skille mellom mål og praksis (Hertting & Karlefors, 2021; Nesse & Hovden, 2023; Sisjord et al., 2011; Skille, 2009). Spørsmålene ble videre utformet med bakgrunn i tre hovedelementer. For det første ønsket jeg at informantene fortalte om hva de arbeidet med og hvordan arbeidet ble gjennomført. Videre ble det stilt spørsmål med bakgrunn i mulige utfordringer og barrierer som var til hinder for deres inkluderingsarbeid. Til sist ønsket jeg å undersøke informantenes ønskesituasjon. Slik ble det en rød tråd gjennom hva de arbeidet med, hvordan de arbeidet, hvilke utfordringer eller barrierer informantene opplevde i deres arbeid, og hvordan dette eventuelt skilte seg fra hvordan de ønsket å arbeide med inkludering. I tillegg vil jeg argumentere for at denne strukturen kunne bidra til å iverksette refleksjoner hos informantene, slik at ønskesituasjonen kunne bygge på det de tidligere hadde sagt om hvordan dem jobbet og barrierer og begrensninger de møtte i deres arbeid.

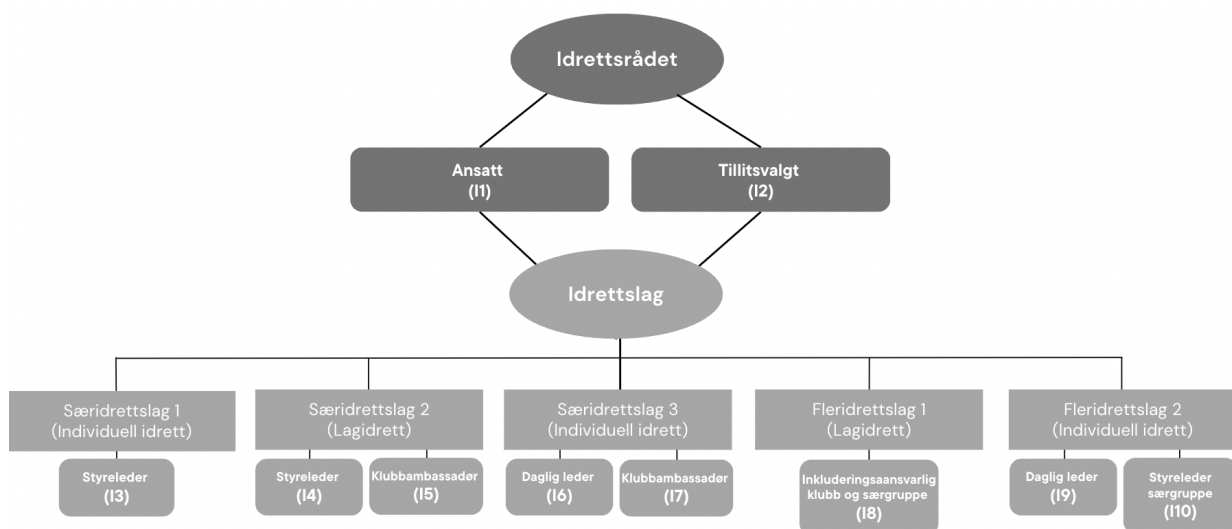
I intervjuguidenes avslutningsdel ble det ikke stilt flere nye spørsmål. Her påpekte jeg først og fremst at informanten hadde bidratt med verdifull innsikt. Likevel kunne informanten, dersom vedkommende følte for det, utdype poenger eller påpeke andre viktige forhold som informanten mente burde få en plass i intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015). Hensikten ved å påpeke at informanten allerede hadde beskrevet mye, var at vedkommende ikke skulle føle på et press om å beskrive flere elementer, dersom vedkommende ikke følte det var et behov for det.

5.3 Tilgang til felt og utvalg

Ettersom mitt prosjekt skulle undersøke forståelser og opplevelser lokalt i idretten, var det relevant å intervju mennesker med ulike roller og forståelser knyttet til inkluderingsarbeid i både Idrettsrådet og i idrettslagene. Dette er dessuten i tråd med Hertting og Karlefors (2021) som i sin studie av svenske idrettslag hadde informanter med ulik innsikt i idrettslagenes inkluderingsarbeid. Utvalget mitt prosjekt besto totalt av ti personer med ulike roller i Idrettsrådet og klubb (se figur 1). Ettersom jeg intervjuet ti informanter, faller studien innenfor det Kvale og Brinkmann (2015) omtaler som en normal innenfor

intervjuundersøkelser. Et for stort antall intervjupersoner vil gjøre det vanskelig å gjennomføre gode kvalitative analyser med utgangspunkt i den enkelte informant sin forståelse. Dersom antall intervjupersoner er for lite, kan det imidlertid tenkes at studien ikke fanger opp ulike forståelser og oppfatninger hos informantene. Jeg vil, med bakgrunn i Kvale og Brinkmann (2015), argumentere for at ti informanter, spredd ut over det aktuelle Idrettsrådet og fem ulike klubber, var et hensiktsmessig antall for min studie. Dette fordi det bidro til at jeg som forsker kunne gå i dybden på intervjuene, men uten at det hindret en spredning i forståelser og oppfatninger hos informantene (Kvale & Brinkmann, 2015).

For å undersøke inkluderingsarbeidet ble strategiske informanter fra Idrettsrådet og idrettslagene kontaktet på e-post. Her forklarte jeg hvorfor jeg tok kontakt, og introduserte prosjektets formål. De som ønsket å delta fikk tilsendt ytterligere informasjon via et informasjonsskriv som blant annet inneholdt informasjon om rettigheter, personvern, godkjenning fra Sikt og samtykke (se vedlegg 1). Informantene var strategisk utvalgt ettersom de var i besittelse av roller som tilsa at de hadde kunnskap om tematikken (Hertting & Karlefors, 2021; Tjora, 2017; Wahyuni, 2012). Det ble derfor lagt til grunn at informantene ville kunne uttale seg om prosjektets tematikk på en reflektert måte (Tjora, 2017; Wahyuni, 2012). For å dekke variasjoner, ulike opplevelser og meninger, var det i tråd med beskrivelser hos Hertting og Karlefors (2021) relevant å inkludere mennesker med ulike roller i Idrettsrådet, og mennesker med ulike roller i ulike type klubber. Samtidig ble ulike klubber inkludert i studien med formål om å favne det aktuelle Idrettsrådet sitt brede nedslagsfelt, i likhet med (Nesse & Hovden, 2023; Skille, 2009). Derfor er det inkludert særrettsslag og fleridrettslag med individuell idrett, så vel som særrettsslag og fleridrettslag med lagidrett (se figur 1).

Figur 1: Viser til informantenes roller i idrettsråd og idrettslag.

Etter muntlig dialog med Idrettsrådet, slik som beskrevet i 5.1, var det viktig å utarbeide en foreløpig projektskisse for å konkretisere hva det var jeg ønsket å undersøke i mitt prosjekt. Derfor sendte jeg en foreløpig skisse til Idrettsrådet sin daglige leder, med spørsmål om anbefaling knyttet til strategiske informanter i Idrettsrådet (Tjora, 2017; Wahyuni, 2012). Den første informanten ble anbefalt fordi vedkommende var tillitsvalgt i Idrettsrådet. Den andre informanten ble anbefalt fordi vedkommende var ansatt i Idrettsrådet.

Da intervjuene med informantene fra Idrettsrådet var gjennomført ble det stilt spørsmål om disse hadde en formening om hvilke klubber det var relevant å inkludere i prosjektet. Begge informantene presenterte da de de mente ville være aktuelle klubber å opprette kontakt med, da dette var klubber som samarbeidet med Idrettsrådet og som ble oppfattet som gode klubber på inkludering. To av disse klubbene var dessuten fleridrettslag som jeg i forkant av intervjuene med Idrettsrådet, selv mente kunne være aktuelle i prosjektet. De andre klubbene var særvidrettslag, som jeg i liten grad hadde kjennskap til fra før. Ettersom jeg hadde liten eller ingen kjennskap til enkelte av klubbene som ble nevnt, ble hjemmesider og strategiplaner gjennomgått.

Valget om å rekruttere klubber som Idrettsrådet selv oppfattet som gode på inkludering kan diskuteres. Det kan tenkes at rekrutteringen gir et skjevt bilde på inkluderingsarbeid. Likevel anså jeg det som mer matnyttig å diskutere inkluderingsarbeid med bakgrunn i klubber som Idrettsrådet opplever at lykkes. Dette fordi Idrettsrådet og klubbene i dette tilfelle uttrykker et tydeligere samarbeid enn klubber som i liten grad samarbeider med Idrettsrådet. Å rekruttere klubber som Idrettsrådet eventuelt hadde oppfattet som dårlige på inkluderingsarbeid, og som i liten grad samarbeidet med Idrettsrådet, kunne dessuten skapt vanskeligheter i rekrutteringsprosessen, samt gitt en mindre tydelig sammenheng gjennom prosjektet.

Ettersom anbefalingene fra Idrettsrådet ble lagt til grunn for videre rekruttering av informanter kan det argumenteres for at tilgangen til feltet kom som et resultat av snøballmetoden (Tjora, 2017; Wahyuni, 2012). Dette var en metode som ble opprettholdt gjennom den videre rekrutteringsprosessen. Derfor ble informantene jeg intervjuet, i etterkant av intervjuene, spurt om de hadde anbefalinger knyttet til andre mulige informanter. Flere av disse ble, med bakgrunn i prosjektets tematikk, ansett som relevant å intervju, noe som videre gjorde at jeg opprettet kontakt med disse. Enkelte av dem jeg tok kontakt med påpekte imidlertid at de hadde liten kunnskap om feltet, og at andre personer i klubben var mer passende å intervju.

Det er en stor spredning i informantene som er intervjuet. Dette kommer til uttrykk både gjennom rolle og tilhørighet. Totalt sett har det blitt intervjuet ti informanter. To av disse kom fra Idrettsrådet, og åtte informanter ble intervjuet som følger av sine bakgrunner i klubb. Samtidig er det viktig å understreke at flere av informantene hadde ulike roller i klubbene som de representerte. Informantene med flere roller benevnes likevel bare med bakgrunn i den rollen jeg anser som mest sentral for å belyse prosjektets tematikk (*se figur 1*).

Med bakgrunn i oppgavens tema – inkluderingsarbeid – er det verdt å påpeke at jeg opplevde store variasjoner i respons knyttet til rekruttering av informanter i klubb. Der enkelte informanter raskt responderte, var det andre som også etter flere purringer ikke responderte. Det er nærliggende å argumentere for at inkluderingsarbeid prioriteres hos de som raskt responderer på et prosjekt som undersøker nettopp inkluderingsarbeid. Motsatt kan det tenkes at inkluderingsarbeid faller utenfor fokusområdet til dem som ikke prioriterte deltakelse i studien.

5.4 Gjennomføring av intervju

Før selve intervjuene fant sted, ble tidspunkt og sted for gjennomføring av intervjuene avtalt. Her ble det forklart at det var opp til den enkelte informant å avgjøre om den ønsket å gjennomføre et digitalt eller fysisk intervju. Samtidig var det opp til den enkelte informant å avgjøre tidspunkt for intervjuet (Tjora, 2017). Dette bidro til at intervjuene ble gjennomført på steder som Idrettsrådets kontorer, klubbens lokaler, egen campus og digitalt på Microsoft Teams. Av ti intervju ble syv gjennomført fysisk, og tre ble gjennomført digitalt. Intervjuene hadde en gjennomsnittlig varighet på omtrent 55 minutter. Det korteste intervjuet varte i omtrent 40 minutter, og det lengste intervjuet ble gjennomført på 1 time og 20 minutter. Det korteste og det lengste intervjuet var begge digitale, og ble gjennomført med informanter fra klubb. Samtlige intervjuer ble tatt opp ved bruk av lydopptaker, noe informantene ble gjort kjent med både skriftlig via informasjonsskrivet, og muntlig like i forkant av intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012).

I mine intervju ble det først gjennomført en uformell prat med hensikt om å gjøre informanten trygg i intervjusituasjonen (Kvale & Brinkmann, 2015; Rubin & Rubin, 2005). I intervjuene som ble gjennomført fysisk fungerte en slik prat fint ettersom konteksten gjorde det naturlig for både meg og informant. Dette oppfattet jeg som noe mer utfordrende i de digitale intervjuene hvor jeg raskere iverksatte gjennomføringen av selve intervjuet. Det kan tenkes at den korte praten i forkant av intervjuet, bidro til en sterkere relasjon mellom

informanten og meg som forsker. Derfor er det nærliggende å argumentere for at tillitsforholdet i de fysiske intervjuene var sterkere enn i de digitale intervjuene (Kvale & Brinkmann, 2015)

I oppstarten av intervjuene ble prosjektets formål, i tråd med informasjonsskrivet, presentert. Her forklarte jeg kort hva selve prosjektet gikk ut på, samt hva deltakelse for den enkelte informant innebar (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012). Her påpekte jeg dessuten hvordan intervjuet skulle forløpe. Dette ble gjort fordi informanten skulle være orientert om tematikken i selve intervjuet, samtidig som det potensielt ville styrke informantens bevissthet knyttet til hva intervjuet skulle handle om (Kvale & Brinkmann, 2015). I denne delen ble det dessuten informert om bruk av lydopptaker, med spørsmål om dette var noe den enkelte informant var komfortabel med (Rubin & Rubin, 2005). Før selve intervjuet kom i gang fikk den enkelte informant spørsmål om den hadde innvendinger eller spørsmål tilknyttet informasjonsskrivet, eller knyttet til det jeg hadde formidlet muntlig (Kvale & Brinkmann, 2015).

Det var ønskelig at den enkelte informant skulle snakke fritt om tematikken jeg undersøkte i prosjektet. Derfor ble intervjuguidene utformet på en semistrukturert måte. Intervjuguidene var strukturert med bakgrunn i ulike temaer, spørsmål og oppfølgingsspørsmål. Det anses som viktig å ha temaer som er naturlig koblet til hverandre, da dette bidrar til en naturlig flyt gjennom intervjuet, og at intervjuet i stor grad kan anses som en samtale mellom forsker og informant (Rubin & Rubin, 2005). Jeg opplevde at intervjuguidene var strukturert på en naturlig måte, der det var naturlige overganger fra det ene temaet til det andre. Opplevelsen av at intervjuguidene hadde en naturlig oppbygning ble forsterket da enkelte informanter snakket seg gjennom guiden med få korrigeringer.

Samtidig som det var viktig at intervjuguidene hadde en oppbygning bestående av tematisk glidende overganger, var det viktig at jeg som intervjuer uttrykket oppmerksomhet og interesse overfor den informanten sa (Kvale & Brinkmann, 2015). Denne interessen kom til uttrykk ved bruk av et bevisst kroppsspråk, der blant annet øyekontakt og nikking var viktige virkemidler. Dessuten anså jeg det som viktig å stille oppfølgingsspørsmål for å vise engasjement for den informanten sa. Samtidig bidro oppfølgingsspørsmål til å opprettholde intervjuets flyt, og videre gi intervjuet et samtalepreg (Rubin & Rubin, 2005). Videre ga oppfølgingsspørsmål meg muligheten til å berike svarene hos informantene. Eksempelvis stilte jeg med bakgrunn i intervjuguiden spørsmål om informantene hadde god kommunikasjon med Idrettsrådet om inkludering. Her var det enkelte av informantene som svarte «ja», uten ytterligere utdypning. Et slikt svar gir ikke dyp innsikt, slik formålet med

dybdeintervjuer i fenomenologien er (Kvale & Brinkmann, 2015). For dypere innsikt ble informantene derfor stilt oppfølgingsspørsmål om de kunne beskrive hvordan kommunikasjonen var. Her kan det argumenteres for at spørsmål som søker beskrivelser i større grad bidrar til dypere innsikt (Rubin & Rubin, 2005).

Etter at intervjuene var gjennomført ble det foretatt en debriefing (Kvale & Brinkmann, 2015). Her ble hver enkelt informant takket for deltakelsen, med beskjed om at vedkommende hadde bidratt med verdifull innsikt. Her fikk alle informantene spørsmål om det var greit om jeg tok kontakt dersom det var noe jeg trengte hjelp til eller svar på i etterkant av intervjuene. Dette var noe informantene hadde en positiv innstilling til. Det jeg opplevde som en avslappet stemning i forkant av de fysiske intervjuene, ble opprettholdt etter at intervjuene var gjennomført. I de digitale intervjuene opplevde jeg, på samme måte som i forkant av de digitale intervjuene, en litt annen stemning enn i de fysiske intervjuene, da kontakten ble brutt tidligere enn i de fysiske intervjuene.

5.5 Analyse av datamaterialet

Etter at intervjuene var gjennomført begynte prosessen med å analysere datamaterialet. I dette delkapittelet skal jeg beskrive hvordan den helhetlige analysen av dataene ble gjennomført. Derfor skal jeg først beskrive hvordan intervjuene ble transkribert, før jeg videre forklarer hvordan koding, analysering og fortolkning ble gjennomført.

Å transkribere viser til fasen der det muntlige datamaterialet fra intervjuet gjøres skriftlig, og slik gjøres tilgjengelig for analyse (Kvale & Brinkmann, 2015). Transkriberingen av de muntlige intervjuene fører videre til at sentrale elementer, slik som kroppsspråk, ironi og usikkerhet kan gå tapt. Slik argumenterer Kvale og Brinkmann (2015) for at transkripsjoner kan forstås som svekkede gjengivelser av intervjusamtaler med manglende kontekst. Etersom transkripsjonen av intervjuene førte til at elementer, slik som kroppsspråk, ikke ble inkludert i selve transkripsjonen, ble det foretatt valg som bidro til at elementer som stemmeleie og samspillet mellom intervjuer og informant ble ivaretatt i transkripsjonen. Selve intervjuet ble tatt opp ved bruk av lydopptaker, og ble automatisk transkribert i etterkant av intervjuet. Samtidig som jeg lyttet til intervjuopptaket, leste jeg gjennom den automatiske transkripsjonen for å få det fullstendige bildet av intervjuet, og dessuten korrigere feil i transkripsjonen (Lindseth & Norberg, 2004). Samspillet mellom meg og informant ble videre ivaretatt ettersom det var jeg som gjennomførte alt av etterarbeid. Dette bidro til at jeg husket situasjoner som utspilte seg underveis i intervjuet. Dette til tross

for at elementer som for eksempel ironi ikke alltid kom tydelig frem i den automatiske transkripsjonen (Lindseth & Norberg, 2004).

Transkribering av hvert enkelt intervju skjedde maksimalt et par dager etter at hvert intervju var gjennomført. De fleste intervjuene ble dog transkribert rett etter at intervjuene var fullført. Det at jeg transkriberte intervjuene fortløpende bidro til at jeg husket samspill og situasjoner fra intervjuet. Dette bidro til at jeg kunne tolke hva jeg var fornøyd med, og hva som kunne gjøres annerledes til neste gjennomføring (Rubin & Rubin, 2005). Det at jeg selv gjennomførte intervjuene og transkribering av intervjuene, bidro til at jeg tidlig i analyseprosessen kunne starte en meningsanalyse (Kvale & Brinkmann, 2015).

Transkripsjonen av intervjuene bevarte i stor grad sitt muntlige preg. Dette vil si at interjeksjoner som for eksempel «ehm» og «hmm» ble inkludert. Kvale og Brinkmann (2015) hevder slike elementer kan være av avgjørende betydning dersom det sosiale samspillet i et forskningsintervju står i sentrum. Den automatiske transkriberingsfunksjonen fanget delvis opp elementer som for eksempel lengre tenkepauser og gjentakelser. Likevel var det enkelte elementer, som for eksempel latter, den automatiske transkripsjonen overså. Samtidig som det ble ansett som en nødvendighet å lytte gjennom intervjuene for å oppfatte hvordan interaksjonen var, ble det ansett som en nødvendighet å lytte gjennom lydopptaket samtidig som den automatiske transkripsjonen ble lest. Dette bidro til at større og mindre feil og mangler ble oppdaget. Feil i setninger og begreper ble derfor avdekket, og korrigert i den fullstendige transkripsjonen. I mitt prosjekt ble likevel ikke samspillet i intervjuet oppfattet å være av avgjørende betydning. Derfor er det de verbale utsagnene og forklaringene som er ilagt størst verdi i min videre analyse. Etter at transkripsjonen var gjennomført, ble intervjuet sendt til informantene, slik at de fikk mulighet til å gi tilbakemelding (Kvale & Brinkmann, 2015). Ingen av informantene hadde her tilbakemeldinger som påvirket datagrunnlaget.

For å analysere mitt innsamlede datamateriale har jeg valgt å benytte Braun og Clarke (2006) sin tematiske analyse. Den fleksible metoden benyttes for å identifisere, organisere og få innsikt i mønstre og variasjoner i datamaterialet (Braun & Clarke, 2006). Metoden bidrar derfor til at jeg kan identifisere like og ulike meninger tilknyttet min problemstilling. Braun og Clarke (2006) hevder at tematisk analyse kan gjennomføres både induktivt og deduktivt. Der en induktiv tilnærming viser til hvordan temaene formes fra dataene selv, viser en deduktiv tilnærming til hvordan funn i analysen i stor grad er et resultat av tidligere forskning (Braun & Clarke, 2006). Ettersom intervjuguidene i stor grad sentrerer rundt spørsmål basert på tidligere forskning, som igjen har bidratt til å danne grunnlaget for temaene i analysen, vil jeg argumentere for at jeg har en deduktiv innfallsvinkel i analysen. På tross av dette har jeg

fra studiets oppstart hatt et ønske om å ilegge egne data stor verdi. Dette gjør at den deduktive tilnærmingen utfordres gjennom meningsvariasjoner fra eget datamateriale.

Braun og Clarke (2006) viser til seks faser i tematisk analyse: (1) å gjøre seg kjent med dataene, (2) danne innledende koder, (3) søke etter tema, (4) gjennomgang av potensielle tema, (5) definere og gi navn til tema, (6) utarbeidelse av rapporten. I det følgende vil jeg kort presentere hvordan jeg forholdt meg til Braun og Clarke (2006) sine faser i mitt eget prosjekt.

Den første fasen, hvor jeg ble kjent med dataene, ble ivaretatt ved at jeg lyttet gjennom intervjuopptakene samtidig som jeg korrigerste den automatiske transkripsjonen. Etter at alle intervjuene var lyttet gjennom og transkribert, leste jeg gjennom transkripsjonene. I fasen hvor jeg skulle danne innledende koder benyttet jeg kommentarfunksjonen i Word for å skrive kommentarer knyttet til elementer i avsnitt, så vel som fullstendige avsnitt. Mange av kommentarene som ble skrevet i denne fasen, var kortfattede og ment å forenkle den videre prosessen når jeg skulle søke etter tema i datamaterialet. Eksempler på kommentarer som ble benyttet i denne fasen var: «holdningsskapende aktør», «styring etter verdier» og «prestasjonskultur».

Den første og andre fasen bidro til at jeg i analysens tredje fase kunne begynne å se etter temaer i datamaterialet (Braun & Clarke, 2006). Temaene som ble dannet i denne fasen baserte seg på temaer som ble oppfattet som sentrale i hvert enkelt intervju. Dette gjorde eksempelvis at intervju nummer 1 i denne fasen fikk temaene: «Organisering», «økonomi», «konkurransaktivitet/type idrett» «personlig engasjement/ildsjeler» og «annet», mens intervju nummer 4 fikk temaene «økonomi», «organisasjonskultur for inkludering», «viktigheten av/kommunikasjon med idrettsråd» «klubbambassadør» og «annet». Til tross for at disse temaene ble dannet som følger av innholdet i hvert enkelt intervju, var det flere temaer som gikk igjen i flere av intervjuene. Eksempelvis var «Viktigheten av/kommunikasjon med idrettsråd» noe som gikk igjen i de fleste intervjuene med klubb. Det kan argumenteres for at dette temaet er en naturlig konsekvens av den deduktive tilnærmingen. Dette fordi «Kjennskap og dialog med Idrettsrådet» var en sentral del av intervjuguiden som ble benyttet i intervju med klubbene.

Med bakgrunn i temaene som ble dannet etter gjennomlesning av transkripsjonene og de påfølgende kommentarene ble det plukket ut sitater som ble kategorisert etter tema i både Excel og Word. I Word ble sitatene kategorisert ved bruk av fargekoder. Eksempelvis fikk sitater som falt under kategorien «Viktigheten av/kommunikasjon med idrettsråd» fargekoden rød. Excel-skjemat var på sin side noe mer komplekst. I tillegg til sitat og tema, ble det her også notert sidetall i transkripsjonen for sitatet, meningsfortetting, meningsfortolkning og

subgruppe. Meningsfortetting, meningsfortolkning og subgrupper bidro til at jeg fikk ytterligere og mer effektiv oversikt over innholdet i datamaterialet (Lindseth & Norberg, 2004). Subgruppene bidro videre til at jeg på en effektiv måte fikk en nyansert forståelse av temaet. Slik kunne like tema bestå av ulike subgrupper, og like subgrupper kunne vise til ulike tema. Eksempelvis kunne subgruppen «rolle» vise til både temaet «arbeidet til klubbambassadør» og «organisering». Derfor fikk sitater som kunne bli plassert i ulike temaer tildelt en subgruppe som gjorde det enklere å omplassere sitatene i de ferdigdefinerte temaene i analysens femte fase.

I fenomenologiske og hermeneutiske metoder er det et mål å forstå informantenes livsverden og forstå hvorfor informantene sier det dem sier (Kvale & Brinkmann, 2015). Braun og Clarke (2006) hevder at mange gjør feil i tematisk analyse fordi analysen stopper med hva dem sier, heller enn å forstå hva informantene sier. Det å drive en aktiv meningsfortolkning ble derfor ansett som viktig gjennom den tematiske analysen. Dette ble fulgt opp ved at sitatene som ble inkludert for den videre analysen gjennomgikk det Kvale og Brinkmann (2015) omtaler som en meningsfortetting og meningsfortolkning. Eksempel på meningsfortetting og meningsfortolkning fremstilles i tabell 1.

Tabell 1: Eksempler på meningsfortetting og meningsfortolkning med bakgrunn i sitat.

Sitat	Meningsfortetting	Meningsfortolkning
<i>Vi er veldig opptatt av at vi inkluderer, men idrett i sitt vesen har jo et sånn ekskluderende element. For det handler om å være best, på en måte. Det handler om å vinne. Hvis du ikke er god nok, så begynner du i speideren. Samtidig som idretten gjerne ønsker å favne alle, rekruttere, være mange og store, så er det noe sånn gjensidig der som utfordrer litt.</i>	Selv om idretten ønsker å rekruttere alle, kan den virke ekskluderende fordi den handler om å være best.	Idretten ekskluderer med bakgrunn i et ferdighets- og konkurransefokus.
<i>(...) Jeg tror faktisk Idrettsrådet er i ferd med å skape en trend som gjør at det ikke vil være så lett for noen å være likegyldig. Det blir nok mer eller mindre selvsagt at man skal tenke inkludering (...)</i>	Idrettsrådet bidrar til å skape en trend for inkludering som gjør inkludering til en selvfølgelighet i idrettslagene.	Idrettslag påvirkes av sine omgivelser.
<i>(...) Jeg synes ikke det er noen store krav fra dem sin side. Der står jo klubbene så vidt jeg ser i søknaden, og måten det er beskrevet ganske fritt til å fremme sin egne prosjekter. Da må jo klubbene få gjort det i forhold til hva de har muligheten til, og ønsker å gjøre. Men der føler jeg det er en stor fleksibilitet fra Idrettsrådet i forhold til hva de støtter, og hva det er mulig å søke støtte til (...).</i>	Idrettslagene får et fritt handlingsrom ut ifra egne muligheter og ønsker, og uten store krav fra Idrettsrådet.	Inkluderingsarbeid bør skje på idrettslagenes premisser.

Gjennom de fire første stegene i min tematiske analyse hadde jeg opparbeidet meg en god oversikt over aktuelle tema som kunne bidra til å kaste lys over min problemstilling. Derfor kunne jeg i analysens femte fase, med bakgrunn i de tidligere stegene, navngi tema som skulle brukes i den endelige rapporten. Disse temaene var bygget opp av subtema bestående av sitater som var passende for å belyse oppgavens problemstilling (Braun & Clarke, 2006). Analysens sjette fase handlet om utarbeiding av selve rapporten (Braun & Clarke, 2006). Her ble det, som et resultat av analysens tidligere steg, tatt utgangspunkt i sitater, subtema og tema. Samlet sett bidro dette til en rød tråd gjennom rapporteringen, som dessuten belyser prosjektets problemstilling.

5.6 Metodiske kvalitetsvurderinger

Begrepene *validitet*, *reliabilitet* og *generaliserbarhet* er velkjente kvalitetskriterier innen kvantitativ forskning. Dette er imidlertid kriterier som kan være lite hensiktsmessig å benytte når kvaliteten på kvalitativ forskning skal vurderes (Creswell & Creswell, 2023; Kvale & Brinkmann, 2015; Mays & Pope, 2000; Wahyuni, 2012). De kvantitative kvalitetskriteriene kan forstås som positivistiske begreper, som i stor grad søker en objektiv og absolutt sannhet (Kvale & Brinkmann, 2015). Denne studien baserer seg imidlertid på et vitenskapsteoretisk grunnlag der forståelser heller enn objektive sannheter er målet. Derfor vil jeg argumentere for at kvalitetskriterier som *troverdighet*, *pålitelighet*, *transparens* og *overførbarhet* er passende begreper for å diskutere kvaliteten i forskningen.

Troverdighet

Det første kvalitetskriteriet som vil bli diskutert, er hvorvidt forskningen er troverdig. Wahyuni (2012) påpeker at troverdig forskning kjennetegnes av at forskeren studerer det som er tiltenkt. Begrepet har slik sett koblinger til det kvantitative validitetsbegrepet (Creswell & Creswell, 2023). For å styrke forskningens troverdighet kan triangulering være en god strategi (Creswell & Creswell, 2023; Mays & Pope, 2000; Wahyuni, 2012). Triangulering viser til hvordan man kan sammenligne resultater fra ulike former for datagenerering. Dette kan for eksempel være gjennom ulike metoder, slik som intervju og observasjon, eller gjennom intervju med forskjellige informanter som for eksempel representerer ulike roller og ulike nivå (Mays & Pope, 2000; Wahyuni, 2012). I min studie har jeg intervjuet det jeg vil argumentere for er et bredt spekter med informanter som har bidratt til en sterk triangulering. Dette kommer til uttrykk gjennom at informantene representerer ulike roller, nivå, klubber,

fleridrettslag som særiddrettslag. Samtidig kommer trianguleringen til uttrykk ved at jeg i tillegg til intervjuene har deltatt på møter, slik som årsmøter og inkluderingsseminar. Til tross for at dette ikke har bidratt i selve analysen, vil jeg argumentere for at dette har bidratt til en forsterket triangulering gjennom studien, og som følgelig styrker troverdigheten i prosjektet.

Pålitelighet

Forskning med høy pålitelighet handler om at forskningen er gjennomført og redegjort for på en slik måte at andre kan gjennomføre den samme forskningen med de samme resultatene (Kvale & Brinkmann, 2015). Slik kan også dette begrepet forstås gjennom det mer kvantitative begrepet om reliabilitet (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012). Jeg vil argumentere for at forskningsprosjektet er gjennomført, og redegjort for på en slik måte at andre kan gjennomføre liknende forskning med samme resultat. Dette fordi jeg gjennom oppgaven, så detaljert som mulig, har redegjort for de valgene som er foretatt, samtidig som blant annet intervjuguidene følger vedlagt (Mays & Pope, 2000).

Til tross for at de valgene som har blitt foretatt også har blitt redegjort for, vil forskerens tidligere erfaringer og forutinntatte forståelser påvirke studien (Mays & Pope, 2000). Derfor er det viktig at jeg som forsker opptrer med refleksivitet, hvilket vil si at jeg som forsker er bevisst egen rolle, og hvordan egen rolle for eksempel kan påvirke analysearbeidet (Mays & Pope, 2000). Jeg har i tiden før prosjektet ikke hatt noen relasjon med de involverte aktørene, hverken som enkeltmennesker eller til klubb eller Idrettsrådet. Likevel har jeg erfaring fra idrettsfeltet. Tidligere som fotballspiller, og senere gjennom studier i idrettsvitenskap hvor jeg har fått god kjennskap til idrettsorganisasjonen. Her har kritisk refleksjon vært en viktig del av studieløpet, der særlig samfunnsspørsmål, slik som inkludering og deltakelse, har engasjert. Dette er elementer som sannsynligvis har påvirket min fortolkning i analysen spesielt, og prosjektet generelt (Mays & Pope, 2000).

Transparens

Høy grad av transparens i forskning viser til at forskningen er redegjort for på en slik måte at den har høy grad av åpenhet. Forskning som er transparent gjør det derfor lettere for leseren å få innsikt i det som er gjort (Mays & Pope, 2000). Beskrivelser av informantene er gitt etter samtykke, og jeg har redegjort for informantenes roller, nivå, og type idrettslag. Hvilket idrettsråd, idrett, og navn på klubber har imidlertid ikke blitt beskrevet. Derfor er hjemmesider, strategidokumenter og årsrapporter referert til med begrenset henvisning. Dette er et bevisst valg med mål om å bevare informantenes anonymitet. Jeg opplevde, i likhet med

beskrivelser hos Thagaard (2018), det som utfordrende å vekte hensynet mellom transparens og pålitelighet på den ene siden, og anonymitet på den andre siden. Ettersom pålitelig forskning kjennetegnes av å være åpen, kan det argumenteres for at Idrettsrådet, og de aktuelle klubbene som er inkludert i studien skulle vært beskrevet ytterligere, for eksempel ved bruk av navn eller hvilken idrett idrettslagene utøvde (Mays & Pope, 2000; Wahyuni, 2012). Til tross for dette anså jeg det som etisk riktig å ikke gjøre dette. Dette fordi jeg i forkant av intervjuene hadde tydeliggjort at studien skulle bevare anonymiteten. Å beskrive hvilken type idrettsaktivitet idrettslagene gjennomførte ble i forlengelsen av dette ansett som et element som kunne bryte med anonymitetshensynet. Til tross for at jeg ikke opererte med sensitive data i prosjektet, ble det med bakgrunn i prosjektets analyse, ikke ansett som en nødvendighet å beskrive hvilke typer idrettsaktiviteter de forskjellige klubbene gjennomførte.

Overførbarhet

Begrepet om overførbarhet kan forstås med bakgrunn i begrepet om generaliserbarhet. Dette er et velkjent kriterium innen kvantitativ forskning. Her er målet at funn skal generaliseres og gjøres universelle (Kvale & Brinkmann, 2015). Innen fenomenologien, som denne studien baserer seg på, er imidlertid ikke målet å generalisere funn. Målet er å undersøke forståelser og opplevelser hos informantene (Kvale & Brinkmann, 2015). På tross av dette viser litteraturen at funn i kvalitativ forskning kan ha overføringsverdi til andre kontekster (Creswell & Creswell, 2023; Kvale & Brinkmann, 2015; Mays & Pope, 2000; Wahyuni, 2012). For eksempel viser Kvale og Brinkmann (2015) til det de omtaler som analytisk generalisering. Denne formen for generalisering handler om at forsker eller leser, med utgangspunkt i funnene, kan forstå hva som vil skje i andre liknende situasjoner (Kvale & Brinkmann, 2015).

I tråd med fenomenologien er formålet med studien å undersøke oppfatninger og forståelser hos informantene. De personlige oppfatningene og forståelsene kan tenkes å være særegne, da de i stor grad uttrykker informantenes livsverden. Dette gjør at det er ulike oppfatninger og forståelser som kommer til uttrykk hos informantene. Ettersom oppfatningene og forståelsene er ulike, er det vanskelig å generalisere konkrete funn. Likevel kan oppfatningene og forståelsene som kommer til uttrykk i denne studien, gjennom det Kvale og Brinkmann (2015) omtaler som analytisk generalisering, bidra til å forstå inkluderingsarbeid i andre liknende idrettsråd og idrettslag. Samtidig er det igjen viktig å understreke at inkluderingsarbeid er komplekst, og det som fungerer godt et sted, fungerer ikke nødvendigvis godt et annet sted (Smith et al., 2019). Videre kan enkelte funn ha

overføringsverdi, også utenfor idretten. Dette kan eksempelvis dreie seg om organisasjonskulturens betydning i møtet med mål og strategi fra overordnede organisasjonsledd.

6. Fra Idrettsrådet til idrettslaget?

I dette kapittelet skal jeg, med bakgrunn i oppfatninger og forståelser hos informantene, analysere og diskutere hvordan idrettslag blir påvirket av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter. Informantenes meninger skal danne grunnlaget for analysen. Sitatene skal videre diskuteres med bakgrunn i tidligere forskning og teori. Sitatene som gir grunnlag for analysen er anonymisert slik at for eksempel personer, klubbnavn og stedsnavn ikke kommer til uttrykk. For å vise hvilken informant som har sagt hva, har hver enkelt informant fått et nummer. Dette vil for eksempel si at sitater fra *ansatt i Idrettsrådet* benevnes som sitater fra *II* (Se figur 1).

Analysen har en sitatdrevet oppbygning som gir innblikk i oppfatninger og forståelser hos informantene, i tråd med et fenomenologisk perspektiv. Videre gjennomføres det en meningsfortolkning i analysen. Her vil det i tråd med hermeneutikken, kritisk reflekteres rundt sitatene som gir grunnlag for analysen (Kvale & Brinkmann, 2015).

6.1 Mål og strategier om inkludering i idretten

I stortingsmeldingen om den norske idrettsmodellen foreligger det et overordnet mål om at alle mennesker skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet (Meld. St. 26 2011-2012). Videre beskriver Kulturdepartementet at mangfold er en generell prioritering i idrettspolitikken. Samtidig viste Kulturdepartementet, i 2021, til et behov for en særlig prioritering av mangfold og inkludering de kommende årene (Kulturdepartementet, 2021b). NIF har, i tråd med Kulturdepartementet, en visjon om idrettsglede for alle. Dessuten har NIF en overordnet målsetning om å arbeide for at alle mennesker skal gis mulighet til å utøve idrett etter egne ønsker og behov, uten usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling (NIF, 2023a). Et arbeid mot mangfold og inkludering fordrer, ifølge regjeringens idrettsstrategi, klart definerte mål og en tydelig ansvarsfordeling (Kulturdepartementet, 2021b).

For å nå de idrettspolitiske målsetningene om idrett og fysisk aktivitet for alle har NIF, i samarbeid med blant annet Kulturdepartementet, etablert ulike ordninger (Skutlaberg et al., 2020). Tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag har, i tråd med den uttalte satsingen om mangfold og inkludering til Kulturdepartementet (2021b), barn og ungdom i alderen 6-19 år med etnisk minoritet og barn og ungdom i alderen 6-19 år fra familier med lav betalingsevne som uttalt målgruppe (Skutlaberg et al., 2020). Ordningen kan med bakgrunn i målsetningen om mangfold og inkludering, forstås som en mer målrettet strategi for å inkludere etniske

minoriteter enn lokale aktivitetsmidler, som på sin side kan forstås som en mer generell tilskuddsordning til idrettslag (Skille et al., 2021; Skutlaberg et al., 2020).

Det aktuelle Idrettsrådet viser i deres strategidokumenter til en overordnet målsetning som er i tråd med NIF (2023a), og som blant annet handler om at alle skal gis mulighet til å drive med idrett ut fra sine egne ønsker, behov og forutsetninger (Idrettsrådet, u.å-a). Dessuten viser Idrettsrådet til en visjon om at idrett skal være tilgjengelig for alle innbyggere (Idrettsrådet, u.å-a). Slik sett sammenfaller både overordnet visjon og overordnet mål med de uttalte idrettspolitiske målsetningene. Videre beskriver Idrettsrådet en satsing på inkludering gjennom ulike tiltak som kan forstås som en viktig del av idrettsrådet inkluderingsstrategi (Idrettsrådet, u.å-b). Her viser Idrettsrådet, i tråd med Skutlaberg et al. (2020) til at barn og ungdom med minoritetsspråklig bakgrunn, spesielt jenter, i mindre grad enn gjennomsnittsbefolkningen er medlemmer i idrettslag. Derfor viser Idrettsrådet, i likhet med Skutlaberg et al. (2020), til at de har en særskilt satsing for å inkludere disse målgruppene (Idrettsrådet, 2023).

I det følgende skal jeg, ved bruk av sitater, vise til målsetninger om inkluderingsarbeid hos informantene i idrettslagene og i Idrettsrådet. Dette med formål om å undersøke forståelser av inkluderingsarbeidet i idrettslagene og Idrettsrådet.

6.1.1 Idrettslagenes inkluderingsforståelse

Forståelsene som kommer til uttrykk i klubbene bærer preg av en mikroforståelse, heller enn en makroforståelse som i større grad kom til uttrykk i Idrettsrådet. Likevel viser informantene til forståelser omkring hvorfor inkluderingsarbeid i klubbene er viktig på et overordnet nivå. På spørsmål om inkludering er viktig for klubbambassadøren i særvidrettslag 2, påpeker vedkommende:

I5: Ja. Jeg tror det at bortsett fra å komme i arbeid, så er organisert aktivitet, spesielt gjennom idretten, kanskje den beste måten å inkludere utenlandske på. Å lære dem den norske organisasjonsmodellen, den norske samfunnsmodellen.

I forståelsen hos denne informanten oppfattes inkludering i idretten som viktig fordi den bidrar til å inkludere etniske minoriteter. Samtidig viser informanten her til en tanke hvor etniske minoriteter, gjennom inkludering i idretten, kan lære seg den norske samfunnsmodellen. Dette er i tråd med tidligere forskning som viser til en stor tro på idretten som inkluderings- og integreringsaktør (Doidge et al., 2020; Dowling, 2020; Flensner et al., 2021; Sisjord et al., 2011; Walseth, 2016). Idrett forstås altså her som viktig, nettopp fordi den

bidrar til inkludering og opplæring av etniske minoriteter. Også daglig leder i særiddrettslag 3 understreker at inkludering er viktig. Samtidig virker vedkommende å ha en annen forståelse av inkludering enn det klubbambassadøren i særiddrettslag 2 har. Til tross for at etniske minoriteter også nevnes av daglig leder i særiddrettslag 3, oppfatter jeg likevel de økonomiske barrierene som mest sentrale. På spørsmål om inkludering er viktig for vedkommende sier informantene:

I6: Det er veldig viktig. Å se at man har muligheten til å delta. At økonomi, spesielt da, ikke skal være en barriere for deltakelse. Det er jo kjempeviktig (...).

De to informantene er enige om at inkludering er viktig. Likevel kan det se ut til at informantene har noe ulike oppfatninger og forståelser omkring inkluderingsarbeid. Der klubbambassadøren i særiddrettslag 2 snakker om inkludering av utenlandske, er daglig leder i særiddrettslag 3 tydeligere på å senke de økonomiske barrierene. Samtidig viser begge informantene, på hver sin måte, til identifiserte målgrupper i Idrettsrådet og NIF sentralt, som klubbene er tilknyttet (Skutlaberg et al., 2020). Likevel virker det, blant informantene på klubbnivå, å ikke være en tydelig forståelse om konkrete målgrupper som inkluderingsarbeidet skal treffe. På spørsmål om styreleder i særiddrettslag 2 har noen målsetninger for inkluderingsarbeidet i egen klubb, sier vedkommende:

I4: Nei, målet er ikke skrevet ned noe sted, men vi har en forståelse i styret om at vi skal være en klubb som tar imot alle, og at vi skal legge til rette for at alle skal føle seg velkommen uansett (...) Det er på en måte den uttalte innstillingen til styret da, og som vi også snakker om på foreldremøter og årsmøte og sånn.

Informanten viser her til en målsetning om at klubben skal ta imot alle og legge til rette for alle. Slik skal alle være velkomne til å delta i klubben. Dette er en målsetning som er i tråd med NIF (2023a) sitt overordnede mål og visjon, der idretten skal inkludere alle. På spørsmål om styreleder for særgruppen i fleriddrettslag 2 har målsetninger for sitt inkluderingsarbeid, svarer vedkommende på liknende vis:

I10: Jeg har egentlig det. Det er mer på generelt grunnlag at jeg har målsetninger for det. Jeg har en målsetning om at vi skal vokse som klubb på en måte, at vi skal være en klubb som kan ta imot alle som ønsker å komme hit. Jeg har målsetninger om at folk skal trives her.

Også i dette sitatet viser informantene til at vedkommende har målsetninger for inkludering. Disse målsetningene er dog på generelt grunnlag, noe som viser til en forståelse der

vedkommende ønsker å favne bredt, og slik inkludere alle som har et ønske om å komme til klubben. De generelle målsetningene og målgruppene om inkludering som I4 og I10 peker på, skiller seg derfor fra de tydelige identifiserte målgruppene med ekstra behov for å bli inkludert (Kulturdepartementet, 2021b; Skutlaberg et al., 2020). Ettersom mennesker med lav betalingsevne og etniske minoriteter der særlig minoritetsjenter, i tråd med Skutlaberg et al. (2020), anses som målgrupper for inkludering hos det aktuelle Idrettsrådet (Idrettsrådet, 2023), ble det stilt spørsmål til daglig leder i fleridrettslag 2 om dette var målsetninger som vedkommende delte:

I9: Nei, jeg liker ikke å jobbe ut fra det. Jeg jobber ut fra at alle som har lyst til å delta i idretten skal få mulighet til det. At det skal være like muligheter for å delta, for dem som har lyst (...).

Daglig leder i fleridrettslaget beskriver her, i likhet med I4 og I10, at vedkommende jobber for at alle som har lyst til å delta i idretten, skal få mulighet til det. Dessuten viser informanten i dette utdraget hvordan vedkommende motsatt ikke liker å jobbe med bakgrunn i de spisse målgruppedefinisjonene som det aktuelle Idrettsrådet viser til. Dette samsvarer med forståelsen av målsetningene om inkludering som daglig leder i sær-idrettslag 3 har:

I6: (...) Og jeg mener jo at inkluderingsarbeidet er jo i like stor grad ... en etnisk norsk gutt på sju år som ikke har noe venner ... det er jo like viktig å få inkludert ham i et miljø, og for han å oppleve mestring, og få tro på noe han holder på med, enn at det nødvendigvis bare skal være et fokus mot etniske minoriteter. Så for min del er jo inkluderingsarbeidet også for å få absolutt alle med, men det trenger ikke være fokus på en bestemt målgruppe. Hvis alle skal være med, så må vi jo ut og prøve å få med oss flest mulig, og det er definisjonen som heter alle (...).

I dette utdraget viser daglig leder i sær-idrettslag 3 til en forståelse der inkluderingsarbeid ikke kun handler om å inkludere etniske minoriteter. Vedkommende viser imidlertid til en forståelse av inkludering der ulike mennesker har behov for å bli inkludert. Derfor handler inkludering for denne informanten om å nå alle mennesker, uten at det er behov for å fokusere på en bestemt målgruppe. Liknende forståelse kommer også til uttrykk hos klubbambassadøren i samme klubb:

I7: (...) Men jeg tror som sagt at man skal være litt bevisst på at man ikke blir for snever i «hvem har behov for å bli inkludert?». For i prinsippet har vi jo alle behov for det. Det er jo ingenting som er verre enn å føle seg satt utenfor, uansett hva årsaken måtte være.

De to representantene fra særiddrettslag 3 viser her til en lik forståelse av inkluderingsmålsetninger. Det virker med bakgrunn i sitatene som at begge anser det som viktig å drive et generelt inkluderingsarbeid mot brede målgrupper, heller enn at man blir for snever i målgruppedefinering og strategi. Også hos styreleder i særiddrettslag 2 snakkes det om målsetninger som skal favne bredt. Styrelederen uttrykker:

I4: Vi har alltid sagt at vi skal være en klubb der det sportslige kommer i andre rekke. At vi skal være en klubb for alle, der alle er velkomne. Det er det som står sterkest i holdningene i klubben. Så om vi taper kampen får det bare være. Men alle skal føle seg velkommen her.

I tillegg til at idrettslaget inkluderer alle dem som ønsker å delta, virker det ut ifra sitatet som at inkludering er noe som prioriteres i klubben. Motsatt viser vedkommende til at det sportslige kommer i andre rekke. Sportslige resultater skal altså ikke gå på bekostning av inkluderingsarbeidet i klubben. Slik jeg tolker sitatet kommer det her til uttrykk en forståelse hos informanten der ferdighets- og konkurransefokus kan gå på bekostning av inkludering. I studien til Hertting og Karlefors (2021) kom det til uttrykk liknende forståelser der ferdighets- og konkurransefokus ble ansett som en barriere for inkluderingsarbeidet. Også i særiddrettslag 3 påpeker daglig leder at inkluderingsarbeid er noe som prioriteres:

I6: Jeg vil jo si det er en av de aller viktigste tingene. Vi har jo selvfølgelig verdensmestere, og vi har alt mulig annet. Vi skal få folk opp til svart belte, og mye vi skal trene på. Men så lenge ønsket vårt er at vi skal gi noe som gjør at de klarer seg bedre utenfor treningshallen, så er det nummer én.

Også i dette sitatet kommer det frem at inkluderingsarbeid forstås som viktig av informanten i særiddrettslag 3. Til tross for at klubben har mye de skal fokusere på, slik som treninger, graderinger og verdensmestere, understreker informanten at inkluderingsarbeid er førsteprioritet. I likhet med styrelederen i særiddrettslag 2, peker også daglig leder i særiddrettslag 3 på en forståelse der prestasjon, ferdigheter og konkurranse settes opp mot inkluderingsarbeid. Slik jeg tolker sitatet, forstås inkluderingsarbeid i idretten her som komplekst nettopp fordi idretten består av motstridende interesser med målsetninger om å inkludere alle, samtidig som at det skal være rom for å bli best (NIF, 2023a). At inkluderingsarbeid i idretten forstås som et komplekst arbeid, er også en forståelse som kommer til uttrykk hos klubbambassadøren i særiddrettslag 2. Informanten sier:

I5: Man er veldig gode hvis de er gode i idretten, og da er de plutselig aksepterte. Men hvis de er et lite problembarn som virkelig hadde hatt godt av å være med på idretten, så er det sånn «nei, men han er en rabagast, og de stiller aldri opp, så hvorfor skal vi tilby oss å være med å hjelpe der?» Så det går litt på en sånn bevisstgjøring av prosesser.

I tillegg til at inkluderingsarbeid også her forstås som komplekst, uttrykker denne informanten en forståelse der idretten ofte lykkes med inkluderingsarbeid så lenge den som skal inkluderes er i besittelse av gode ferdigheter. Gode idrettsferdigheter kan her forstås som en form for feltspesifikk kapital på idrettsfeltet, der feltets doxa krever gode ferdigheter for å inkluderes (Bourdieu, 1993; Tangen, 2004; Aakvaag, 2008). De som imidlertid ikke er i besittelse av gode ferdigheter vil i større grad slite med å inkluderes i idrettsaktiviteten (Bourdieu, 1993; Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021; Tangen, 2004). Buser et al. (2022) påpeker, på sin side, at et ferdighets- og konkurransefokus kan være hensiktsmessig med tanke på inkludering av etniske minoriteter. Dette fordi fokuset da flyttes til individets ferdigheter, og ikke elementer som handler om etnisitet. En slik ferdighets- og konkurranseorientering fører altså til at elementer som etnisitet har mindre betydning for inkludering av etniske minoriteter, dersom vedkommende besitter gode idrettsferdigheter. Motsatt kan det, med bakgrunn i informantens sitat, tenkes at ferdighetsfokuset bidrar til dårligere inkludering av dem med svakere idrettsferdigheter, og dem som ikke opptrer i tråd med idrettens normer og forventninger (Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021).

6.1.2 Idrettsrådets inkluderingsforståelse

Overordnet foreligger det generelle målsetninger om at idretten skal være åpen og inkluderende for alle (Kulturdepartementet, 2021b; Meld. St. 26 2011-2012; NIF, 2023a). Barn og ungdom med etnisk minoritet og særlig minoritetsjenter er i likhet med barn og ungdom fra familier med lav betalingsevne identifisert som målgrupper som idretten ønsker å inkludere i større grad (Skutlaberg et al., 2020). På spørsmål om mangfoldig idrettstilbud er en særlig prioritering i Idrettsrådet svarer den ansatte følgende:

I1: Det er en særlig prioritert aktivitet fra oss. Men det handler også om at den støtteordningen som heter Inkludering i idrettslag, der vi får midler fra NIF da. Der er jo målgruppen gjerne barn og unge med minoritetsbakgrunn, og særlig minoritetsjenter. Så det er to parallelle ordninger her. Den ene går på tiltak og inkludering i IL, da er det minoritetspråklige som er målgruppen. Og så har du økonomiske barrierer, da er det jo for lavinntektsfamilier, uavhengig av bakgrunn. Så vi jobber med begge deler parallelt her.

Den ansatte i Idrettsrådet peker her på to målgrupper knyttet til deres inkluderingsarbeid. Det er en særlig prioritering å arbeide for økt inkludering av mennesker med minoritetsbakgrunn og særlig minoritetsjenter. Samtidig viser vedkommende til et inkluderingsarbeid som går på økonomiske barrierer, der mennesker fra lavinntektsfamilier, uavhengig av bakgrunn, er målgruppen. Slik sett er inkluderingsarbeidet som her beskrives i tråd med det som beskrives politisk (Kulturdepartementet, 2021b; Skutlaberg et al., 2020). Samtidig viser utdraget hvordan Idrettsrådet faktisk setter søkelys på inkludering av etniske minoriteter som følger av støtteordningen som Idrettsrådet får midler gjennom. Her viser den ansatte i Idrettsrådet til hvordan inkluderingsarbeidet i Idrettsrådet, gjennom økonomiske tilskudd, påvirkes til å handle om de samme målgruppene som omtales i overordnede nivå.

I likhet med det den ansatte beskriver, viser også tillitsvalgt i Idrettsrådet til hvordan dem forholder seg til overordnede målsetninger og tiltak. Denne informanten påpeker samtidig at det i liten grad følger forslag til løsninger med de økonomiske midlene som bevilges nedover i idrettsorganisasjonen. Informanten beskriver:

I2: Fra oven så er det sånn at Kulturdepartementet har valgt å dytte noen penger inn i NIF for at NIF skal jobbe med inkludering. Og NIF har valgt å dytte de pengene videre ned i systemet for at noen skal prøve å finne løsninger. Og så kan jo inngangen for de som sitter i det være forskjellig da (...) Men jeg opplever det ikke som praktisk på. Det er et svært handlingsrom og en stor flate for å ta initiativ der da (...) Hvis du ser litt rundt, så er det veldig forskjellige løsninger, forskjellige typer støtteordninger. Noe handler om fordeling av penger til idrettslag, noe handler om aktive prosjekter og tiltak som aktivitetsguideprosjekt, og noen jobber med særskilte grupper.

Utdraget viser hvordan midler med formål om å øke inkludering av målgruppene, i stor grad blir oversatt til tiltak lokalt. De mange ulike forståelsene og fortolkningene kan videre tenkes å være et resultat av det store handlingsrommet som midler gitt fra Kulturdepartementet, er ment å bidra til, slik også Kulturdepartementet (2021b) beskriver. Samtidig viser utdraget til hvordan det jobbes ulikt med inkludering. Dette kan blant annet forstås som et resultat av ulike målforståelser rundt inkluderingsarbeidet (Agergaard, 2011; Nesse & Hovden, 2023). På spørsmål om den tillitsvalgte kan fortelle om sitt arbeid i Idrettsrådet, beskriver vedkommende:

I2: (...) Og så har jo dette med inkludering tatt mer og mer plass, på en måte. Både på agendaen og i det daglige virket. Både fordi etterspørselen utenfra har meldt seg, men også kanskje internt i NIF. Det har vært noe som idrettsforbundet og idretten selv, i større og større grad, har satt på agendaen, og som man holder opp som viktig. Overordnet viktig på en måte. Så derfor har vi jo i tillegg til utvalg som jobber med

anlegg og økonomiske betingelser, et utvalg som jobber med hvordan man skal lykkes med god inkludering i idretten.

Sitatet viser hvordan inkluderingsarbeid forstås som noe viktig. Dette fordi idrettsorganisasjonen, med bakgrunn i Christensen et al. (2021), har vært utsatt for press fra interne og eksterne omgivelser. De interne og eksterne kreftene har på sin side påvirket idretten lokalt, slik at inkludering i større grad, påvirker det daglige virket. Dette kommer blant annet til uttrykk da informanten beskriver at Idrettsrådet også har et eget utvalg som jobber med hvordan man skal lykkes med inkludering i idretten. Med bakgrunn i Idrettsrådets målsetninger om inkludering og et eget inkluderingsutvalg, er det nærliggende å argumentere for at inkludering kan forstås som en viktig del av det Idrettsrådet foretar seg. På spørsmål om inkluderingsarbeid er det viktigste Idrettsrådet gjør svarer tillitsvalgt i Idrettsrådet blant annet:

I2: (...) Men så er det klart at inkluderingen har blitt viktig både fordi det er et «kjært» omtalt samfunnsproblem. Avisene er glad i å skrive om det, så det er litt sånn «dette må man løse», så det gjør at det blir på agendaen. Men det er også åpenbart fordi det settes av penger til det, så tvinges det på agendaen. «Her har dere 5 millioner, kan dere fordele?», «kan dere gjøre idretten mer inkluderende?», på en måte.

Slik jeg tolker informanten forstås inkludering her som viktig, blant annet fordi det er et omtalt samfunnsproblem. Den tillitsvalgte i Idrettsrådet påpeker her hvordan media setter inkluderingsproblemer i idretten på dagsorden, og som idretten selv hevder de er nødt til å løse. Samtidig viser sitatet til hvordan inkludering, med bakgrunn i økonomiske midler, tvinges på agendaen i idretten. Inkludering kan her forstås som viktig i fordi idretten generelt, og idrettsråd og idrettslag spesielt, utsettes for et stort institusjonelt press fra omgivelsene (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Den ansatte i Idrettsrådet påpeker også hvordan inkludering er noe som har blitt viktigere og viktigere:

I1: Dette med inkludering er jo en ganske ny del av det Idrettsrådet gjør. Men det er definitivt den som er mest synlig. Og det er den vi brukes mest tid, og mest penger og mest ressurser på, uten tvil. For meg er det viktig. Jeg hadde aldri byttet jobb hvis ikke. Så for meg personlig er det kjempeviktig. Og det er definitivt det som har vært med på å gjøre Idrettsrådet til det det er nå.

Til tross for at inkludering er noe de to fra Idrettsrådet forstår som en viktig del av deres arbeid, understreker dem også at inkluderingsarbeid kan være en krevende øvelse, nettopp på grunn av det den tillitsvalgte i Idrettsrådet omtaler som idrettens vesen. Informanten forklarer:

I2: Vi er veldig opptatt av at vi inkluderer, men idrett i sitt vesen har jo et sånn ekskluderende element. For det handler om å være best, på en måte. Det handler om å vinne. Hvis du ikke er god nok, så begynner du i speideren. Samtidig som idretten gjerne ønsker å favne alle, rekruttere, være mange og store, så er det noe sånn gjensidig der som utfordrer litt.

Her viser informanten hvordan idretten i seg selv har et ekskluderende element. Dette ekskluderende elementet kommer som et resultat av at idretten i sin natur handler om å være best. Dette er i tråd med Tangen (2004) som påpeker at idrettens medium er seieren. Med andre ord vil dem som ikke opptrer i tråd med ferdighets- og konkurranseorienteringen ekskluderes fra deltakelse (Agergaard, 2011; Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021; Ricatti et al., 2022). De som skal inkluderes er i slike tilfeller nødt til å tilpasse seg idrettens doxa, hvor ferdighets- og konkurransefokus står sentralt (Bourdieu, 1993; Tangen, 2004; Aakvaag, 2008). Den ansatte i Idrettsrådet påpeker, på samme måte som den tillitsvalgte, hvordan et ferdighets- og konkurransefokus fører til ekskludering av dem med manglende ferdigheter:

I1: Ja. Det hjelper ikke hvor mye du har lyst til å spille fotball hvis du kommer inn og ser at alle sammen er veldig mye bedre enn deg. Og så er det allerede satt en lagskultur, så det hjelper ikke hvor mye man vil. Gjennomføringen kan være vanskelig, men det betyr ikke at det ikke er noen som får det til (...).

Med utgangspunkt i ferdighets- og konkurransefokus som kommer til uttrykk hos de to informantene, kan idretten i utgangspunktet forstås som en ekskluderende arena som inkluderer dem med høyt ferdighetsnivå, og ekskluderer dem med manglende ferdigheter. Det kan det derfor argumenteres for at deltakelse på idrettsfeltet fordrer gode ferdigheter. Slik kan gode ferdigheter forstås som en feltspesifikk kapital som utgjør en del av kjernen i idrettsfeltets doxa (Bourdieu, 1993). Dette er dessuten i tråd med studien til Hertting og Karlefors (2021). Her ble det vist hvordan klubbene i deres svenske studie anså idrett som ekskluderende av natur, og der ferdighets- og konkurransefokus kunne forstås som et ekskluderende seleksjonsverktøy, der kun dem med gode ferdigheter ble inkludert. I slike tilfeller kan idretten forstås som et ekskluderende felt, der dem som skal inkluderes gjennom assimilerende enveisprosesser må tilpasse seg feltets eksisterende ferdighets- og konkurransefokus (Dowling, 2020).

I lys av intervjuene med de to informantene fra Idrettsrådet, kan det argumenteres for at inkluderingsarbeid forstås som svært komplekst, og hvor en er nødt til å ta ulike hensyn. Samtidig kan det, med bakgrunn i ferdighets- og konkurranseorienteringen som de to påpeker,

argumenteres for at idrettsorganisasjonen i sin helhet er nødt til å balansere hensyn knyttet til målsetninger om inkludering og et ferdighets- og konkurransefokus. Dette fordi NIF (2023a) har et uttalt mål om å favne alle. Likevel kan det argumenteres for at idretten ekskluderer de menneskene som ikke opptrer i tråd med forventningene om ferdigheter og konkurranse i idretten (Hertting & Karlefors, 2021; Tangen, 2004).

6.2 Møtet mellom Idrettsrådet og idrettslagene

Som belyst i forrige delkapittel er inkluderingsarbeid komplekst, og det foreligger ulike forståelser av inkluderingsarbeid generelt og målsetninger spesielt. Til tross for politisk vilje om å satse på inkludering, slik som beskrevet i Skutlaberg et al. (2020), kreves det innsats fra flere instanser dersom idretten skal lykkes med å skape en rød tråd i inkluderingsarbeidet (Nesse & Hovden, 2023; Sisjord et al., 2011). I det følgende vil det derfor være interessant å analysere møtet mellom Idrettsrådet og idrettslagene. Dette møtet vil komme til uttrykk gjennom ulike midler og tiltak som Idrettsrådet disponerer, og som følgelig kan forstås som en viktig del av Idrettsrådets inkluderingsstrategi. Til tross for at Idrettsrådet har ulike tiltak er det opp til klubbene å oversette tiltakene i egen praksis. I det følgende vil jeg derfor først ta utgangspunkt i erfaringer som informanter fra idrettslagene har fra møtet med Idrettsrådet. Deretter vil opplevelser hos informantene fra Idrettsrådet analyseres.

6.2.1 Tiltak fra Idrettsrådet i idrettslagenes praksis

Med bakgrunn i eget datamateriale, ser det ut til å være bred enighet på tvers av klubbene om at Idrettsrådet har en viktig rolle når det kommer til å styrke inkluderingsarbeidet i idretten i kommunen. For å lykkes med inkluderingsarbeidet har Idrettsrådet blant annet iverksatt ulike ordninger som idrettslagene kan søke økonomisk støtte til. Økonomiske midler virker videre å være et viktig premiss for at klubbene skal kunne drive godt inkluderingsarbeid. To av informantene forklarer:

I3: (...) De tiltakene, de midlene vi får derfra er et viktig premiss for at vi kan gjøre det vi gjør, altså gi støtte da (...).

I6: (...) Og det har egentlig fungert veldig godt, så vi leverer nå søknad på akkurat dette et par ganger i året, og det har jo voldsomt mye å si for at vi kan ha våre, ja, nesten 150 stykker gående gratis da. For hadde vi ikke fått de midlene fra dem, så hadde vi ikke hatt nubbsjans til å bare si at de kan komme og trene gratis (...).

De to informantene er tydelig på at midlene som Idrettsrådet disponerer og tildeler klubbene, er avgjørende for inkluderingsarbeidet som de to klubbene gjennomfører. Her virker inkluderingsarbeidet i stor grad å handle om å senke de økonomiske barrierene knyttet til deltakelse. Dette kommer til uttrykk gjennom at klubbene kan gi støtte, eller gi deltakerne gratis aktivitet. Inkluderingsansvarlig i fleridrettslag 1 viser på sin side til dette gjennom konkrete tall:

I8: Jeg har nettopp søkt (...) For økonomiske barrierer så har vi søkt om ... jeg tror det er ca. 400 000 kroner. Og så på inkluderingstiltak så har vi søkt om litt forskjellig nå. Men der er vi vel oppe i 100 000 kroner til sammen sånn cirka.

Vedkommende viser her til hvordan inkluderingsarbeid potensielt handler om å gi mulighet til deltakelse gjennom økonomiske støtteordninger. Konkrete inkluderingstiltak virker på sin side å komme i skyggen av de økonomiske støtteordningene. Til tross for at konkrete inkluderingstiltak kommer i skyggen av de økonomiske støtteordningene, blir det også søkt på tiltak som skal bidra til styrket inkludering av etniske minoriteter. I særvidrettslag 3 beskriver daglig leder det slik:

I6: (...) Det store jeg har konsentrert oss om i år er at vi skal invitere alle skolene i byen hit. Slik at de får en introduksjonsøkt til *navn på idrett* i kroppsøvingstimen. Og det er jo rett og slett for å nå tak i de som har minoritetsbakgrunn, for da er skolen det mest ideelle (...) Og det er jo en ting som jeg søkte Idrettsrådet gjennom inkluderingsmidler om. Så har vi muligheten til å ha instruktører gående på dagtid.

Informanten beskriver her hvordan inkluderingsmidler fra Idrettsrådet har blitt benyttet som et verktøy for å drive promotering og rekruttering i klubben. Gjennom å invitere skoler på besøk i klubben sine lokaler er det meningen at klubben skal kunne nå ut til mennesker som til vanlig ikke hadde blitt rekruttert til idrettsaktiviteten. Inkluderingsmidlene blir her, på grunn av fleksibiliteten som Skutlaberg et al. (2020) beskriver, benyttet i tråd med forståelser av inkluderingsarbeid lokalt. Midlene blir imidlertid benyttet på en annen måte i fleridrettslag 1, noe som dessuten understreker fleksibiliteten i ordningen. På spørsmål om hvilke tiltak inkluderingsansvarlig i fleridrettslaget har søkt støtte til, svarer vedkommende:

I8: Det er *navn på idrett*-skole. Den inkluderer dem som ikke har kommet og blitt med. Så de får gratis mulighet til å være med. Og så har vi et akademi. Det fikk vi ikke dekket i fjor da. Så det får vi helt sikkert ikke i år heller, men jeg har søkt da (...) Og så har vi søkt om utstyrsbud (...)

Sitatet belyser hvordan inkluderingsmidler adopteres etter lokale forhold, der idrettslagene søker om inkluderingsmidler knyttet til ulike tiltak. Der særiddrettslag 3 har et ønske om å promotere idretten og rekruttere nye medlemmer som ikke er kjent med den aktuelle idretten fra før, ønsker fleriddrettslag 1 å inkludere gjennom en egen skole for en særiddrett. Samtidig har idrettslaget søkt om en utstyrsbod, med formål om å senke de materielle barrierene for inkludering. Til tross for at Idrettsrådet støtter mange ulike tiltak og initiativ, påpeker informanten at idrettslaget ikke har mottatt inkluderingsmidler for å drifte akademiet. Eksempelet viser på tross for stor fleksibilitet i ordningen, til at Idrettsrådet ikke støtter alle tiltak. Idrettsrådet fremstår imidlertid her som en aktør som forsøker å nedtone et ferdighetsfokus, ved å ikke støtte et slikt akademi. Inkluderings tiltakene som her er beskrevet virker i stor grad å være avhengig av økonomisk støtte, og det ser ut til at det er en forståelse der inkluderingsarbeid er noe man lykkes med så fremt man får nok penger av Idrettsrådet. I forlengelsen av dette, sier daglig leder i særiddrettslag 3:

I6: (...) Mitt inntrykk er at det de fleste klubber trenger for å drive ordentlig inkluderingsarbeid er økonomi. Og *navn på særforbund* har ikke noe i forhold til inkluderingsmidler. Det har det ikke. Så da er det Idrettsrådet vi har lent oss på»

Til tross for at ikke alle tiltakene direkte går til å dekke utgifter, virker det som om det er en forståelse der klubbene trenger penger for å drive med inkluderingsarbeid. Derfor oppfattes de økonomiske midlene som Idrettsrådet disponerer som en avgjørende faktor. Videre forklarer informanten at klubben lener seg på Idrettsrådet, da det er Idrettsrådet som besitter midler til inkluderingsarbeid. Særforbundet som klubben er en del av disponerer på sin side ikke inkluderingsmidler. Her illustreres det et skille mellom det Sisjord et al. (2011) omtaler som særforbundslinjen og NIF-linjen. Der særforbundslinjen fokuserer på idrettens egenverdi og prestasjoner, viser NIF-linjen til et fokus om økt samfunnsengasjement og idrett for alle (Sisjord et al., 2011). I lys av Christensen et al. (2021) kan dette tolkes som at idrettslagene er nødt til å forholde seg til ulike krav fra de institusjonelle omgivelsene. Derfor er idrettslagene nødt til å implementere ideer og tanker fra både særforbundslinjen og NIF-linjen. Likevel kan det se ut til at det ofte er idrettens ferdighets- og konkurransefokus som preger idrettskulturen, og at inkludering ofte faller utenfor det som er hovedfokuset (Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021; Nesse & Hovden, 2023).

Et av tiltakene Idrettsrådet gir midler til er klubbambassadør. Som beskrevet av Idrettsrådets representanter har dette tiltaket til hensikt å være et knutepunkt for involverte aktører i et idrettslag. Samtidig blir tiltaket trukket frem som et godt inkluderings tiltak i NIF

(2023b). Også dette tiltaket iverksettes i tråd med klubbenes egne ønsker og forståelser. Styreleder i særiddrettslag 2 viser for eksempel hvordan klubbambassadørene senker språkbarrieren som en del etniske minoriteter ellers ville møtt i idretten. På spørsmål om språk oppfattes som en barriere, forklarer vedkommende:

I4: Språk kan være en barriere, absolutt (...) Du kan ha en treningsgruppe der du har en som ikke skjønner norsk, og du har en som ikke skjønner engelsk. Så har du en som er gebrokket i begge. Så står det en som er trener, og skal veilede gruppen. Det kan ta mye ekstra tid og krefter. Så det er absolutt en utfordring i forhold til kulturelle og språklige greier. Også i forhold til informasjon som vi sender ut som NIF har. De fleste må innom NIF for å registrere seg et eller annet sted i idrettssystemet (...) Der står det mye på norsk. Så det er jo litt der vi bruker klubbambassadørene som vi søker om. Så de er veldig tilgjengelig i hallen og på telefonen for å kunne hjelpe familiene med å komme i gang og bli kjent med norsk idrettssystem og klubbdrift.

Sitatet viser hvordan klubbambassadører er et tiltak hvor klubben, med klubbambassadørene i spissen, aktivt arbeider for å inkludere etniske minoriteter i idrettsaktiviteten.

Klubbambassadøren fungerer her som et verktøy der manglende kompetanse i norsk språk ikke skal være en barriere for deltakelse i idrettslaget. Klubben tar imidlertid aktivt grep for å tilpasse egen klubbkultur. Liknende funn kommer også til uttrykk i Nesse og Hovden (2023). Her ble det vist hvordan klubber, med bruk av klubbambassadører, tilpasset seg de forutsetninger og ressurser minoriteter var i besittelse av. Daglig leder fleriddrettslag 2 viser også til en liknende praksis hos egne klubbambassadører:

I9: Klubbambassadørene er jo limet (...) For dem er på en måte bindeleddet mellom laget og familien. Klubbambassadørene kan være den som hjelper dem til å forstå (...) Begge partene kan da spørre om hjelp hvis ting ikke fungerer like bra etter en stund. Det kan være enkle ting som at klubbambassadøren får beskjed om at en trenger nye sko, eller kanskje om den kunne snakket litt med familien for «nå er det tre uker siden den jenten kom på trening. Er det noe vi skulle ha gjort annerledes? Er det noe hun mangler? Hva kan årsaken være?», på en måte.

Videre fortsetter informanten:

I9: (...) Det jeg har lyst til å trekke frem som det desidert viktigste tiltaket er å ha velfungerende klubbambassadører. For dem lærer lagene hvordan dem driver inkluderingsarbeid. De hjelper på en måte spiller, trener, familie og lag til å fungere sammen.

Klubbambassadør blir, av daglig leder i fleriddrettslaget, blant annet karakterisert som et lim og et bindeledd, hvor både utøver, familie og lag kan spørre om hjelp dersom de opplever at noe

ikke fungerer. Samtidig driver klubbambassadøren med opplæring innen inkluderingsarbeid i lagene. Klubbambassadøren kan her forstås som et verktøy for å drive en gjensidig tilpasning, der også klubbene tilpasser praksis med formål om økt inkludering. Med bakgrunn i Dowling (2020) kan det argumenteres for at en tilnærming som dette er hensiktsmessig fordi klubben ikke gjennomfører en assimilerende praksis der hver enkelt utøver er nødt til å tilpasse seg den eksisterende klubbkulturen. Daglig leder viser imidlertid til en forståelse der klubbambassadøren kan fungere som et veiledende verktøy for det enkelte lag, slik at laget kan tilpasse seg individet, og dermed inkludere. I fleridrettslaget peker daglig leder på at det er i de store idrettene det er behov for klubbambassadører.

I9: (...) Vi ser at de familiene som klubbambassadørene jobber med svært ofte er tilknyttet idretter som fotball, håndball og basketball. Det er de tre største i hvert fall. Men vi har også noen etniske minoriteter som også er med på ski, friidrett og sånn, men det er på en måte litt mindre avdelinger som gjør at dem håndterer det der. Der fungerer styret litt som klubbambassadører. Så det er spesielt i de store idrettene, der det på en måte er så stort at dem må ha mer hjelp da. Mens i de mindre idrettene er det lettere at styremedlemmer, sammen med laget, lager gode løsninger fordi det er så kort vei fra styrevedtaket til familien.

Her peker informanten på behovet for klubbambassadører i de store idrettene i klubben. Samtidig uttrykker informanten en forståelse der det ikke er behov for klubbambassadører i de mindre idrettene, da de i stor grad klarer å inkludere på tross av manglende klubbambassadører. Informanten viser imidlertid hvordan det er enklere å lykkes med gode inkluderende løsninger i de mindre særgruppene innad i fleridrettslaget. I tråd med Christensen et al. (2021) kan det derfor tenkes at inkluderende løsninger enklere kan gjennomføres i mindre komplekse organisasjonsledd. Større særgrupper i idrettslaget vil på sin side ha vanskeligheter med å implementere inkluderende løsninger i eksisterende kultur dersom kulturen for eksempel er preget av et ferdighets- og konkurransefokus (Christensen et al., 2021). Med dette som bakteppe er det nærliggende å argumentere for at klubbambassadører tenkelig er et bedre tiltak i kulturer som allerede er preget av et inkluderingsfokus. I kulturer preget av ferdighets- og konkurransefokus vil klubbambassadør være et tiltak som faller på siden av idrettslagets kjerne, og følgelig ikke styrke kulturen til å bli mer inkluderende.

Videre kan det argumenteres for at klubbambassadøren blir et virkemiddel som adopteres av idrettslagene, nettopp fordi omgivelsene, i form av Idrettsrådet og NIF legger til rette for det. Ettersom klubbambassadør blir trukket fram som et godt inkluderings tiltak hos

idrettslag i NIF (2023b), kan det argumenteres for at tiltaket, gjennom tvungen og mimetisk isomorfi implementeres i klubber, uten at dette egentlig påvirker klubbens kultur (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Det kan imidlertid argumenteres for at klubbambassadører blir et virkemiddel for å legitimere seg til omgivelsene. I så tilfelle kan klubbambassadører forstås som en form for dekobling, hvor tiltaket egentlig ikke påvirker praksis eller kultur i klubb (Christensen et al., 2021; Meyer & Rowan, 1977).

Til tross for at klubbambassadører på den ene siden kan forstås som en form for dekobling (Christensen et al., 2021; Meyer & Rowan, 1977), er det viktig å understreke at tiltaket likevel kan virke positivt. Som beskrevet kan dette komme til uttrykk dersom klubbambassadører bidrar til gjensidig tilpasning, der klubbene kan spørre om hjelp fra klubbambassadøren om hvordan klubben kan tilpasse egen kultur. Dessuten forklarer klubbambassadører for særiddrettslag 3 følgende:

I7: (...) Men det er klart det å oppnevne klubbambassadører gir jo mer fokus da. Så vi prøver å være til stede på arrangement og den slags, og så er vi jo så heldig at vi har en dyktig sydame i klubben som har laget fine jakker til oss. Som et symbol som vises frem.

Her viser klubbambassadøren i klubben til en forståelse der klubbambassadører blant annet bidrar til økt inkludering fordi det bidrar til å gi temaet økt fokus. På den ene siden kan det, med bakgrunn i Christensen et al. (2021), argumenteres for at klubbambassadører bidrar til å sette inkludering på agendaen, noe som med tiden påvirker kulturen i idrettslaget til å sentrere omkring inkludering. På den andre siden kan det argumenteres for at inkludering i stor grad bare blir et symbol som skal vises frem for idrettslagets omgivelser, og som i liten grad gjennomsyrrer kulturen (Christensen et al., 2021; Meyer & Rowan, 1977). Jeg vil, i tråd med Nesse og Hovden (2023), argumentere for at Idrettsrådets tiltak om klubbambassadører kan være et hensiktsmessig tiltak for å skape økt deltakelse blant etniske minoriteter. Likevel må tiltaket, som belyst, forstås i relasjon med idrettslagenes eksisterende kultur (Christensen et al., 2021).

Et annet tiltak som Idrettsrådet har iverksatt er Aktivitetsguide. Dette er mennesker som blant annet skal veilede etniske minoriteter i møtet med norsk idrett (Aktivitetsguiden, u.å; IMDi, u.å). Kulturdepartementet (2021b) påpeker at aktivitetsguiden gjerne følger barnet og foresatte på trening og videre sørger for at barnet og foresatte er innforstått med hva deltakelse i organisert idrett innebærer. Dette er også i tråd med beskrivelser hos daglig leder i særiddrettslag 3. Vedkommende beskriver:

I6: (...) Og i tillegg så har vi jo de aktivitetsguidene. De drar hjem til dem, følger dem på bussen, får dem på trening, og får gjort alt det her, så har vi mange av dem innom oss, og det har jo fungert veldig godt da. Det har det virkelig. Og da ser vi jo at vi i *navn på idrett* nå, at vi har en langt større andel av ulike minoriteter hos oss. Helt annet enn vi hadde før.

Daglig leder beskriver her hvordan aktivitetsguider, i tråd med beskrivelser hos Kulturdepartementet (2021b), følger den enkelte utøver og familie opp på en tett måte. Her viser informanten samtidig hvordan tiltaket har en god effekt på inkluderingen i klubben, da det er en større andel etniske minoriteter i klubben sammenlignet med tidligere. Det kan likevel diskuteres hvorvidt tiltaket styrker inkluderingsarbeidet internt i klubben. Med bakgrunn i Hertting og Karlefors (2021) kan det argumenteres for at aktivitetsguide er et tiltak som faller utenfor idrettens kjerneoppgave, og som derfor kan falle utenfor organisasjonskulturen til det enkelte idrettslag (Christensen et al., 2021). Samtidig kan aktivitetsguide, i likhet med klubbambassadører, tenkes å være et godt inkluderingstiltak. Likevel er også dette et tiltak som må forstås i relasjon med organisasjonskulturen. Dersom organisasjonskulturen krever at dem som inkluderes i stor grad, gjennom assimilerende prosesser, tilpasser seg eksisterende kultur, slik Dowling (2020) påpeker, kan det imidlertid tenkes at aktivitetsguider i liten grad styrker inkluderingsarbeidet. Her kan det dessuten tenkes at tiltaket oversettes til å bli et tilpasningsverktøy med utgangspunkt i inkludering som en enveisprosess, og som derfor ikke fungerer i tråd med ambisjonene som tiltaket er forespeilet (Agergaard, 2011). Motsatt kan det tenkes at aktivitetsguide er et hensiktsmessig tiltak dersom det fungerer i tråd med organisasjonskulturen i den enkelte klubb. Dette fordrer en organisasjonskultur hvor klubber inkluderer på tross av idrettens eksisterende normer (Agergaard, 2011; Dowling, 2020; Hertting & Karlefors, 2021). Slik kan det videre tenkes at idretten klarer å beholde nyrekrutterte medlemmer, også etter at aktivitetsguidene har trukket seg ut.

6.2.2 Idrettsrådets inkluderingsstrategi i møte med oppfatninger i idrettslagene

Som en del av Idrettsrådets inkluderingsstrategi, har Idrettsrådet ulike midler og tiltak som idrettslagene kan benytte for å styrke inkluderingsarbeidet lokalt. I forlengelsen av dette har Idrettsrådet en rådgivende rolle som kan påvirke idrettslagene. Det er imidlertid opp til det enkelte idrettslag hvorvidt og hvordan de arbeider med inkludering. Klubbambassadøren i særvidrettslag 2, uttrykker for eksempel:

I5: Det er egentlig mer at Idrettsrådet kjører sitt opplegg, så melder vi oss på, og hører på det de har å si, men så må vi likevel gjøre jobben i egen klubb. Så det er naturlig for oss å snakke sammen (...) Men jeg er ikke noe sånn på å oppsøke dem for å spørre. Det er vel mer de som har tatt kontakt med oss (...) Så vi er mer på mottakersiden enn på oppsøkingssiden. Det må jeg vel innrømme.

Informanten viser her til hvordan Idrettsrådet oppleves som et organ som har ulike verktøy og tiltak som idrettslagene kan gjennomføre. Til tross for at Idrettsrådet har ulike verktøy og tiltak, forklarer informanten at jobben likevel må gjøres i egen klubb. Med bakgrunn Christensen et al. (2021) kan det derfor argumenteres for at tiltak iverksatt ovenfra i organisasjonen, ikke nødvendigvis påvirker praksiser lokalt i idrettslaget. Istedenfor å kun for eksempel motta informasjon og midler, er idrettslagene nødt til å gjøre jobben i egen klubb for at midlene og informasjonen skal få fotfeste i organisasjonskulturen (Christensen et al., 2021). Samtidig understreker klubbambassadøren i sær-idrettslag 3 at Idrettsrådet, med sine tiltak og virkemidler, har en viktig rolle for å styrke inkluderingsarbeidet i klubb.

Vedkommende sier:

I7: Jeg synes de (Idrettsrådet) gjør en utmerket jobb. Det viktigste er som sagt at det brukes såpass med tid og ressurser på å fokusere på inkludering, for det er et såpass viktig signal utad.

Slik jeg tolker utsagnet til informanten, oppleves det som viktig at Idrettsrådet signaliserer til omgivelsene sine at inkludering er viktig. Her er altså klubbene nødt til å forholde seg til sine omgivelser, og gjennomføre det Idrettsrådet hevder er viktig. Idrettsrådets arbeid oppfattes derfor her som viktig, nettopp fordi det nedover i idrettsorganisasjonen kan bidra til å sette økt fokus på inkludering i idrettslagene (Christensen et al., 2021). Med bakgrunn i Idrettsrådet sitt fokus på inkludering, hevder den samme klubbambassadøren at idrettslag tilknyttet Idrettsrådet ikke kan være likegyldig til tematikken:

I7: (...) Jeg tror faktisk Idrettsrådet er i ferd med å skape en trend som gjør at det ikke vil være så lett for noen å være likegyldig. Det blir nok mer eller mindre selvsagt at man skal tenke inkludering (...).

Også i dette sitatet viser klubbambassadøren hvordan idrettslagene er nødt til å forholde seg til sine omgivelser. Det kan derfor argumenteres for at idrettslagene tilknyttet Idrettsrådet er nødt til å implementere et inkluderingsfokus i egen hverdag ettersom Idrettsrådet, som en del

av idrettslagenes omgivelser, har inkludering i søkelyset (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Samtidig som Idrettsrådet har flere tiltak som klubbene kan gjennomføre i eget inkluderingsarbeid, viser flere av informantene til at Idrettsrådet kan forstås som et rådgivende organ, som blant annet driver et holdningsarbeid inn mot klubbene. På spørsmål om når inkluderingsansvarlig i fleridrettslag 1 tar kontakt med Idrettsrådet, forklarer vedkommende:

I4: Vi kan bruke dem litt aktivt når vi har inkludering som tema på fellesmøtene. Når vi for eksempel har workshop om inkludering, ønsker vi at de er der. At de viser seg frem og sier hvem de er. For det er viktig det også. Det er ikke jeg som trenger å vite det. Det er nå mest dem rundt også. For jeg vet hvem de er, men trenere og lagledere må også vite det, så er det litt mer godvilje fra dem også.

Informanten påpeker her hvordan Idrettsrådet inviteres til å delta på idrettslagets fellesmøter hvor inkludering er tema. Samtidig understreker informanten hvordan vedkommende anser det som viktig at Idrettsrådet viser seg frem, slik at andre i idrettslaget er orientert om hvem Idrettsrådet er, og hva som er deres funksjon. Idrettsrådet kan slik bidra til å skape holdninger i idrettslagene som er i tråd med Idrettsrådet sine egne ønsker. Til tross for at Nesse og Hovden (2023) påpeker en manglende rød tråd i idrettens inkluderingsarbeid, kan det argumenteres for at Idrettsrådet bidrar til å skape en tydeligere rød tråd i inkluderingsarbeidet. Dette fordi en oppfølging fra overordnede ledd vil kunne bidra til økt fokus omkring inkludering, og mindre ferdighets- og konkurransefokus blant trenere og lagledere på aktivitetsfeltet (Dowling, 2020; Flensner et al., 2021; Hertting & Karlefors, 2021). Et slikt inkluderingsfokus kommer også til uttrykk på Idrettsrådet sine egne inkluderingsseminar. Klubbambassadøren i særvidrettslag 3 hevder at disse inkluderingsseminarene er svært verdifulle. Klubbambassadøren sier:

I7: Det er jo viktig å vite hva som skjer, og ikke minst er det viktig å vite hva vi kan bringe tilbake. For jeg må jo tro at hensikten med disse seminarene er å utveksle ideer og erfaringer. Og det at Idrettsrådet bryr seg i den grad de gjør, er jo gull verdt i seg selv. Man skal jo ikke mange år tilbake før det var lite aktuelt.

Videre fortsetter klubbambassadøren:

I7: (...) Og Idrettsrådet er jo en viktig rollemodell for all idrett her i lokalmiljøet. Så jeg er ganske sikker på at når Idrettsrådet bryr seg, og tar fatt i det, så vil det virke positivt nedover (...)

Informanten viser her hvordan inkluderingsseminarer er et sted hvor Idrettsrådet og idrettslagene kan utveksle ideer og erfaringer. Samtidig viser informanten til viktigheten av et fokus omkring inkludering hos Idrettsrådet. Vedkommende påpeker blant annet at Idrettsrådet kan forstås som en rollemodell for idrett i lokalmiljøet. Her påvirker Idrettsrådet sitt inkluderingsfokus nedover i idrettsorganisasjonen. Med bakgrunn i Christensen et al. (2021) kan Idrettsrådet sitt holdningsarbeid her tenkes å bidra til å skape en organisasjonskultur som er mer inkluderende i det enkelte idrettslag. Dette fordi Idrettsrådet som overordnet organ vil kunne påvirke inkluderingsarbeidet nedover i organisasjonen fordi Idrettsrådet skaper mer bevissthet omkring praksis i det enkelte idrettslag sin klubbhverdag (Flensner et al., 2021; Hertting & Karlefors, 2021). Slik kan Idrettsrådet, gjennom deres arbeid, bidra til å påvirke og endre idrettsfeltets doxa over tid (Bourdieu, 1993). I likhet med klubbambassadøren for særiddrettslag 3, kommer Idrettsrådet sin rolle som holdningsskapende aktør tydelig til uttrykk også hos daglig leder for fleriddrettslag 2. På spørsmål om hvilken betydning Idrettsrådet har for inkludering sier informanten:

I9: (...) Først og fremst vil jeg si at Idrettsrådet sitt fokus er ekstremt viktig for å få flere til å ha en omstilling. Slik at klubber ikke tenker at det er et fokus som ikke gjelder deres bydel (...) Det er jo holdninger man har hørt fra store idrettslag senest for bare noen år siden (...) «Det er ikke en menneskerett å være med i idrettslag», og sånne holdninger er bra at Idrettsrådet jobber mot. Det at Idrettsrådet sier til idrettslagene at «vi faktisk forventer at alle skal være med, så får vi heller hjelpe dere».

Idrettsrådet sitt fokus på inkludering beskrives her som ekstremt viktig. Dette fordi Idrettsrådet ser ut til å være i en posisjon der dem kan påvirke idrettslagenes arbeid med inkludering. Dersom Idrettsrådet forventer at idrettslag har et fokus der det jobbes med inkludering, er dette et fokus idrettslagene er nødt til å implementere i egen praksis, slik jeg forstår informanten. I lys av det Christensen et al. (2021) omtaler som organisasjonens institusjonelle omgivelser, kan idrettslaget her forstås som en organisasjon som er nødt til å implementere fokus fra Idrettsrådet, for å oppnå eller opprettholde legitimitet hos Idrettsrådet (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977).

Styreleder i særiddrettslag 1 peker, i likhet med de andre informantene, på at Idrettsrådets holdningsarbeid er positivt. Styrelederen forklarer:

I3: (...) De driver jo holdningsskapende arbeid med seminarer og slike ting om inkludering (...) Det at dem setter sånne ting på agendaen og deler «best practice» på disse seminarene også. Man får jo masse tips om hvordan man kan jobbe. Inn mot minoritetsspråklige kan det ofte være en vanskelig greie for mange. «Hvordan

begynner vi?»), «Skal vi ta kontakt med hjemmet?», «Hvem skal vi snakke med?». Da er det veldig nyttig å høre på hva andre har gjort, så det at dem lager et møtested for slike ting synes jeg er superpositivt.

Her viser informanten til en forståelse der Idrettsrådet oppfattes som et organ som driver holdningsskapende arbeid. Videre peker informanten på at det er positivt at Idrettsrådet gjennom seminarer setter inkludering på agendaen, og at det deles erfaringer og tips. Hertting og Karlefors (2021) viste i sin studie av svenske klubber, hvordan mennesker i klubber ofte vegrer seg fra å ta tak i inkluderingstematikken på grunn av kunnskapsmangel. Derfor kan det, med bakgrunn i det informanten sier, tenkes at inkluderingsseminar vil være hensiktsmessig for å styrke kunnskapen til ressurspersoner i klubb. Likevel er det viktig å understreke at inkluderingsarbeid er komplekst. Det som fungerer godt i en kontekst, fungerer ikke nødvendigvis godt et annet sted (Smith et al., 2019). Det kan derfor argumenteres for at klubbene ikke ukritisk bør adoptere det andre klubber gjør. Det kan imidlertid tenkes at en del klubber, gjennom mimetisk isomorfi, adopterer det Idrettsrådet og andre klubber gjør for å håndtere presset fra omgivelsene (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983).

For at idrettslagene skal kunne implementere tiltak og ideer som er initiert ovenfra i idrettsorganisasjonen, legges det opp til stor grad av fleksibilitet i ordningene (Kulturdepartementet, 2021b). Dette er en fleksibilitet som daglig leder i særiddrettslag 3 er positiv til:

I6: (...) Jeg synes ikke det er noen store krav fra dem sin side. Der står jo klubbene så vidt jeg ser i søknaden, og måten det er beskrevet, ganske fritt til å fremme sine egne prosjekter. Da må jo klubbene få gjort det i forhold til hva de har muligheten til, og ønsker å gjøre. Men der føler jeg det er en stor fleksibilitet fra Idrettsrådet i forhold til hva de støtter, og hva det er mulig å søke støtte til (...).

Informanten påpeker her at Idrettsrådets ordninger er fleksible, noe som gjør at klubbene kan gjennomføre de tiltakene dem selv ønsker, og har mulighet til å gjennomføre. Det kan argumenteres for at fleksibilitet i ordningene bidrar til at til at ordningene passer inn i idrettslagenes eksisterende kultur (Christensen et al., 2021). Motsatt kan det tenkes at detaljerte og lite fleksible ordninger fra Idrettsrådet, vanskelig hadde latt seg implementere i idrettslag, nettopp fordi ordningene potensielt hadde falt utenfor idrettslagenes eksisterende kultur (Christensen et al., 2021). Likevel vil en fleksibilitet i ordningene kunne føre til at ordningene implementeres, men uten at det bidrar til å opprettholde en rød tråd gjennom inkluderingsarbeidet i idrettsorganisasjonen. Dette fordi formålet med ordningene oversettes,

og implementeres i tråd med forståelser, verdier og normer lokalt i idrettslaget (Nesse & Hovden, 2023). Derfor er det nærliggende å argumentere for at tiltak lettere lar seg implementere i idrettslag som har et kultur- og verdigrunnlag som er i tråd med ordningene. Et slikt verdigrunnlag kommer for eksempel til uttrykk i intervju med klubbambassadør for sær-idrettslag 3:

17: (...) Du kan vel si det sånn at det der med klubbambassadør og fokus på inkludering er en viktig bevisstgjøring for klubben og medlemmene, men på grunn av verdigrunnlaget så har det egentlig lagt der hele tiden. Det er ikke noe nytt. Det er mer et spørsmål om bevisstgjøring og større fokus på hva man kan gjøre (...).

I sitatet viser informanten til hvordan klubben allerede har et stort inkluderingsfokus, og at dette ikke er noe nytt som har kommet som en følge av Idrettsrådets arbeid. Det kan imidlertid argumenteres for at det er lettere å implementere ideer og tiltak fra Idrettsrådet som følger av at idrettslaget allerede har institusjonaliserte verdier om inkludering i kulturen sin (Christensen et al., 2021). Med bakgrunn i Bourdieu (1993), kan det argumenteres for at idrettslaget allerede har en doxa preget av inkludering, og at inkluderingsarbeid derfor lar seg gjennomføre enklere. Liknende funn kommer også til uttrykk i Skille (2009). Her ble det påpekt at inkluderingsmidler ble ansett som en fordel som gjorde arbeidet enklere. Midlene var imidlertid ikke en nødvendighet, da inkluderingsarbeidet, grunnet kulturen, uansett hadde blitt ilagt et stort fokus. Motsatt kan det tenkes at det er vanskelig å implementere ideer og tiltak om inkludering i et idrettslag, som for eksempel har et tydelig ferdighets- og konkurransefokus, der eksempelvis trenere og lagledere heller ønsker å fasilitere for tradisjonell idrettsaktivitet (Agergaard, 2011). Flere av informantene påpeker viktigheten av kultur i idrettslaget for å lykkes med inkludering. Dette kommer blant annet til uttrykk i intervju med daglig leder for fleridrettslag 2:

19: (...) Jeg er ikke så glad i sånn «inkluderingsløftet» og at alt slikt skal vises så godt (...) Og så kikker vi på organisasjonen Norges Idrettsforbund, og så er de utrolig flinke til å lage «inkluderingsløftet» og «minoritetsløftet» og det ene og det andre, og jentene sier jo også at det er bra dem får hjelp så det er mulig å være med, men det må ikke vises (...) Hvis det lages en stor sak av det, så synes dem ikke det er noe kult da (...).

Tiltak og prosjekt som beskrives av informanten, kan her forstås som elementer idrettslag er nødt til å implementere fordi omgivelsene krever det (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983). For å lykkes med inkludering anser informanten det imidlertid som viktig at idrettslag har en kultur hvor inkludering faller naturlig, heller enn at inkluderingsarbeid er noe

som må uttrykkes til omgivelsene gjennom egne tiltak og prosjekt som potensielt ikke påvirker kulturen (Christensen et al., 2021). På likende vis argumenterer informanten med bakgrunn i egen erfaring for at en del klubber i liten grad er bevisst på hvordan man skal jobbe med inkludering:

I9: Det jeg er mest kritisk til, og som jeg for eksempel opplever på inkluderingsseminar, er at veldig mange som sitter der nesten ikke vet hva inkluderingsarbeid er, men de mottar ganske mye støtte. Da er jeg bekymret for at de pengene egentlig bare går til å dekke kontingenter, og ikke til konkrete tiltak. Hvis du bare dekker kontingenten, tror jeg veldig mange forsvinner. For det er ikke sikkert dem har utstyr, det er ikke sikkert de kommer seg på bortekampen, og det er ikke sikkert de får til denne oppfølgingen der familien og laget blir godt nok kjent med hverandre.

Informanten uttrykker her en kritisk forståelse, der inkluderingsarbeid ofte handler om å gi penger for å dekke kontingenter, heller enn å gjennomføre tiltak som kan bidra til lavere deltakelsesbarrierer. Slik jeg tolker informanten vil økonomiske støtteordninger i stor grad bidra til å dekke over problemet, uten at det tar problemet ved roten. Dersom problemet skal tas ved roten er klubbene nødt til å være bevisst egen praksis, og legge til rette for en kultur hvor inkludering står i sentrum, heller enn at inkludering er noe som kommer på siden av det klubbene driver med. Derfor kan det, med bakgrunn i Bourdieu (1993), tenkes at det vil være lettere å lykkes med inkludering i en klubb hvor verdier og normer om deltakelse og inkludering står i sentrum. Samme informant beskriver verdiarbeid i egen klubb:

I9: Det her med verdier har jeg holdt masse foredrag om. Hvor viktig det er at verdiene brukes i hverdagen, og at ikke verdiene blir et sånn fint dokument, som blir leggende i en skuff og som du ikke forholder deg til. Verdiene må henge på veggen, de må stå på plakater, det må ut i all informasjon du sender ut. Det viktigste med det er at du hele tiden, med bakgrunn i verdiene, forplikter deg til å gjøre de riktige handlingene hver dag. Så verdier er alfa omega. Satt litt på spissen så er det slik at hvis du ikke har verdier i idrettslaget om inkludering, så er det ikke sikkert du skal jobbe med det, for da er det ikke sikkert du klarer å gjennomføre det. I hvert fall ikke i så stor grad.

Informanten forklarer her hvordan verdier som er institusjonalisert i idrettslaget, gjør det enklere å foreta valg og handlinger som er inkluderende. Et tydelig verdsett om inkludering oppfattes her som positivt dersom man ønsker å lykkes med inkluderingsarbeidet i idrettslaget. Motsatt er det nærliggende å argumentere for at inkluderingsarbeid som ikke gjennomsyrrer verdier og kultur, vanskelig bidrar til å skape inkluderende idrettslag. Å skape en organisasjonskultur som er gjennomsyret av inkluderende verdier, kan på sin side være

utfordrende i en organisasjon preget av ferdighets- og konkurransefokus (Bourdieu, 1993; Christensen et al., 2021; Hertting & Karlefors, 2021; Tangen, 2004). En tydelig organisasjonskultur kan derfor forstås som fremmende og hemmende, alt etter hva som er ønskelig (Christensen et al., 2021).

6.2.3 Idrettsrådets opplevelse av møtet med Idrettslagene

Fra samfunnshold uttrykkes det en stor tro på idrettens evner som blant annet inkluderingsaktør (Buser et al., 2022; Nesse & Hovden, 2023). Som organisasjon skal NIF være åpent, inkluderende, gi tilhørighet og identitet. Idretten skal ha respekt for alle, og idretten som skal være preget av fellesskap skal inkludere alle, uavhengig av for eksempel bakgrunn (NIF, 2023a). Til tross for store tanker om idrettens evner som inkluderingsarena, skisserer tillitsvalgt i Idrettsrådet et noe mer kritisk bilde:

I2: (...) Idretten sin utfordring nå er at den sysler med dette med inkludering, men den har ikke nødvendigvis de gode svarene, den heller.

Slik jeg tolker utsagnet til informanten foreligger det en tydelig usikkerhet knyttet til hvordan idretten skal lykkes med sitt inkluderingsarbeid. Arbeidet og tiltakene som iverksettes kan imidlertid forstås som et resultat av at omgivelsene forventer at idretten skal ta tak i inkluderingsmatikken (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983). For eksempel påpeker Kulturdepartementet (2021b) at regjeringen forutsetter at mottakere av statlige tilskudd kontinuerlig arbeider for å realisere mangfoldig og inkluderende deltakelse. Samtidig påpeker fritidserklæringen at alle barn skal ha mulighet til å delta i minimum en organisert fritidsaktivitet (Regjeringen, 2022). De politiske forventningene kan forstås som en form for tvungen isomorfi, hvor det skapes et politisk press i idrettens omgivelser (DiMaggio & Powell, 1983). Her er idretten nødt til å arbeide med inkludering for å ikke miste deler av sitt legitimeringsgrunnlag. Til tross for politisk press, påpeker informanten at idretten ikke nødvendigvis har gode svar på inkluderings spørsmålene. Den samme informanten understreker den politiske satsingen på inkludering i idretten:

I2: (...) Og så er det ofte vilje politisk til å bruke noen midler på det, men det er utrolig vanskelig å finne gode mekanismer for at man skal treffe optimalt.

Sitatet fra den tillitsvalgte i Idrettsrådet viser, slik jeg tolker det, til at Idrettsrådet finner det utfordrende å skape tiltak som treffer de målgruppene de er ment å treffe. Fra politisk hold

satses det med økonomiske midler på å skape en idrettsorganisasjon som er inkluderende for alle (Kulturdepartementet, 2021b). Dette bidrar til at Idrettsrådet har en strategi som blant annet består av rekke ulike tiltak, slik som tilskuddsordninger, klubbambassadører og aktivitetsguider (Idrettsrådet, 2023). Likevel virker det å være en usikkerhet knyttet til hvorvidt tiltakene faktisk fungerer for å skape en mer inkluderende idrettsorganisasjon. Den tillitsvalgte i Idrettsrådet peker derfor ikke på noen enkelttiltak for å styrke inkluderingsarbeidet i idrettslagene. Vedkommende viser imidlertid til viktigheten av at inkluderingsarbeidet gjennomsyrrer det idrettslagene gjør:

I2: (...) Kultur spiser strategi til frokost, på en måte. Det å jobbe inn en kultur for noe, det handler om at det hele tiden løftes opp og diskuteres. Man må ha det (inkludering) i fokus på trenermøter, sesongstartmøter og temasamlinger. Da har det en veldig god effekt, og det gjør noe med fibrene i et idrettslag. Så det er klart at de idrettslagene som har det (inkludering) institusjonalisert i strukturen sin, men også i kulturen, er dem som er flinkest, og som er best rustet (...).

Dersom idrettsorganisasjonen generelt, og idrettslagene spesielt, skal lykkes med inkludering, er idrettens aktører, ifølge informanten, nødt til å arbeide for at inkludering får en sentral posisjon i idrettslagenes organisasjonskultur. Idrettslag som ønsker å lykkes med inkludering er derfor nødt til å få institusjonalisert inkludering i struktur og kultur. En tydelig organisasjonskultur for inkludering kan, med bakgrunn i Christensen et al. (2021), derfor bidra til at man i større grad lykkes med inkluderingsarbeidet i idrettslagene, nettopp fordi det er noe som er institusjonalisert og faller naturlig. Motsatt kan det tenkes at man ikke lykkes dersom strategi og tiltak faller på siden av kjerneaktiviteten. I slike tilfeller vil strategi og tiltak i liten grad påvirke organisasjonskulturen som på sin side er styrende for hva idrettslagene gjør (Christensen et al., 2021). På spørsmål om inkludering får den oppmerksomheten vedkommende mener det bør få, svarer den tillitsvalgte i Idrettsrådet:

I2: Ja, det gjør jo det i dag. Det er jo nesten litt for mye på en måte, men jeg er veldig redd for sånne moteord (...) Det blir nesten litt komisk på et plan da. Det er bare en kommunikasjonsstrategi i verste fall og litt sånn har det nok vært og er i tiden nå (...) Nå er man veldig opptatt av å snakke om dyrtid og sånn (...) Og sånn er mekanismene. Det utløser noen penger, noe fokus og noe handlingsrom, men også noen forpliktelser så jeg synes jo det er viktig, og jeg synes det er viktig at det gjelder, men det skulle egentlig være litt sånn selvfølgelighet (...) Sånn bør det være, uten at man liksom trenger å løfte det og lage egne ordninger for det.

Informanten uttrykker her en forståelse der inkluderingsarbeid burde blitt forstått som en selvfølgelighet i idretten. Dersom inkludering hadde vært institusjonalisert i organisasjonskulturen i idrettslagene, ville det potensielt ikke vært nødvendig med særskilte tiltak, nettopp fordi inkludering ville vært kjernen av det idrettslagene holdt på med. Ettersom det imidlertid ikke er en selvfølgelighet å satse på inkludering, kan egne tiltak og ordninger forstås som et verktøy for å løfte inkluderingsarbeidet i idrettsorganisasjonen. Med bakgrunn i Christensen et al. (2021) kan det imidlertid argumenteres for at egne tiltak og ordninger bidrar til at inkluderingsarbeid er noe som settes på siden av det idrettslagene egentlig skal jobbe med. Ulike tiltak og ordninger kan derfor forstås som en kommunikasjonsstrategi, heller enn verktøy for å styrke inkluderingsarbeidet i idrettslagene. Den ansatte i Idrettsrådet peker på sin side på hvordan økonomiske ressurser etterspørres i idrettslagene.

I1: (...) Her er det stor forskjell på idrettslagene i forhold til hvor mye ressurser de har. Det er mange som ønsker mer enn de får (...) Men i forhold til hva idrettslagene søker, har vi ikke penger til å innfri alt de ønsker (...).

Ettersom økonomiske midler, ifølge informanten, er noe som etterspørres i idrettslagene, kan inkludering forstås som noe idrettslagene lykkes med såfremt de får nok penger. Motsatt kan det argumenteres inkluderingsarbeid nedprioriteres når idrettslagene mangler penger til å prioritere inkludering. I lys av Christensen et al. (2021) kan det derfor tenkes at inkluderingsarbeid er noe som kommer på siden av det idrettslagene anser som sin kjerneaktivitet. Motsatt kan et ferdighets- og konkurransefokus oppfattes som det som faller innenfor idrettens kjerneaktivitet (Agergaard & Sørensen, 2010; Hertting & Karlefors, 2021; Tangen, 2004). Ettersom inkludering kan forstås som noe som faller utenfor mange idrettslag sin kjerneoppgave, kan det argumenteres for at det kreves ekstraordinære tiltak for å lykkes med arbeidet. På spørsmål om hvorfor Idrettsrådet har inkluderingstiltak, forklarer den ansatte i Idrettsrådet følgende:

I1: (...) Fordi det krever veldig mye å være den som skal jobbe med minoritetsspråklige familier (...) Men målet er jo at den klubbambassadøren skal være det knutepunktet som alle kjenner til når de kommer til et idrettslag (...) Så det er jo en veldig viktig frivillig jobb, men det krever kanskje mer enn et vanlig frivillig verv. Så det er derfor vi har valgt å satse på det honoraret, i håp om å få litt mer stabilitet ut i idrettslagene som jobber med dette veldig aktivt (...).

Utsagnet til den ansatte i Idrettsrådet kan tolkes dit at Idrettsrådet honorerer klubbambassadører, nettopp fordi klubbambassadørens rolle faller utenfor det som er idrettens

kjerne. Funksjonen til klubbambassadører er imidlertid å fungere som et knutepunkt for å styrke inkluderingen. Nesse og Hovden (2023) viste på sin side hvordan klubber opplevde vanskeligheter med å nå ut til etniske minoriteter, og at klubbambassadører gjennom ekstraordinært engasjement bidro til å muliggjøre deltakelse fordi en av klubbene i deres studie ikke håndterte inkluderingsarbeidet uten tiltaket. Også aktivitetsguideprosjektet er et tiltak som er ment å blant annet koble minoritetsfamilier til idretten (Aktivitetsguiden, u.å). Den tillitsvalgte i Idrettsrådet beskriver tiltaket slik:

I2: I Idrettsrådet driver vi noe som heter aktivitetsguide. Det er en ekstraordinær ordning hvor man har guider som selv har ulik landbakgrunn. De snakker ulike språk, slik som arabisk, somali og tigrinja (...) Man er åpen for henvendelser enten fra foreldre, ungene selv, eller andre slik som helsesykepleiere på skolen (...) Det er fordi mange ikke helt skjønner hvor de skal henvende seg (...) Det er kanskje språklige utfordringer som gjør at det stopper på en måte. Idretten driver litt med dem som møter opp (...) Det har jo ingenting med kulturell bakgrunn å gjøre. Møter du opp og har lyst til å være med så er du like godt inkludert som alle andre, og tas veldig godt vare på blant idrettslagene. Men det er en terskel å komme dit. Det handler aktivitetsguideprosjektet om (...).

Aktivitetsguideprosjektet beskrives her som et ekstraordinært tiltak. Med bakgrunn i utsagnet om at aktivitetsguideprosjektet er ekstraordinært, kan det tolkes som noe som egentlig faller utenfor det mange idrettslag egentlig driver med, og noe som derfor vanskelig bidrar til å påvirke verdier og holdninger i idrettslag (Agergaard, 2011; Agergaard & Sørensen, 2010; Hertting & Karlefors, 2021; Sisjord et al., 2011). Den tillitsvalgte i Idrettsrådet påpeker dessuten at idretten driver for dem som møter opp, og at dem som har lyst å være med er like godt inkludert som alle andre, uten at dette har noe med kulturell bakgrunn å gjøre. Dowling (2020) hevder på sin side at dem som møter opp og har lyst til å delta i idretten må innrette seg etter idrettslagenes eksisterende kultur og premisser. På samme måte hevder Hertting og Karlefors (2021) at dem som ønsker å delta, også må opptre i tråd med idrettens eksisterende ferdighets- og konkurransefokus, slik også Tangen (2004) understreker. Dette understøttes også av Elling og Claringbould (2005) som påpeker at etniske minoriteter med talent i større grad ønskes velkommen, enn dem som motsatt mangler talent. Med dette som bakteppe kan det stilles spørsmål ved hvorvidt inkluderingstiltakene iverksatt av Idrettsrådet faktisk bidrar til å påvirke den eksisterende idrettskulturen i idrettslagene. Doidge et al. (2020) viser på sin side hvordan idrettslag som lykkes med inkludering av etniske minoriteter vektlegger sosiale tiltak heller enn å ha et ferdighets- og konkurransefokus. Med dette i bakhodet ble den ansatte

i Idrettsrådet spurt om sosiale tiltak, som falt utenfor et sportslig fokus, var viktig for å lykkes med inkluderingsarbeidet:

I1: Det er kjempeviktig. Men da er man også på levekårsutsatte områder. Det å kunne komme på trening, og få et godt måltid samtidig. Det er det mange barn som har behov for. Det er ikke tiltak jeg er fremmed for, men som jeg heller ser behovet for. Men så er det et spørsmål om hvor pengene skal gå hen. Skal de gå til mat eller skal de gå til aktivitet?

Den ansatte i Idrettsrådet påpeker her, i tråd med Doidge et al. (2020), hvordan tilbud som faller utenfor idrettsaktiviteten kan bidra til å styrke inkluderingsarbeidet i idrettslagene.

Samtidig peker informantene her på det jeg oppfatter som et dilemma idrettslagene står i. På den ene siden kan det argumenteres for at idrettslagene i større grad blir mer inkluderende ved å fokusere på forhold som faller utenfor deres kjerneaktivitet (Doidge et al., 2020). På den andre siden er det tydelig at idrettslagene, særlig gjennom tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag, skal rekruttere til deres ordinære aktivitetstilbud (Skutlaberg et al., 2020). Midlene skal med andre ord, i utgangspunktet, ikke benyttes på elementer som faller utenfor idrettens kjerneaktivitet. Ettersom idrettens kjerneaktivitet, ifølge Tangen (2004), sentrerer omkring elementer som ferdighets- og konkurransefokus, kan normene og verdiene, i stor grad gjøre det vanskelig å implementere inkluderende praksiser lokalt i idrettslag. Den tillitsvalgte i Idrettsrådet forklarer:

I2: (...) I fotballen er det veldig krevende for der smeller det tilbake på et eller annet punkt. For samme hvordan du organiserer breddefotballen i Norge så er det alltid «Men se på det landslaget!» (...) Men der kan jo fokus og motivasjon være veldig forskjellig internt i idretten, hva man egentlig måles etter og hva man er opptatt av.

Slik jeg forstår sitatet er det variasjoner internt i idretten når det kommer til ferdighets- og konkurransefokus. Enkelte idretter og idrettslag kan være svært opptatt av for eksempel inkludering. Andre idretter og idrettslag, kan på sin side prioritere et ferdighets- og konkurransefokus. Sitatet viser, slik jeg ser det, til seieren som idrettens medium, her kontekstualisert med bakgrunn i fotball (Tangen, 2004). Med utgangspunkt i Christensen et al. (2021) kan det derfor argumenteres for at fotball, i dette tilfelle, organiseres med bakgrunn i institusjonaliserte normer som sentrerer rundt ferdighets- og konkurransefokus (Hertting & Karlefors, 2021). Videre kan det tenkes at tiltak iverksatt av Idrettsrådet i liten grad bidrar til å påvirke inkluderingsarbeidet lokalt i idrettslagene, da dette gjerne er tiltak som faller utenfor det institusjonaliserte ferdighets- og konkurransefokus, og som i liten grad implementeres i

idrettslagenes hverdag (Flensner et al., 2021; Nesse & Hovden, 2023). Den tillitsvalgte i Idrettsrådet beskriver:

I2: (...) Og de organisatoriske leddene over, de er veldig opptatt av organisatoriske prosesser. Det er som jeg sier ved årsmøter i Idrettsrådet. Hvis du er fotballtrener på *klubbnavn* så blir det ofte litt sånn flau arenaer. For det blir liksom bare beretninger, det er ingen debatt, ingenting. Det føles litt sånn fjollete.

Dette sitatet kan forstås i lys av det Meyer og Rowan (1977) omtaler som dekobling. Dette fordi implementering av inkludering i idretten her forstås som noe som ikke påvirker kulturen. Istedenfor å ha en debatt i organisasjonen, oppfattes imidlertid mål, visjoner, verdier og tiltak som beretninger uten at det påvirker den institusjonaliserte organisasjonskulturen. Likevel opplever den tillitsvalgte i Idrettsrådet at inkluderingsarbeid, i dette tilfelle gjennom inkluderingsseminar, ikke skal bli en for stor byrde for idrettslagene da dette, slik jeg tolker det, faller utenfor idrettens kjerne (Flensner et al., 2021; Nesse & Hovden, 2023).

I2: (...) Vi prøver jo å ha sånne seminarer eller temasamlinger jevnlig (...) Veldig ofte tenker idrettsorganisasjoner at man må kalle inn klubbene og informere. Men for de som allerede bruker alle sine ekstra fritimer så er det noen ganger en byrde å få det i tillegg på en måte. Det er sånn som Idrettsrådet som lurte på hvorfor det ikke er større oppslutning på årsmøtet. Det er ingen som bryr seg om det, ikke sant? (...) Det er viktig for dem som er i det, men det er en sånn balanse mellom å tilrettelegge en felles arena for utveksling og kompetanseløft, og for å vinne litt entusiasme og engasjement, men uten at man liksom skal pålegge en for stor byrde.

Sitatet viser, slik jeg oppfatter det, til at Idrettsrådet sitt inkluderingsarbeid er noe som faller utenfor idrettens kjerne. Derfor kan det se ut til at inkluderingsarbeid er noe som skal iverksettes uten at det pålegger idrettslagene en for stor byrde. Klubbene skal imidlertid implementere inkluderingsarbeid på en måte de selv ønsker, og slik det selv passer dem – i tråd med idrettslagets egen organisasjonskultur (Christensen et al., 2021).

6.3 Inkluderingsarbeid i møte med idrettskulturen

I det følgende skal jeg, med bakgrunn i forståelser og erfaringer fra idrettslagene og Idrettsrådet, diskutere inkluderingsarbeid i idretten. For å forstå hvordan idrettslag påvirkes av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter, skal jeg først diskutere forståelser av inkluderingsarbeid. Deretter skal jeg mer eksplisitt, med bakgrunn i forståelsene og erfaringene, diskutere Idrettsrådets betydning for inkluderingsarbeid i idrettslag.

6.3.1 Inkluderingsarbeid med ulike forståelser

Som beskrevet innledningsvis forespeiles idretten en rekke ulike idrettspolitiske målsetninger. Stortingsmeldingen om idrett viser blant annet til en overordnet målsetning om at alle mennesker skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet (Meld. St. 26 2011-2012). Til tross for at mangfold og inkludering er en generell satsing i idrettspolitikken, påpeker Kulturdepartementet (2021b) at det likevel er et behov for en særskilt satsing på mangfold og inkludering de kommende årene. Etersom mennesker med lav betalingsevne, etniske minoriteter og særlig minoritetsjenter er underrepresentert i idretten, er det en tydelig målsetning om å arbeide for at disse befolkningsgruppene i større grad inkluderes i et idrettstilbud (Skutlaberg et al., 2020).

Informantene i Idrettsrådet er tydelig på at dem forholder seg til de målsetningene og målgruppene som er initiert ovenfra i det organisatoriske landskapet. For eksempel omtaler den ansatte i Idrettsrådet etniske minoriteter og mennesker med lav betalingsevne som en særlig prioritert målgruppe i deres inkluderingsarbeid. Også den tillitsvalgte i Idrettsrådet peker på hvordan Idrettsrådet forholder seg til målsetninger ovenfra. Vedkommende peker dog på hvordan penger dyttes inn med formål om å finne gode løsninger for inkludering. Her vises det med andre ord til en forståelse der inkludering er et problem som må løses, uten at det defineres løsninger for å nå målsetningene og målgruppene. En slik forståelse kan forstås som et uttrykk for institusjonelt press fra omgivelsene (Christensen et al., 2021). Dette fordi penger som dyttes inn i organisasjonen anses som en løsning på inkluderingsproblemet. Dette til tross for at det, ifølge informanten, i liten grad følger noen løsninger med pengene. Selv om det ikke følger noen løsninger med pengene, kan det argumenteres for at pengene bidrar til å sette inkludering på agendaen, både i idretten generelt, men også i idrettsråd og idrettslag spesielt. Den tillitsvalgte i Idrettsrådet hevder blant annet at inkludering er noe man har begynt å bry seg om, blant annet som følger av krav fra omgivelsene, slik som for eksempel press fra media og politisk nivå. I forlengelsen av dette kan det argumenteres for at inkludering kan forstås som noe idretten er nødt til å sette søkelys på, og implementere i organisasjonen, noe penger i så måte bidrar til (DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977).

I tillegg til at idretten får penger for å arbeide med inkludering, er inkluderingsarbeid, ifølge Idrettsrådets informanter, noe som har tatt mer og mer plass, og noe idretten selv omtaler som viktig. Dette kommer dessuten til uttrykk, både på Idrettsrådet sine hjemmesider, og hos idretten generelt (Idrettsrådet, u.å-a; NIF, 2023a; Skutlaberg et al., 2020). Til tross for

at inkludering er noe som holdes opp som viktig, og som har tatt mer og mer plass i Idrettsrådet sitt arbeid, kan det argumenteres for at inkluderingsfokuset forstås som noe idretten er nødt til å implementere, nettopp fordi omgivelsene forventer det (Christensen et al., 2021; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977). Likevel kan det, med bakgrunn i informantenes forståelser, se ut til at inkludering er vanskelig å implementere i idrettsorganisasjonen. Dette fordi inkluderingsarbeidets kompleksitet, fører til ulike forståelser av hva inkluderingsarbeid innebærer, hvilke målsetninger og hvilke målgrupper idretten skal ha for sitt inkluderingsarbeid.

Til tross for at informantene virker å være enige om at inkluderingsarbeid er viktig, virker det å være ulike forståelser om hva inkluderingsarbeidet egentlig innebærer. Der Idrettsrådet sine informanter ligger nærme de idrettspolitiske målsetningene, slik Skutlaberg et al. (2020) beskriver, virker informantene på klubbnivå å ha en annerledes forståelse. Her er de spisse målsetningene om inkludering av mennesker med lav betalingsevne og etniske minoriteter og særlig minoritetsjenter, oversatt til inkluderingsforståelser der man appellerer til én av målgruppene, eller mer generelle forståelser om at alle skal inkluderes, og at idretten må operere uten for spisse målsetninger eller målgrupper. Det kan argumenteres for at de sprikende forståelsene om inkluderingsarbeid i idretten, er et resultat av manglende rød tråd i inkluderingsarbeidet (Flensner et al., 2021; Nesse & Hovden, 2023; Sisjord et al., 2011). Med bakgrunn i litteraturen, vil det derfor være hensiktsmessig med en tydeligere rød tråd dersom idretten generelt, og Idrettsrådet spesielt, skal lykkes med inkluderingsarbeidet som de uttaler at dem er opptatt av.

Med utgangspunkt i intervju med informantene, er det tydelig at inkluderingsarbeid oppfattes som komplekst da idrettsorganisasjonen er nødt til å balansere ulike hensyn. Flere av informantene, både i Idrettsrådet og idrettslagene, peker i tråd med Hertting og Karlefors (2021), på at inkludering er vanskelig nettopp fordi idretten av natur kan virke ekskluderende. Her forstås idretten som ekskluderende, da den i stor grad dyrker et ferdighets- og konkurransefokus som følgelig inkluderer dem med gode ferdigheter, og ekskluderer dem med manglende ferdigheter (Hertting & Karlefors, 2021). Dette ferdighets- og konkurransefokus gjør at Tangen (2004) hevder at seieren er idrettens medium, og at seieren, slik sett, ligger i idrettens natur. I forlengelsen av dette kan det argumenteres for at idrettsfeltets doxa er preget av en intern logikk der ferdigheter og prestasjoner kan forstås som feltspesifikk kapital som gir innpass og status på idrettsfeltet. Mangel på feltspesifikk kapital vil følgelig virke ekskluderende for minoriteter som ikke er i besittelse av denne idrettskapitalen (Bourdieu, 1993; Aakvaag, 2008).

Informantene beskriver, i tråd med litteraturen, at idrettsfeltet preges av et ferdighets- og konkurransefokus (Hertting & Karlefors, 2021; Tangen, 2004). Med bakgrunn i Christensen et al. (2021) kan ferdighets- og konkurransefokus forstås som elementer som er institusjonalisert i idrettsorganisasjonen, og som videre danner doxa på feltet (Bourdieu, 1993; Tangen, 2004). Derfor kan det argumenteres for at inkluderingsarbeid vanskelig lar seg gjennomføre i idrettsorganisasjonen generelt og idrettslagene spesielt. Til tross for idrettens ferdighets- og konkurransefokus, kan det med bakgrunn i sitater fra informantene i idrettslagene, argumenteres for at idrettslag likevel kan lykkes med inkluderingsarbeidet. Informantene viser blant annet at inkludering er noe det satses på, og at det sportslige ofte kommer i andre rekke. Likevel kan det, med bakgrunn i Christensen et al. (2021), se ut til at inkluderingsfokus må harmoniseres med det ferdighets- og konkurransefokus som preger idrettsfeltet. Denne harmoniseringen kan følgelig bidra til at aktører i idrettslag, i stor grad, handler ut fra egne forståelser og prioriteringer, uavhengig av Idrettsrådet. Her må altså inkluderingsarbeidet fungere i tråd med idrettslagenes eksisterende kultur (Christensen et al., 2021). I forlengelsen av dette vil enkelte klubber, med bakgrunn i kultur og forståelser, drive et inkluderingsarbeid med sikte på å nå bestemte målgrupper, slik som etniske minoriteter. Andre idrettslag kan motsatt ha generelle målsetninger, som følgelig påvirker inkluderingsarbeidet til å bli mer generelt.

6.3.2 Idrettsrådets betydning for idrettslagenes inkluderingsarbeid

Det vil være krevende å skape en rød tråd i inkluderingsarbeidet i en idrettsorganisasjon med sprikende målsetninger, krav og forståelser (Nesse & Hovden, 2023; Skille, 2009). Samtidig peker Sisjord et al. (2011) på at inkluderingsarbeid er komplekst, noe som krever samarbeid mellom flere instanser, deriblant mellom idrettslag og idrettsråd. For å styrke inkludering av etniske minoriteter, forvalter Idrettsrådet derfor støtteordninger og tiltak som idrettslagene kan benytte (Idrettsrådet, 2023). Til tross for at Idrettsrådet har ulike tiltak og støtteordninger som idrettslagene kan benytte, virker inkluderingsarbeid, uavhengig av Idrettsrådet, å være en prioritering i de idrettslagene som er inkludert i studien. For å lykkes med inkludering påpeker enkelte av informantene at idrettslag må ha verdier og normer, som gjør det enkelt å drive inkluderingsarbeid i idrettslag. Med bakgrunn i Christensen et al. (2021) kan det argumenteres for at inkluderingsarbeid blir enklere i klubber som allerede har verdier og normer hvor inkludering prioriteres, og der det er en forståelse om at inkludering er viktig og ikke kommer på siden av ferdighets- og konkurransefokus. Derfor vil idrettslag preget av en doxa der blant annet ferdigheter ikke anses som en feltspesifikk kapital, enklere inkludere dem med

manglende ferdigheter. Motsatt kan det tenkes at inkluderingsarbeid blir vanskeligere i kulturer hvor doxa domineres av forståelser om at ferdigheter og konkurranse er det sentrale (Bourdieu, 1993; Christensen et al., 2021; Tangen, 2004; Aakvaag, 2008). I sum viser de to motsetningene til viktigheten av organisasjonskultur for å lykkes. Dersom organisasjonskulturen domineres av holdninger hvor inkludering oppfattes som sentralt, vil inkludering prioriteres. I organisasjonskulturer hvor inkludering forstås som mindre sentralt, vil ikke inkludering gjennomsyre normer og verdier, noe som følgelig gjør at inkluderingsarbeid nedprioriteres (Christensen et al., 2021).

I idrettslag som har en organisasjonskultur hvor inkludering prioriteres kan det argumenteres for at tiltak og støtteordninger initiert fra Idrettsrådet bidrar til å styrke inkluderingsarbeidet (Skille, 2009). Dette fordi tiltakene og støtteordningene ikke kommer på siden av det idrettslaget prioriterer i det daglige virket. Tiltakene fungerer imidlertid som et supplement i tråd med idrettslagets eksisterende organisasjonskultur og feltets doxa (Bourdieu, 1993; Christensen et al., 2021; Skille, 2009). I klubber som ikke baserer seg på verdier og normer om inkludering, vil ekstraordinære tiltak initiert fra Idrettsrådet, ha liten påvirkning på idrettslagets praksis. Dette fordi det faller utenfor den ordinære virksomheten (Christensen et al., 2021). I studien kommer dette blant annet til uttrykk gjennom tiltakene klubbambassadør og aktivitetsguide. Med bakgrunn i Christensen et al. (2021) vil jeg argumentere for at dette er tiltak som kan bidra til en styrkning av inkluderingsarbeidet i de klubbene som allerede prioriterer inkludering. Dette fordi tiltakene ikke faller utenfor det idrettslagene holder på med til vanlig. Derfor oppfattes heller ikke tiltakene som ekstraordinære, i form av at tiltakene ikke er ulike fra den øvrige kulturen. I de klubbene som ikke har verdier og normer hvor inkludering gjennomsyrer kulturen, vil ekstraordinære tiltak, slik som klubbambassadør og aktivitetsguide, på sin side falle utenfor kjernevirksomheten og derfor i liten grad bidra til at idrettslagene får mer inkluderende praksiser.

Tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag har som mål å blant annet øke deltakelse blant etniske minoriteter i ordinær idrettslagsaktivitet. I mange idrettslag vil ordinær idrettslagsaktivitet være preget av en ferdighets- og konkurranselogikk (Hertting & Karlefors, 2021; Tangen, 2004), og som kun inkluderer dem som evner å tilpasse seg de eksisterende normene på feltet (Dowling, 2020). At tilskuddsordningen, gjennom ordinær idrettsaktivitet, skal bidra til økt inkludering av etniske minoriteter, oppfattes derfor som et paradoks. Dette fordi tilskuddsordningen, slik den er utformet, bidrar til å vedlikeholde idrettslagenes ordinære og eventuelt ekskluderende praksis, heller enn å utfordre og endre feltets logikk (Christensen et al., 2021). I lys av Bourdieu (1993) kan det derfor tenkes at Idrettsrådet, i en

del tilfeller, bidrar til å opprettholde feltets doxa, heller enn å utfordre og endre ekskluderingsmekanismene i idretten. Likevel presiseres det i analysen, med bakgrunn i et av fleridrettslagene sitt akademi, at Idrettsrådet ikke støtter alle tiltak. Her kan det imidlertid argumenteres for at Idrettsrådet utfordrer ferdighets- og konkurransefokus i idretten, og slik utfordrer idrettsfeltets doxa. Det er samtidig viktig å understreke at idrettslagene i studien hevder at de har et inkluderingsfokus. Tilskuddsordningen som bygger opp under ordinær idrettslagsaktivitet, kan i disse idrettslagene derfor tenkes å bidra til styrket inkludering ettersom den ordinære idrettslagsaktiviteten her er inkluderende. Likevel tydeliggjør Skutlaberg et al. (2020), i likhet med beskrivelser hos Idrettsrådet, at midlene først og fremst skal gå til aktivitet, heller enn for eksempel kveldsmat. Selv om aktiviteten kan være inkluderende, bryter dette med blant annet Doidge et al. (2020), som viste at tilbud utenfor selve idrettsaktiviteten er viktig for inkluderingen.

Det er tydelig at tiltak fra Idrettsrådet må forstås i relasjon med kultur i den enkelte klubb. Til tross for at inkludering ikke gjennomsyrrer kultur i idrettslag, kan det argumenteres for at inkludering, som følger av press fra idrettslagets omgivelser, settes på dagsorden i idrettslaget (Christensen et al., 2021; Meyer & Rowan, 1977). Med bakgrunn i tall presentert i Skutlaberg et al. (2020) blir det beskrevet virkninger av inkluderingsarbeid. Det at idrettslagets omdømme forbedres blir her presentert som den største virkningen av inkluderingsarbeidet i idrettslag. I lys av Meyer og Rowan (1977) kan det derfor argumenteres for at idrettslag ikke driver med inkluderingsarbeid fordi det ikke er kjernen i idrettslagets virksomhet. Det kan imidlertid forstås som et resultat av at idrettslagets eksterne omgivelser forventer det. I forlengelsen av dette kan inkluderingsarbeid oppfattes som et omdømmegrep som idrettslagene er nødt til å gjennomføre for å oppfattes som legitime, blant annet av Idrettsrådet. Her kan det argumenteres for at inkluderingsarbeid er dekket det ferdighets- og konkurransefokus som gjennomsyrrer idrettslagets praksis og kultur (Meyer & Rowan, 1977; Tangen, 2004).

Til tross for stor samfunnsmessig tro på idretten, har norske idrettslag stor grad av autonomi (Agergaard, 2011; Doidge et al., 2020; Dowling, 2020; Enjolras & Seippel, 2001; Walseth, 2016). Dette vil si at idrettslag i kun begrenset grad er nødt til å forholde seg til resten av idrettssystemet og den øvrige idrettspolitikken. Dette kommer også til uttrykk på NIF sine hjemmesider, hvor det henvises til anbefalinger som idrettslag bør gjennomføre for å styrke sitt inkluderingsarbeid (NIF, u.å-a). Sagt på en annen måte er ikke dette påbud som idrettslag må gjennomføre. Det blir også vist til begrensede forventninger i stortingsmeldingen om den norske idrettsmodellen. Her påpekes det at idretten ikke skal

møtes med for store forventninger til for eksempel inkludering, da dette faller utenfor idrettens primæroppgave (Meld. St. 26 2011-2012). Primæroppgaven er imidlertid ferdigheter og konkurranse (Hertting & Karlefors, 2021; Skille, 2009; Tangen, 2004). Med bakgrunn i idrettslag sin autonomi kan det argumenteres for at idrettslagene i stor grad kan gjøre som dem selv ønsker, og der idrettsråd kun i begrenset grad kan påvirke praksiser i idrettslaget. Idrettsrådet kan påvirke gjennom anbefalinger og veiledning til mer inkluderende praksiser, men det er imidlertid opp til det enkelte idrettslag hvorvidt og hvordan dem ønsker å forholde seg til Idrettsrådet. Med bakgrunn i Christensen et al. (2021) vil enkelte idrettslag med kultur for inkludering være åpne for veiledning fra Idrettsrådet. Andre idrettslag hvor ferdighets- og konkurransefokus dominerer, vil på sin side sannsynligvis signalisere til Idrettsrådet og andre omgivelser at inkludering er viktig, men uten at dette egentlig påvirker praksis (Meyer & Rowan, 1977).

Som tidligere påpekt er inkluderingsarbeid komplekst. Praksiser som fungerer godt i én klubb, bør ikke nødvendigvis adopteres i en annen klubb (Smith et al., 2019). Fleksibilitet knyttet til tiltak og prosjekter kan imidlertid anses som hensiktsmessig for å unngå at klubber, gjennom for eksempel mimetisk isomorfi, adopterer praksiser som i liten grad er hensiktsmessig i egen klubb (DiMaggio & Powell, 1983). Det at Idrettsrådet på sin side har en strategi bestående av en rekke ulike tiltak med stor grad av fleksibilitet, bidrar på sin side til at idrettslag kan gjennomføre tiltak i tråd med det klubben selv har mulighet til. Samtidig unngår klubbene å ukritisk adoptere det dem oppfatter som beste praksis fra omgivelsene (Christensen et al., 2021). Ettersom Idrettsrådet, i tråd med blant annet Kulturdepartementet (2021b), legger opp til stor grad av fleksibilitet, kan det samtidig argumenteres for at tiltakene initiert av Idrettsrådet oversettes til praksiser som ikke er i tråd med formålet til Idrettsrådet. Grunnet idrettslagenes autonomi, er dette noe Idrettsrådet i liten grad har mulighet til å følge opp og sanksjonere (Enjolras & Seippel, 2001). Likevel ser det ut til at Idrettsrådet er i en posisjon hvor de kan påvirke klubbene, og på sikt skape et større inkluderingsfokus på idrettsfeltet. Slik kan Idrettsrådet bidra til å skape et idrettsfelt hvor inkludering får en sentral plass, også hos autonome idrettslag.

7. Veien videre

Denne studien har undersøkt hvordan idrettslag påvirkes av Idrettsrådets mål og strategi om inkludering av etniske minoriteter. Idrettsrådet oppfattes av idrettslagene i studien som en viktig aktør for å styrke idrettslagenes inkluderingsarbeid. Dette fordi Idrettsrådet forvalter midler og tiltak som kan bidra til styrket inkludering i idrettslagene. Likevel må mål, midler og tiltak hos Idrettsrådet forstås i relasjon med idrettslagenes eksisterende kultur. Derfor argumenterer jeg for at inkluderingsarbeid først og fremst må forstås som et resultat av organisasjonskultur, verdier og normer, i det enkelte idrettslag. Idrettsrådet kan på sin side bidra til å styrke inkluderingsarbeidet i de klubbene som har en organisasjonskultur som tillater at det satses på inkludering. Idrettsrådet kan derfor forstås som en forsterker av idrettslagenes inkluderingsarbeid heller enn en premissleverandør.

Inkludering er et viktig legitimeringsgrunnlag for idretten generelt, og idrettslag spesielt. Derfor argumenteres det for at inkluderingsfokus i idrettslag, kan forstås som et resultat fra idrettslagets omgivelser. Til tross for et uttalt fokus om inkludering, kan det være utfordrende å harmonisere press fra omgivelsene med idrettens indre logikk. Derfor dominerer ofte et ferdighets- og konkurransefokus kulturen i idrettslagene, som etniske minoriteter er nødt til å tilpasse seg for å inkluderes. For å ikke miste legitimitet i omgivelsene, slik som Idrettsrådet, kan det argumenteres for at idrettslag har tiltak for å uttrykke at inkluderingsarbeid er viktig, men uten at dette egentlig gjennomsyrrer kultur, verdier og normer. Slik faller inkluderingsarbeid utenfor det idretten egentlig driver med.

Siden inkluderingsarbeid kan forstås som et resultat av idrettslagenes eksisterende organisasjonskultur, kan Idrettsrådet fortsette å drive et oppsøkende arbeid, med fokus på å påvirke idrettslagenes kultur. Her kan Idrettsrådet fokusere på å lage felles arenaer, slik at inkludering får en tydeligere posisjon lokalt på idrettsfeltet. Kommunikasjon og samarbeid med idrettslagene bør derfor være en viktig del av inkluderingsstrategien fremover. Slik kan det dessuten tenkes at man over tid skaper et felt der inkludering får en tydeligere plass, også hos de idrettslagene som vanligvis ikke har prioritert inkludering.

Ettersom studien kun inkluderer idrettslag som samarbeider tett med Idrettsrådet, og som derfor forholder seg til Idrettsrådets mål og strategi, vil det være relevant med videre forskning som undersøker barrierer knyttet til bruk av tiltak i idrettslag som i mindre grad forholder seg til Idrettsrådet. Videre forskning bør dessuten ha til formål å avdekke hvilke barrierer minoritetsjenter opplever i møtet med den organiserte idretten, og om disse barrierene er annerledes enn det minoritetsgutter opplever. Slik kan de generelle forståelsene

som her kommer til uttrykk utfordres av opplevelser hos minoritetsjenter, som sammen kan bidra til å endre inkluderingsarbeidet på sikt. Til slutt vil jeg trekke frem at det er relevant med dypere analyser av organisasjonskultur i ulike ledd i idrettsorganisasjonen. Analyser av prioriteringer knyttet til inkludering versus ferdigheter, prestasjoner og konkurranse kunne her vært relevant. Med dette som utgangspunkt ville det vært særlig interessant å undersøke maktstrukturer i idrettsorganisasjonen. Her ville komparative analyser knyttet til prioritering av inkludering og ferdighets- og konkurransefokus mellom NIF-linjen og særforbundslinjen vært relevant.

Litteraturliste

- Agergaard, Sine. (2011). Development and appropriation of an integration policy for sport: how Danish sports clubs have become arenas for ethnic integration. *International journal of sport policy and politics*, 3(3), 341-353. <https://doi.org/10.1080/19406940.2011.596158>
- Agergaard, Sine & Sørensen, Jan Kahr. (2010). Policy, sport and integration: the case of talented ethnic minority players in Danish football clubs. *International Journal of Sport Policy*, 2(2), 205-221. <https://doi.org/10.1080/19406940.2010.488067>
- Aktivitetsguiden. (u.å). *Om Aktivitetsguiden*. Aktivitetsguiden. <https://www.aktivitetsguiden.no/om/om>
- Allen-Collinson, Jacquelyn. (2009). Sporting embodiment: Sports studies and the (continuing) promise of phenomenology. *Qualitative research in sport and exercise*, 1(3), 279-296. <https://doi.org/10.1080/19398440903192340>
- Allison, Maria T. (1982). Sport, Ethnicity, and Assimilation. *Quest*, 34(2), 165-175. <https://doi.org/10.1080/00336297.1982.10483775>
- Bakken, Anders. (2019). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og slutter i ungdomsidretten?* (NOVA Rapport 2/19). NOVA, OsloMet. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/1298>
- Bergsgard, Nils Asle & Nødland, Svein Ingve. (2009). Kontaktmønstre og innflytelse i den lokale idrettspolitikken: Nettverk eller hierarki? I B. Enjolras & R. H. Waldahl (Red.), *Frivillige organisasjoner og offentlig politikk* (s. 117-145). Novus forlag.
- Bjerregaard, Jens, Nielsen, Glen & Ottesen, Laila. (2009). *Trænere i den frivillige idræt - personlige prosjekter og velferdsoppgaver*. Institut for idræt, Københavns Universitet. [https://nexs.ku.dk/english/research-files/boeger/Trænere i den frivillige Idræt fodbold web.pdf](https://nexs.ku.dk/english/research-files/boeger/Tr%C3%A6nere%20i%20den%20frivillige%20idr%C3%A6t%20fodbold%20web.pdf)
- Bourdieu, Pierre. (1993). *Den kritiske ettertanke: grunnlaget for samfunnsanalyse* (B. N. Kvalsvik, Overs.). Samlaget.
- Braun, Virginia & Clarke, Victoria. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bufdir. (u.å). *Begreper og kunnskapsgrunnlag - samer, nasjonale minoriteter og personer med innvandrerbakgrunn*. Bufdir. <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/etnisitet-religion/begreper#section-433>
- Buser, Matthias, Zwahlen, Jenny A, Schlesinger, Torsten & Nagel, Siegfried. (2022). Social integration of people with a migration background in Swiss sport clubs: A cross-level analysis. *International Review for the Sociology of Sport*, 57(4), 597-617. <https://doi.org/10.1177/10126902211022921>
- Chatzopoulos, Ioannis. (2022). Sport, migration and integration in Denmark: local political responses and policies in Copenhagen. *International journal of sport policy and politics*, 14(1), 53-69. <https://doi.org/10.1080/19406940.2021.1996436>
- Christensen, Tom, Læg Reid, Per & Røvik, Kjell Arne. (2021). *Organisasjonsteori for offentlig sektor* (4. utg.). Universitetsforlaget.
- Creswell, John W. & Creswell, J. David. (2023). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (6. utg.). Sage.
- Dee, David. (2012). 'The Sunshine of Manly Sports and Pastimes': Sport and the Integration of Jewish Refugees in Britain, 1895-1914. *Immigrants & Minorities*, 30, 318-342. <https://doi.org/10.1080/02619288.2010.502722>

- DFØ. (2023, 07.03.2023). *Inkludering i idrettslag*. DFØ. <https://tilskudd.dfo.no/ordning/DT-0164>
- DiMaggio, Paul J & Powell, Walter W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American sociological review*, 48(2), 147-160. <https://doi.org/10.2307/2095101>
- Doidge, Mark, Keech, Mark & Sandri, Elisa. (2020). 'Active integration': sport clubs taking an active role in the integration of refugees. *International journal of sport policy and politics*, 12(2), 305-319. <https://doi.org/10.1080/19406940.2020.1717580>
- Dowling, Fiona. (2020). A critical discourse analysis of a local enactment of sport for integration policy: Helping young refugees or self-help for voluntary sport clubs? . *International Review for the Sociology of Sport*, 55(8), 1152-1166. <https://doi.org/10.1177/1012690219874437>
- Elling, Agnes & Claringbould, Inge. (2005). Mechanisms of Inclusion and Exclusion in the Dutch Sports Landscape: Who Can and Wants to Belong? *Sociology of Sport Journal*, 22(4), 498-515. <https://doi.org/10.1123/ssj.22.4.498>
- Enjolras, Bernard & Seippel, Ørnulf Nicolay. (2001). *Norske idrettslag 2000: Struktur, økonomi og frivillig innsats* (2001:4). Institutt for samfunnsforskning. https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/177643/R_2001_4%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Flensner, Karin K., Korp, Peter & Lindgren, Eva-Carin. (2021). Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths. *European Journal for Sport and Society*, 18(1), 64-81. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1823689>
- Hammersley, Martyn & Atkinson, Paul. (1996). *Feltmetodikk: Grunnlaget for feltarbeid og feltforskning* (2. utg.). Ad Notam Gyldendal.
- Hertting, Kirster & Karlefors, Inger. (2021). «We Can't Get Stuck in Old Ways»: Swedish Sports Club's Integration Efforts With Children and Youth in Migration. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 92(1), 32-42. <https://doi.org/10.2478/pcsr-2021-0023>
- Idrettsrådet. (2023). *Årsmelding*. Idrettsrådet.
- Idrettsrådet. (u.å-a). *Idrettspolitikk*. Idrettsrådet.
- Idrettsrådet. (u.å-b). *Inkludering*. Idrettsrådet.
- IMDi. (u.å, 10.04.2024). *Guider barn og unge til idretten*. IMDi. <https://www.imdi.no/lar-fra-andre/guider-barn-og-unge-til-idretten/>
- Jacobsen, Sigurd Eid, Andersen, Patrick Lie, Nordø, Åsta Dyrnes, Sletten, Mira & Arnesen, Daniel. (2021). *Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter* (2021:01). Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2728534/Sosial%2bulikhet%2bi%2bbarn%2bog%2buges%2bdeltakelse%2bi%2borganiserte%2bfritidsaktiviteter.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Kulturdepartementet. (2021a). Regelverk for Inkludering i idrettslag. <https://www.regjeringen.no/contentassets/c8ea6cfe3b4b4cc4b21b1bc6b390219f/regelverk-for-tilskuddsordningen-inkludering-i-idrettslag.pdf>
- Kulturdepartementet. (2021b). *Sterkere tilbake - en mer inkluderende idrett*. Kulturdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/7f819b4ef66e4e559476ec9b235b6a96/regjeringens-idrettsstrategi-nett.pdf>

- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal.
- Lindseth, Anders & Norberg, Astrid. (2004). A phenomenological hermeneutical method for researching lived experience. *Scandinavian journal of caring sciences*, 18(2), 145-153. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2004.00258.x>
- Mays, Nicholas & Pope, Catherine. (2000). Assessing quality in qualitative research. *Bmj*, 320(7226), 50-52. <https://doi.org/10.1136/bmj.320.7226.50>
- Meld. St. 26 2011-2012. *Den norske idrettsmodellen*. Det kongelige kulturdepartement. <https://www.regjeringen.no/contentassets/aaf9142d54e344608cc20d4e5fa752e0/no/pdfs/stm201120120026000dddpdfs.pdf>
- Meyer, John W & Rowan, Brian. (1977). Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American journal of sociology*, 83(2), 340-363. <https://doi.org/10.1086/226550>
- Nagel, Siegfried, Elmo-Østerlund, Karsten, Zwahlen, Jenny Adler & Schlesunger, Torsten. (2020). Social Integration of People With a Migration Background in European Sports Clubs. *Sociology of Sport Journal*, 37(4), 355-365. <https://doi.org/10.1123/ssj.2019-0106>
- Nesse, Martin. (2023). En må liksom ha en grunn til å snakke med nordmenn: Enslige mindreårige flyktingers møte med norske idrettslag. I T. Willhelmsen, E. Berg, K. V. Evensen, G. M. Solstad & I. M. Thorjussen (Red.), *Kritiske perspektiver på inkludering og mangfold* (s. 207-224). Fagbokforlaget.
- Nesse, Martin & Hovden, Jorid. (2023). «Integration is a lot of work». -A study of integration policies in Norwegian football clubs. *European Journal for Sport and Society*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/16138171.2023.2182494>
- NIF. (2023a). *Idretten vill: Langtidsplan for norsk idrett 2023-2027*. <https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/idrettenvil2023-2027/pdf/idretten-vil-langtidsplan-for-norsk-idrett-20232027.pdf>
- NIF. (2023b). *Rapport for tilskudd til Inkludering i idrettslag* NIF. <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/c54e512ad8c240d28cc7559c4db553ae/inkl-i-il-2023-rapport-fra-nif-til-kud-inkludering-i-idrettslag-for-2022.pdf>
- NIF. (2024). *Lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité* (010124). NIF. <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/369484754eda498ba864560749691337/240101-nifs-lov.pdf>
- NIF. (u.å-a). *Hvordan inkludere?* NIF. <https://www.idrettsforbundet.no/tema/mangfoldoginkludering/hvordan-inkludere/>
- NIF. (u.å-b). *Hvorfor inkludere?* NIF. <https://www.idrettsforbundet.no/tema/mangfoldoginkludering/Hvorfor-inkludere/>
- NIF. (u.å-c). *Idrettsråd*. NIF. <https://www.idrettsforbundet.no/idrettsrad/>
- NIF. (u.å-d). *Organisering*. NIF. <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/organisering/>
- Norberg, Johan R. (1997). A mutual dependency: Nordic sports organizations and the state. *The International Journal of the History of Sport*, 14(3), 115-135. <https://doi.org/10.1080/09523369708714003>
- Nødland, Svein Ingve & Vassenden, Anders. (2011). *Inkludering i idrettslag* (2011/066). IRIS. https://norceresearch.brage.unit.no/norceresearch-xmlui/bitstream/handle/11250/2632285/Rapport_IRIS_2011_066.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Regjeringen. (2022). *Fritidserklæringen*. Regjeringen.
https://www.regjeringen.no/contentassets/547fc860cfc1403d97e842a61024dc48/fritidserklaeringen_2022_uu.pdf
- Ricatti, Francesco, Dutto, Matteo & Bono, Andrea del. (2022). Sport, social inclusion and the logic of assimilation in Prato (Italy). *International Review for the Sociology of Sport*, 57(1), 129-145. <https://doi.org/10.1177/1012690221992627>
- Rubin, Herbert J. & Rubin, Irene S. (2005). *Qualitative interviewing: the art of hearing data* (2. utg.). Sage.
- Sisjord, Mari Kristin, Fasting, Kari & Sand, Trond Svela. (2011). Inkludering av ungdom med minoritetsbakgrunn i NIF-organisert idrett. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 11(2), 71-92. <https://nih.brage.unit.no/nih-xmlui/bitstream/handle/11250/171000/SisjordTidsUngdomsforsk2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Skille, Eivind Å. (2006). *Idrett som sosialpolitikk: Storbyprosjektet, politikkdannelse og implementering* (6 - 2006). Høgskolen i Innlandet. https://brage.inn.no/inn-xmlui/bitstream/handle/11250/133882/rapp06_2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Skille, Eivind Å, Hanstad, Dag Vidar, Svensgaard, Marit, Lien, Gjermund & Bugge, Christoffer. (2021). Lokale aktivitetsmidler: Implementering av den statlige idrettspolitikken. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 5(4), 1-17. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2021-04-06>
- Skille, Eivind Å. (2009). Idrettslagets praksis versus sentral idrettspolitik - en problematisering av idrettens instrumentalitet. I B. Enjolras & R. H. Waldahl (Red.), *Frivillige organisasjoner og offentlig politikk* (s. 146-163). Novus forlag.
- Skutlaberg, Linn Synnøve, Ekhaugen, Tyra, Åsheim, Karianne, Sætrang, Synne & Dahle, Malin. (2020). *Evaluering av tilskuddsordningen Inkludering i idrettslag* (9:2020). Ideas2Evidence.
<https://www.ideas2evidence.com/sites/default/files/Evaluering%20av%20Inkludering%20i%20idrettslag.pdf>
- Smith, Robyn, Spaaij, Ramón & McDonald, Brent. (2019). Migrant Integration and Cultural Capital in the Context of Sport and Physical Activity: a Systematic Review. *Journal of International Migration and Integration*, 20, 851-868.
<https://doi.org/10.1007/s12134-018-0634-5>
- Tangen, Jan Ove. (2004). *Hvordan er idrett mulig?: Skisse til en idrettssosiologi*. Høyskoleforlaget.
- Taylor, Tracy & Toohey, Kristine. (1998). Negotiating Cultural Diversity for Women in Sport: from assimilation to multiculturalism. *Race, Ethnicity and Education*, 1(1), 75-90.
<https://doi.org/10.1080/1361332980010106>
- Thagaard, Tove. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Tjora, Aksel. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal
- Wahyuni, Dina. (2012). The research design maze: Understanding paradigms, cases, methods and methodologies. *Journal of applied management accounting research*, 10(1), 69-80. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2103082
- Walseth, Kristin. (2016). Sport within Muslim organizations in Norway: ethnic segregated activities as arena for integration. *Leisure Studies*, 35(1), 78-99.
<https://doi.org/10.1080/02614367.2015.1055293>

Zacheus, Tuomas. (2010). The significance of sport and physical activity during the acculturation and integration process of immigrants in Finland - the experts' view. *European Journal for Sport and Society*, 7(2), 155-166.

<https://doi.org/10.1080/16138171.2010.11687853>

Østerlund, Karsten & Seippel, Ørnulf. (2013). Does Membership in Civil Society Organizations Foster Social Integration? The Case of Danish Voluntary Sport Organizations. *Journal of Civil Society*, 9(4), 391-413. <https://doi.org/10.1080/17448689.2013.847548>

Aakvaag, Gunnar C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Abstrakt forlag.

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv.

Vedlegg 2: Godkjenning fra Sikt.

Vedlegg 3: Intervjuguider.

Vedlegg 1: Informasjonsskriv.

Ønsker du å delta i forskningsprosjektet «Inkluderingsarbeid i idrettsorganisasjoner?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan idrettsråd og idrettslag utfører sitt inkluderingsarbeid. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse innebærer.

Formål

Dette masterprosjektet, i idrettsvitenskap ved NTNU, skal studere inkluderingsarbeid i idrettsråd, og inkluderingsarbeid i klubber tilknyttet idrettsråd.

Som en del av Norges idrettsforbund (NIF), har ulike organisasjonsledd blant annet utformet visjoner, mål og verdier der inkludering er fremtredende. I det aktuelle idrettsrådet fremstår inkludering som noe det satses på, og noe som generelt sett gjør seg gjeldende i form av visjoner og mål, men også gjennom mer konkrete inkluderingstiltak. Det vil derfor være av interesse å undersøke hvordan inkludering faktisk kommer til uttrykk i praksis, både hos idrettsrådet, men også av idrettslag tilknyttet idrettsrådet. I forlengelsen av dette vil det for eksempel være relevant å undersøke hvordan klubber sin praksis påvirkes av idrettsrådets inkluderingsarbeid, og deres inkluderingstiltak.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Daniel Roth med veileder Jan Erik Ingebrigtsen (NTNU) er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i dette prosjektet med bakgrunn i din rolle i idrettsorganisasjonen. Utover dette vil utvalget bestå av andre med roller i idretten. Dette kan eksempelvis være styreledere i idrettslag. Utvalget vil totalt bestå av rundt 10 personer.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du ønsker å delta innebærer det et intervju med varighet på omtrent 1 time (med mulighet for tilpasning). Intervjuet vil omhandle inkluderingsarbeid i idrettsorganisasjonen. Intervjuet vil ta form som en samtale, og det vil være muligheter for digitalt og fysisk møte, alt etter hva som passer best for deg. Jeg vil gjøre deg oppmerksom på at det vil bli tatt lydopptak av samtalen for å sikre alt datamaterialet.

I tillegg er det ønskelig å gjennomføre en observasjon av idrettsorganisasjonens inkluderingsarbeid. Formålet med observasjonen er å undersøke hvordan det arbeides med inkludering. Feltnotatene som skrives under observasjonen vil ikke, inneholde informasjon som kan knyttes tilbake til informanten og er verken indirekte eller direkte identifiserbare opplysninger. Lydopptaker vil ikke benyttes under observasjonen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. All behandling av data (innsamling, transkribering og lagring) skal kun utføres og være

tilgjengelig for Daniel Roth. Når transkripsjonen er ferdig vil det ikke være data som kan spores til informanten.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 31.05.2024. Da vil vi påse at all informasjon om deg slettes. Dette innebærer både personopplysninger og lydopptak.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NTNU har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvor kan jeg finne ut av mer?

Dersom du har spørsmål om studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NTNU Trondheim ved Daniel Roth (E-post: droth98@gmail.com. Tlf: 94287499), med veileder Jan Erik Ingebrigtsen (E-post: jan.ingebrigtsen@ntnu.no).

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Jan Erik Ingebrigtsen
(Veileder/prosjektansvarlig)

Daniel Roth
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Inkluderingsarbeid i idrettsorganisasjoner», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på intervju.
- å delta på observasjon.
- at opplysninger om meg publiseres i anonymisert form

- Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Godkjenning fra Sikt.

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
852897

Vurderingstype
Automatisk

Dato
01.02.2024

Tittel

Inkluderingsarbeid i idrettsorganisasjoner

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektansvarlig

Jan Erik Ingebrigtsen

Student

Daniel Roth

Prosjektperiode

08.01.2024 - 31.05.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.05.2024.

[Meldeskjema](#)

Grunnlag for automatisk vurdering

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
- Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
  - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
  - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
  - Fagforeningsmedlemskap
  - Genetiske data
  - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
  - Helseopplysninger
  - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedommer og lovovertridelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)
- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.

Vedlegg 3: Intervjuguide klubb.

Åpningsspørsmål

Kort om prosjektet, formål, personvern og bruk av lydopptaker.

1. Kan du fortelle om dine arbeidsoppgaver i klubben?

Hoveddel

Målrealisering.

2. Jobber du med inkludering i klubben?
3. Er inkludering viktig for deg?
4. Har du noen målsetninger for inkluderingsarbeidet?
5. Oppfyller du målsetningene?

Tiltak for inkludering

6. Har du noen inkluderingstiltak?
  - Klubb
7. Gjør du noe for at inkluderingstiltakene skal passe noen spesielle?
8. Vil du si at tiltakene er vellykket?

Kjennskap og dialog med Idrettsrådet

9. Mener du inkluderingstiltakene i Idrettsrådet har noe å si for egne tiltak?
10. Er Idrettsrådet viktig for ditt arbeid?
11. Hvilken betydning mener du Idrettsrådet har for inkludering?
12. Har du god kommunikasjon med Idrettsrådet om inkludering?
  - Til/fra
13. Opplever du noen utfordringer i samarbeidet med Idrettsrådet, når det gjelder inkludering?
14. Hvordan ønsker du at ditt samarbeid med idrettsrådet skal være?

Hvorfor inkluderingsarbeid?

15. Vil du si inkludering er viktig for din klubb?
  - Hvor viktig i forhold til andre ting?
16. Hva mener du skiller en klubb som lykkes med inkludering fra en klubb som ikke lykkes?
  - (Kultur, tiltak) (Fleridrettslag vs sær-idrettslag) (Lagidrett vs ikke lagidrett).

Avslutning

Nå har du vært gjennom mye. Er det noe annet du føler bør tas opp eller understrekes ved inkludering?

Intervjuguide Idrettsrådet.

Åpningsspørsmål

Kort om prosjektet, formål, personvern, bruk av lydopptaker og samtykke.

1. Kan du fortelle om ditt arbeid i Idrettsrådet?

Hoveddel

Målrealisering

2. Kan du fortelle om idrettsrådets mål for inkludering?
3. Kan du fortelle om hvordan du jobber for å nå idrettsrådets mål?
  - Kulturelle og økonomiske barrierer.
  - Etnisitet.
  - Mangfoldig idrettstilbud som inkluderer.
    - (Tilpasning, sosiale relasjoner).
4. Hvilke mål lykkes dere mest med å oppfylle?
  - Og minst? (Hvorfor?).
5. Hvordan ønsker du egentlig å jobbe med målene?
6. Hva mener du skiller et idrettslag som lykkes med inkludering fra et idrettslag som ikke lykkes?
  - Fokusområder (tilpasning, sosiale relasjoner, konkurransefokus etc.,)

Tiltak for økt målrealisering

7. Hva mener du er det viktigste tiltaket for inkludering?
  - Hva mener du er grunnen til at dere har disse inkluderingstiltakene?
  - Oppfølging av tiltak.
  - Kjennetegn ved gode inkluderingstiltak.
8. Opplever du at dere gjør noe spesielt for at inkluderingstiltakene skal treffe de menneskene de er ment å treffe?
  - Etnisitet, kultur, økonomi.
  - Gutter vs jenter.
    - Tilpasning mot gruppe? → Aktivitetsguide/Klubbambassadører.
9. Er du fornøyd med tiltakene?
  - Hvorfor/hvorfor ikke?
  - Samsvar/ikke samsvar med egne ønsker?

Påvirkningsmuligheter og kommunikasjon til klubb

10. Hva ønsker du at klubbene skal tenke på/fokusere på i deres hverdag?
  - Med tanke på inkludering. → Dersom noen hadde kommet for råd?
    - Tilpasning, sosiale relasjoner, mindre konkurranseorientering?
11. Mener du at idrettsrådet har en betydning for klubbene?
  - For hva klubber foretar seg?
12. Mener du at Idrettsrådet kommuniserer godt med klubbene?
  - Opplever du noen utfordringer når det kommer til påvirkningsmuligheter og kommunikasjon med klubbene?
13. Hadde du ønsket at påvirkningsmulighetene var bedre?

Hvorfor inkluderingsarbeid?

14. Er inkludering viktig for deg?

- Hvorfor/hvorfor ikke?
  - Eget initiativ eller andre org.ledd?
  - Får inkludering den oppmerksomheten du mener det bør få?
15. Vil du si at inkluderingsarbeid er det viktigste idrettsrådet gjør?
- Hvorfor er det viktig/ikke viktig? (viktig i seg selv, eller for samfunnet?)
  - Hvor viktig er det i forhold til andre ting dere holder på med?
    - Strategiske satsningsområder

Avslutning

16. Nå har du vært gjennom mye. Føler du det er noe som bør understrekes. Er det noe annet du ønsker å legge til?

